

SPREKENDE NADAT HIJ GESTORVEN IS

15^E TIENTAL PREKEN

Door

Ds. Willem C. Lamain

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2010**

Ds. W. C. Lamain, predikant van de Gereformeerde Gemeente. 1929 Leiden, 1932 Rotterdam-Zuid, 1943 Rijssen-Wal, 1947 Grand-Rapids, overleden aldaar 1984.

INHOUD 15^e tiental

1. De getrouwe Verbonds-God tegenover Zijn bedrukt Verbondsvolk. Biddagpreek
En God hoorde hun gekerm, en God gedacht aan Zijn Verbond met Abraham, met Izak en met Jacob. En God zag de kinderen Israëls aan en God kende hen. Exodus 2: 24 en 25

2. Een Godverheerlijkende verklaring van het Goddelijk denken aan ons. Dankdagpreek
De Heere is onzer gedachtig geweest. Psalm 115: 12

3. De Goddelijke bewaring.
En Hij zal de weg Zijner gunstgenoten bewaren. Spreuken 2: 8b:

4. De gezanten van Juda terug naar Hiskia
Doch zij zwegen stil en antwoorden hem niet een woord, want het gebod des konings was, zeggende: Gij zult hem niet antwoorden. Enz. Jesaja 36: 21 en 22

5. De Heere gedenkt Zijn weldadigheid aan Zijn volk bewezen
Ga en roep voor de oren van Jeruzalem, zeggende: zo zegt de Heere, Ik gedenk der weldadigheid uwer jeugd, der liefde uwer ondertrouw, toen gij mij nawandeldet in de woestijn, in onbezaaid land. Jeremia 2: 2

6. Een getuigenis van Jehovah tegenover Zijn afwijkend volk. Biddagpreek
Ziet, de ogen des Heeren HEEREN zijn tegen dit zondig koninkrijk, dat Ik het van de aardbodem verdelge; behalve, dat Ik het huis Jacobs niet ganselijk zal verderven, spreekt de Heere HEERE. Amos 9: 8.

7. De beloften van een Leraar Die blijft. Pinksterpreek
Maar de Trooster, de Heilige Geest, welchen de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal U alles leren en zal u indachtig maken, alles wat Ik u gezegd heb. Johannes 14:26

8. De vrucht van het kinschap der gelovigen
Want gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze, maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen, door Welken wij roepen: Abba Vader! Romeinen 8:15

9. Ernstvolle woorden; voorafgaand aan het afscheid van Rotterdam
Indien iemand den Heere Jezus Christus niet lief heeft, die zij een vervloeking: Maranatha!
1 Korinthe 16: 22

10. Verdwijning van de zee
En de zee was niet meer. Openbaring 21:1b

De preken zijn stenografisch opgenomen door M. Geuze Veldstraat 40b, Rotterdam-Zuid; door Ds. Lamain gecorrigeerd. Ze werden aan de Stichting Gihonbron ter beschikking gesteld door de heer J. Koonings te Rotterdam.

1. De getrouwe Verbonds-God tegenover Zijn bedrukt Verbondsvolk

24 Maart 1943 's avonds Gereformeerde Gemeente Rotterdam-Zuid.

Psalm 77:1.

Lezen Exodus 2

Psalm 85: 2, 3

Psalm 105: 5

Psalm 134: 3

Inleiding

De Heere heeft, mijn hoorders, tot Zijn volk Israël toen het in Kanaän kwam gezegd: *Het land waar ge naar toe reist, is een land van bergen en dalen.* Daardoor heeft de Heere aan Zijn volk verklaard, dat het leven van Zijn kerk door alle tijden heen, een afwisselend leven is. Dat is in zeker opzicht het getal met de gehele wereld met elk land en volk. Er worden zulke onderscheiden toestanden hier op de wereld beleefd en het één wisselt met het ander voortdurend af. Dat heeft Israël ervaren en komt in de geschiedenis duidelijk naar voren. Een voorrecht, dat onder al de beroeringen en benauwingen voor Gods kerk altijd overblijft die toevlucht tot de Troon der genade door het bloed en door de gerechtigheid van Christus. Ja, dat God menigmaal Zijn kerk in de engte brengt opdat de kracht van Christus in hen zal worden verheerlijkt. Opdat ze houvast krijgen, daaraan, dat Christus in al hun benauwdheden met Zijn volk benauwd is en dat de Engel Zijns aangezichts hen verlost. Jesaja 63. Ziet, dat is wel het grote doel van God, dat de Heere voor heeft met Zijn kerk, als Hij hen in de smeltkroes brengt, opdat Christus zal worden verheerlijkt.

De tijd die wij beleven zijn zeer bang en donker, en de oordelen van God gaan almaar lager hangen ook over ons vaderland. Met vreeze gaan wij de toekomst tegemoet. De zonde vermenigvuldigt en de gerichtten worden meerder. O, waar en wanneer zal het einde zijn?

In het rijk der natuur kroont God ons nog op een bijzondere wijze. Grote vruchtbaarheid verleent God in de natuur. Zie de velden buiten, die getuigenis geven van de goedertierenheid van God en van Zijn grote trouw. Gelijk Hij gesproken heeft tot Noach bij de oprichting van het natuurverbond, dat zaaien en oogsten, zomer en winter niet zullen ophouden, al de dagen des levens. Maar ... de vraag komt wel eens naar voren, of hetgeen wij zaaien of dat nog gezaaid zal worden en straks uit de aarde zal komen, of er nog een tijd zal aanbreken, dat gemaaid kan worden, of zal straks alles aan de verwoesting en aan de verderving worden prijsgegeven? Het is God alleen bekend. Maar dat wij genade in Gods ogen mogen vinden, om ons naar Hem te wenden met al de lasten en zorgen en moeiten. Want bij God zijn uitkomsten zelfs tegen de dood. Doch wat er ook veranderen moge op de wereld: God blijft onveranderlijk. Hij blijft eeuwig dezelfde, want bij Hem is geen verandering, noch schaduw van omkering en dat voor Zijn volk, dat Hij Zich ten erve verkoren heeft. Hij is genadig en barmhartig, groot van goedertierenheid allen die Hem aanroepen in der waarheid. Al heeft het volk het nog zo verzondigd en verbeurd, toch, in Christus handelt God zo liefelijk met Zijn volk. Hij blijft aan Zijn verbond gedenken. Hij is die eeuwige getrouwe Jehovah, Die van Zijn volk niet af kan, maar zich over hen ontfermt. Waarover ik een kort woord wens te

spreken uit Exodus 2: 24 en 25, waar van God Woord aldus luidt:

En God hoorde hun gekerm, en God gedacht aan Zijn Verbond met Abraham, met Izak en met Jacob. En God zag de kinderen Israëls aan en God kende hen.

In dit voorgelezen tekstwoord, mijn geliefden, staat *de getrouwe Verbonds-God tegenover Zijn bedrukt Verbondsvolk*. Dat wordt openbaar, dat daarin staat:

- 1. En God hoorde hun gekerm.**
- 2. Hij gedacht aan Zijn Verbond.**
- 3. Hij zag ze aan, en kende hen.**

1. En God hoorde hun gekerm.

De trouwe Verbonds-God tegenover Zijn bedrukt Verbondsvolk. God had het volk, dat in Egypte in druk verkeerde, uitverkoren, opdat het zou zijn het volk van Zijn eigendom. Uit alle volkeren der aarde had God dat volk uitverkoren tot Zijn volk. Er staat in Deut. 7 geschreven, *dat God uit alle einden der aarde dat volk gekend had*. En waarom? Omdat zij God kenden? Er staat in hetzelfde verband: *zij waren de minste van al de volken, maar God had ze lief*. Dat was een vrijmacht, een soeverein welbehagen, dat Hij dat volk had verkoren. In dat volk is de Middelaar ingedragen. Uit dat volk zou welhaast in de volheid des tijds die Middelaar voortkomen. Want Hij zou toch zijn, uit het zaad Davids, gelijk Paulus, zegt in 2 Tim 2:8: "Welke is uit den zede Davids." En elders: "Het is openbaar, dat onze Heere uit Juda gesproten is." En ziet, dat volk des Verbonds, aan wie God op Sinai Zijn verbond zou oprichten, - dat wil zeggen, zodat het Verbond openlijk aan de kerk wordt ontdekt en zij met bewustheid in dat Verbond worden opgenomen, - werd verdrukt door de heerschappij van Farao. Deze is een beeld van de macht der hel, en zich door alle tijden tegen het erfdeel des Heeren stelde. Hij heeft dat volk verdrukt, en die druk steeg nog steeds. Allerlei middelen beraamde hij niet alleen om dat volk te verdrukken, maar in 't bijzonder om dat volk van de aarde te verdoen en uit te roeien, opdat het geen volk meer zou zijn. Nu heeft onder de toelating, Farao dat ontplooid en ontwikkeld, - zoals toch alles op de wereld geschied en alles wat de kerk hier wedervaart- niet geschiedt buiten Gods wil en raad, maar het is in die Raad des Heeren toch bepaald. Want zonder de wil van God zal er toch geen haar van ons hoofd vallen.

Denkt nu aan de toestand, zoals het was: de knechtjes der Hebreëen moesten gedood en in de Nijl geworpen worden, opdat welhaast dat volk zou worden uitgeroeid. Denk aan de geboorte van Mozes, zoals u dat uit het kapittel werd voorgelezen. We gaan er iets van beseffen en gevoelen, al worden bij ons de kinderen niet omgebracht zoals weleer in Egypte. Denkt aan de zovelen, die uit hun gezinnen en van hun ouders worden weggehaald uit kracht van het rechtvaardig oordeel Gods. Er is toch geen kwaad in de stad, dat de Heere niet doet? Hoeveel tranen en verzuchtingen kost dat bij dagen en bij nachten?. Ze zijn toch ook in het midden van ons, die in dat lot delen? U moet het maar eens vragen aan degenen die thans ook onder ons zitten, welk een droefheid, en smart het is, wanneer straks hun vrouwen en kinderen weer worden verlaten, maar ... zij blijven in het leven. Bij Farao moesten die knechtjes allemaal verdrinken in de rivier.

Op een wondervolle wijze heeft God Mozes bewaard. Hij is zelfs in het paleis van Farao terecht gekomen. Farao's dochter heeft dat jongetje gevonden en meegenomen, en Mozes in opgevoed in het huis van Farao en onderwezen in al de wijsheid van Egypte. Hij is daar 40 jaar geweest. Toen heeft hij geweigerd om een zoon van Farao's dochter genoemd te worden. Dan snijdt God alles af en hij kiest openlijk partij voor dat

versmade volk des Heeren. Hij was veertig jaar, dus in de kracht van zijn leven, op een leeftijd, dat een mens wel bergen kan verzetten. In die tijd had hij bewustheid, dat God hem geroepen had en hem wilde gebruiken voor het werk, namelijk Zijn volk uit de slavernij te verlossen. Een uit zijn volk werd overlast aangedaan door een Egyptenaar en Mozes versloeg hem, in de hoop, dat zijn volk het zou verstaan, dat God door zijn hand de verlossing geven zou. Maar zij hebben het niet verstaan. Toen hij weer twee mensen, die twistten tot elkaar bewegen wilde, werd hem toegevoegd: "Wie heeft u tot een overste en rechter over ons gesteld? Wilt gij mij ook ombrengen, gelijk gisteren de Egyptenaar?" Daar is Mozes op de vlucht geslagen. O, wat is toch een mens!

Hoe zwak van moed, hoe klein van krachten, al hebben wij genade van God ontvangen. In onszelf machteloos en krachteloos. Toch zullen er wel onder dat volk geweest zijn, die hebben uitgezien, dat God Mozes gebruiken wilde, ja, die in hun hart er zeker van geweest zijn. Mozes gaat echter naar Midian en wordt schaapherder om bekwaam gemaakt te worden.

En als hij straks niet meer wil, dan zal het Gods tijd zijn. Veertig jaar! Wat een tijd toch. Het is een mensenleeftijd. En in die veertig jaar werd de verdrukking al maar zwaarder, en zo hevig, dat ze met de zweep zelfs geslagen werden. Eerst kregen ze nog stro, maar spoedig wordt hun ook dat onthouden en toch moesten ze het zelfde aantal stenen maken. Er staat in de oude rijm, *dat zij lagen tussen ketels en kolen zwart*. Psalm 68:6

Zo was het met die mensen. Die dienstbaarheid was niet anders dan ellende op ellende, en, mijn hoorders, geen uitzicht op verlossing. Mozes zat in Midian. God snijdt alles bij Zijn volk af. En waarom zou de hemel dat allemaal afsnijden? O, dat is zo'n dierbare zaak. Opdat die kerk alleen maar een toevlucht tot God zou nemen en haar aanspraak tot God zou richten. Als Johannes op Padmos geen opening meer vindt op de aarde, dan staat er, dat hij een geopende deur zag in de hemel. En dat blijft voor de ganse kerk zo.

De verdrukking van het volk Israël wordt zó groot onder Farao, dat zij tot God gaan schreeuwen. Zij worden hun eigen rechter niet, nee, daar bewaart God hen voor. Dat kon ook niet. Zij werden in Egypte overheerst.

"En het geschiedde na vele dagen, als de koning van Egypte gestorven was, dat de kinderen Israëls zuchtten en schreeuwden over de dienst. En hun gekrijt over hun dienst klom op tot God. En God hoorde hun gekerm."

Als grote mensen gaan schreeuwen, dan kunt u wel geloven, dat het ernstig is. Als een volwassen mens onder zulk een druk door moet, dat de tranen over zijn aangezicht lopen, dat zij zulk een verlangen krijgen, dat zij uitbarsten in schreeuwen. Zó was het bij dat volk. Wij zouden soms zeggen, dat God het toelaat, dat Zijn volk benauwd en verdrukt wordt. God had Farao toch wel kunnen beletten? Ja, in Zijn Goddelijke ijver het vuur van de hemel laten dalen om hen allen te verteren! Maar dat doet God niet. Nee. God rekent op Zijn tijd af met al de benauwers van Sion. "Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, zegt de Heere." Al die ellende overkwam dat volk onder de toelating en met dat doel, dat zij met al hun noden zich tot God zouden wenden. O, door welk een verdrukking moet dat volk menigmaal door de wereld; en door welke diepten menigmaal geleid werden en onder welke vervolging en heerschappij om uit de nood tot God te gaan roepen en God nodig te hebben. Dat is nu alles liefde Gods, opdat die kerk naar Hem en tot Hem de toevlucht zal nemen.

Dat schreeuwen en kermen is muziek in de oren van God. Ziet Hooglied 2:14, "Toon Mij uw gedaante, doe Mij uw stem horen, want uw stem is zoet en uw gedaante liefelijk." Wij kunnen het niet begrijpen, maar toch leert God het hier Zijn volk, om zulke wegen te openen voor Zijn volk, opdat zij tot Hem zullen roepen, bij Wie uitkomsten zijn zelfs tegen de dood. En het grote wonder is, dat God naar dat gekerm

hoort. Want waard zijn zij het niet, dat Hij naar hen horen zou. Dat gaan zij leren, dat onderwijs gaat God ze geven dat ze waard zijn eeuwig van Hem verstoten en verworpen te worden. Waar die kerk ook in onderwezen wordt, is dit, wanneer ze tot God mogen schreeuwen en kermen dat het een vrucht is uit de bediening van Christus. Want Hij is als een Lam ter slachting geleid en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht Zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open. Jesaja 53:7

Hij heeft voor Kajafas en Pilatus gezwegen opdat Zijn volk tot God zou kunnen roepen en voor Zijn aangezicht hun ziel uitstorten. O, dat geopende liefdehart des Vader voor Zijn ellendig en arm volk, dat is in hun leven van onschatbare waarde! Het is meer waard dan heel de wereld. Paulus heeft daar zoveel ruimte in gezien en aanschouwd, dat hij in Hebrëen 4:14 zegt: "Dewijl wij dan een groten Hogepriester hebben, Die door de hemelen is doorgegaan, namelijk Jezus, de Zoon van God, zo laat ons deze belijdenis vasthouden. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen ontvangen en genade vinden om geholpen te worden ter bekwaamer tijd." Een geopende toegang in Christus tot het hart des Vaders, o, welk een uitnemende weldaad uit het Verbond! En om verwaardigd te worden te beleven, dat ons gekerm gehoord wordt in de troonzalen van de hemel en in de oren Gods. Dat het gekerm het liefdehart van God raakt en dat die ingewanden voor de kerk bewogen zijn van barmhartigheid.

2. En God hoorde hun gekerm en God gedacht aan Zijn verbond.

Dat kermen valt hier als grond weg, maar het verbond komt naar voren. Wat is dat een opmerkelijke zaak, het valt er niet buiten, maar het valt als grond weg. Over welk verbond gaat het? Over het werkverbond? Dat is verbroken door Adam. Het gaat over het verbond der genade. Over dat verbond, waarvan de grondslag ligt in de nooit begonnen eeuwigheid. Dat verbond, waar Christus de Borg, de Middelaar en het Hoofd van is. Ja, Christus is in het Genadeverbond alles. Hij is de inhoud van dat Verbond. Hij is er de grondslag ervan. Al de weldaden van dat verbond zijn door Hem verdiend en verworven. Hij is het ook door Wie Zijn volk in dat verbond het leven vindt. Het is een eeuwig en een eenzijdig verbond, waarvan David betuigde, dat het in alles welverordineerd en vast is. 2 Sam. 23: 5.

Al degenen, die in dat Genadeverbond zijn begrepen, vallen er buiten met al hun doen en laten. Denkt maar aan Mefiboseth. Waarom deed David Gods weldadigheid aan hem? 't Was immers om Jonathan, zijns knechts wil. Mefiboseth heeft daar zelf toch niet in gesproken, of enige aanleiding of oorzaak gegeven tot het sluiten van dat verbond. Zo is het ook hier, geliefden. Het is een eeuwig verbond. Dat verbond heeft God gemaakt met Abraham, met Izak en met Jacob.

Met Abraham, die God geroepen had, toen hij 75 jaar oud was. In Genesis 15 is God Zelf door de stukken gegaan, zodat Abraham er buiten gevallen is en God tegen hem gezegd heeft: "Ik ben uw God, de God van uw zaad tot in het duizendste geslacht." Maar ook met de Godvruchtige Izak, waarin de vreze van God tijdens zijn leven zo duidelijk is geworden. Dat heeft ook God herhaald aan Jacob, die in zichzelf een bedrieger was, maar in dat eeuwig welbehagen des Vaders lag opgesloten en aan Pniël heeft mogen geloven met bewustheid voor zijn eigen ziel, dat de God van Abraham en Izak ook zijn God was geworden. Dat verbond zal eeuwig blijven en niet verbroken kunnen worden. *Het zal nooit vergeten worden* staat er in Jeremia 50:5. En daarin ligt de zaligheid van Gods kerk eeuwig vast. Het moge door vele diepten en afronden gaan voor Gods kerk, alles moge wenkelen, maar dat verbond blijft tot in alle eeuwigheid, 't is onwankelbaar. God gedenkt tot in der eeuwigheid aan dat verbond. Psalm 105:5. En de bondgenoten hebben recht om te eisen alles wat tot het leven en de gelukzaligheid

nodig is, Psalm 74:19.

O, wat noodzakelijk, mijn hoorders, om dat verbond te kennen, om in dat verbond over te gaan en in dat verbond de grondslag van onze zaligheid te mogen vinden. De ganze kerk is er in begrepen, de kleinen met de groten, Psalm 115:7. Niet allen hebben het bewustzijn ervan in hun hart. Dat getal is door alle tijden heen klein geweest, heeft een oude Godgeleerde eens opgemerkt. En terecht. Er zijn drie jongelingen, die met banden de oven in moeten, tegenover één Daniel, die zonder boeien de leeuwenkuil in moest. Niettemin werkt de Heilige Geest in de harten van de uitverkorenen en aanvankelijk tot God bekeerden, die noodzakelijkheid en die betrekking om in dat verbond over- en opgenomen te worden met medeweten van zichzelf. Wat er dan ook zou gebeuren voor de kerk, al veranderde de aarde haar plaats en werden de bergen verzet in het hart der zee, God is in het midden van Zijn kerk.

Als God Zelf gezegd heeft: *Ik ben uw God tot in alle eeuwigheid*, en die verzekering in hun hart heeft gegeven, leven zij toch niet meer voor zichzelf, ook niet wat het tijdelijke leven betreft, maar liggen zij voor rekening voor die God des Verbonds. Mijn hoorders, God laat het groeien voor Zijn volk en de veestapel wordt niet gans uitgeroeid om Zijn volk in 't leven te houden. De hoeken van het land mochten onder Israël niet afgemaaid worden, evenmin het laatste van de wijngaarden weggenomen. 't Moest bewaard worden voor de armen en de vreemdelingen. Zouden wij over God durven klagen? Ook in de tijden die achter liggen? O nee, want wij hebben zulk een rijke God, Die zo trouw zorgt. Een God, Wiens het goud en het zilver is en het vee op duizend bergen. Gods volk heeft nooit tevergeefs bij Hem aangeklopt, maar veel meer dan zij ooit kunnen vragen of begeren, hebben ze van Hem ontvangen. O, uit dat verbond der genade vloeien alle tijdelijke en eeuwige zegeningen voor de kerk. Wij hebben vanmiddag er iets van gehoord, over dat smaken van die bijzondere gemeenschap, dat God Zijn volk niet verlaat, maar dat Hij hen nabij is, ook in de zwaarste tijden. Met Zijn Godheid, genade én Geest, wijkt Hij nooit meer van hen. Hij schenkt op Zijn tijd aan dat volk genade om door schuldbesef getroffen en verslagen weer tot God te komen Dat is ook een vrucht uit Zijn verbond, dat zij niet langer buiten Zijn lieflijk aangezicht kunnen leven; dat de hemel zich ontfermt over dat volk, maar dat Hij de ruimte, van dat verbond, ook in de donkerste tijden voor dat volk gaat openen.

Nu staat er: *En God gedacht aan Zijn verbond*. Betekent dat nu, dat God op dat bepaalde ogenblik aan Zijn verbond gedacht? En dat het anders geen plaats heeft? Zo moeten wij dat niet verstaan. Het betekent, dat God toebereidselen ging maken, om de belofte van in Kanaän als op eigen erve te wonen, in vervulling ging brengen; en het volk, dat Israël verdrukt had, ging richten. Psalm 105, *Want God gedenkt altijd genadig aan Zijn volk, hetwelk blijft bestaan*. Ook in die tijden, mijn hoorders, als wij het niet meer geloven kunnen, en ook als wij het niet meer willen geloven. Allerlei toestanden worden bij het volk doorleefd. Maar als er staat: *En God gedacht aan Zijn Verbond*, dan betekent het, dat God op een bijzondere wijze daadwerkelijk daar getuigenis van gaf aan Zijn volk. Ook vroeger had God aan dat verbond gedacht, daarom was Israël niet vergaan. Wanneer dat plaats heeft, dan mag het volk weer omhelzen: *Hij gedacht aan Zijn Verbond*. Wat een vernedering, maar ook welk een blijdschap ligt daarin. Daar hebben ze houvast aan gekregen. De hemel is geopend en zij hebben de kracht van dat genade verbond in hun ziel mogen ervaren. Ja, ik zou wel willen zeggen: God heeft dat volk er weer eens bijgezet, opdat het volk het weer zou geloven en zij er een gelovig gebruik van maken tot versterking van hun ziel in al de benauwdheid en ellenden, die over hen gingen. Zoals de dichter dat zong in Psalm 105: 5

God zal Zijn Waarheid nimmer krenken, enz.

TOEPASSING.

3. En, nu mijn hoorders, God heeft niet alleen dat gekerm verhoord en aan Zijn verbond gedacht, maar God heeft dat volk ook gekend en aangezien, want er staat: ***En God zag de kinderen Israëls aan, en God kende hen.***

Dat Hij die kinderen aanzag, heeft deze betekenis: Het scheen voor dat volk, alsof Gods ogen niet meer op hen geslagen was, Het ging daar niet over een tijdperk van 4 uren, 4 dagen of 4 jaren, maar over 40 jaren vertrappt en verdrukt te worden. 40 jaar gemarteld, laat ik het zo maar zeggen. En dan staat er: *God zag de kinderen Israëls aan.* Dat is wat, mijn hoorders, als dat volk hier moet zeggen: *Mijn weg is voor de Heere verborgen en mijn recht gaat aan mijn God voorbij.* Het is wat, als zij moeten zeggen: *Zou God Zijn genâ vergeten, nooit meer van ontferming weten? Zou God nooit meer aan ons gedenken, geen acht meer slaan op onze toekomst?*

Zo wordt het ook door het volk van God hier beleefd. Zij kunnen over de wereld gaan, van God en mens verlaten. Ze komen in een diepe put van moedeloosheid, dat zij geen raad meer weten, dat ze van binnen zeggen: *Zou er nog wel een God bestaan?* Hij kan het wel belijden, maar om het eens te mogen geloven! Vloeken soms tegen God; dat gebeurt ook. Dat ze gaan spotten van binnen en gaan voorstellen alsof er nooit een God geweest is, of bestaan heeft. Het is voor dat volk beter te sterven dan te leven. Werkelijk waar! Hoe langer die druk en die verlating duurt voor dat volk, hoe zwaarder hun leven wordt. O, het wordt onhoudbaar!

Maar nu staat er: *En God kende ze!* Hij kende ze van eeuwigheid. Dat volk wordt het gewaar. Want u moet geloven, als de hemel geopend is voor dat volk, dan zeggen, ze: *Heere, Gij hebt mij al liefgehad van eeuwigheid.* Dan geloven zij weer alles. De bruid zegt in Hooglied 7:13, "En aan onze deuren zijn allerlei edele vruchten, nieuwe en oude." Zij zegt niet: Oude en nieuwe. De oude vruchten krijgen maar waarde door de nieuwe. Al die vruchten van vroeger vallen weg. De zoetigheid is er uit. En Gods volk ziet er meer met veroordeling op dan met blijdschap. Dat is niet aan verachting voor het werk Gods, maar het getuigt tegen hen als er geen nieuwe bediening van de hemel is. Dat is nu het grote wonder, om van God gekend te worden en om van God geliefd en bemind te worden. Het grote wonder voor de kerk van God op aarde, is om er toe verwaardigd te worden, wat Christus gezegd heeft in Joh. 10:14: "Ik ken de Mijnen en wordt van de Mijnen gekend." En dat door de genade van de Heilige Geest en de hoop die in hun ziel is, en de verwachting die niet beschaamd zal worden. God zal Zijn Eigen werk kronen en bevestigen op Zijn tijd en wijze, tot op de dag van Jezus Christus. In de vastigheid van het eeuwig en vastgestaafd verbond ligt het gewaarborgd.

En God zag de kinderen Israëls aan. Hij kende hen in de ellende in al hun verdriet en moedeloosheid. Want och, van zichzelf kunnen zij niet anders bekijken dan, dat zij moeten omkomen. Maar om nu eens houvast aan God te hebben en te zeggen: *o God, Gij staat boven Farao, en Gij zult uw Kerk niet eeuwig in het verdriet laten.* En dan voelen zij, dat het liefdehart van de Vader klopt voor allen die uit God geboren zijn.

Mijn hoorders, de toekomst is donker en kommervol. Dat de voetbalvelden eens werden gesloten en al de bioscopen dichtgespijkerd werden, en al de plaatsen der ongerechtigheid afgebroken in ons land. Gods volk zou zich wel vrijwillig aanmelden. Het zou wat wezen als dat eens zover mocht komen dat de moordspelonken werden uitgeroeid, maar ook daarenboven, de valse en bedriegelijke godsdienst waar ons land mee vervuld is. Dat er eens een vlak veld gemaakt werd, dat alles eens buigen mocht

onder de schuld en onder de oordelen des Heeren met erkenning en aanbidding van het Goddelijk recht. O land, land, hoor des Heeren Woord!

Jongelingen, jonge dochters, kinderen in het midden van ons, de nood is groot. Och, of het voor uw ziel eens nood mocht worden, en dat die nood u eens uitdreef tot de Almachtige, tot de God des Verbonds van Nederland. Justus Vermeer zegt in een van zijn predicatiën: *Hij is de God van Nederland, en Hij zal de God van Nederland blijven.* Dat heeft hij al 200 jaar geleden geschreven. O, door diepe wegen zal het moeten gaan, zal het nog eens komen tot de erkenning en benodigen van die God. Zouden wij samen onze knieën niet moeten buigen? O, de nood waar ons volk in verkeert, is zo groot dat alles wel mocht gaan schreeuwen tot de God van onze vaders. Van hoog tot laag, van jong tot oud, van aanzienlijk tot gering, allen hebben het zo zwaar voor God verzondigd. God mocht aan Zijn verbond gedenken en Zijn Geest eens uitstorten opdat er een breken kwam met de zonde en een wederkeren tot de Heere. Velen mochten onder de band des Verbonds gebracht worden. Dat Gods arme volk tot de bevestiging van dat verbond mocht komen en tot die rust, die er over blijft voor het volk van God. Hij mocht eens glans op die kerk leggen. Sion mocht weeën krijgen om zonen en dochteren te baren en met Hiskia het verbond met God vernieuwen, ja, uit kracht daarvan met blijmoedigheid de komst van Christus tegemoet zien, Die toch welhaast zal komen, om te oordelen de leven de en de doden.

Volk des Heeren, dat u met Israel kermen mocht voor het aangezicht des Heeren. Niet over de gevolgen van de zonde, maar over de zonde zelf als oorzaak van al de ellende. Kermen over het gemis van de dadelijke bediening des Geestes, en over het zoveel missen van de gunstrijke tegenwoordigheid des Heeren HEEREN. Kermen, dat er zo weinig werk voor Christus is en dat God zo achterwege blijft. Het mocht nog eens waarlijk nood worden, opdat God aan Zijn verbond mocht gedenken om u terug te brengen in Zijn gemeenschap. Hij mocht uw jeugd vernieuwen als eens arends. Die Jehovah als uw verbondshoofd te omhelzen en te erkennen en op Hem te verlaten in nood en dood.

Het laatste wat in onze tekst staat, zal dan niet achterwege blijven: *En God kende hen.* Dat ziet op de eeuwige verkiezing. De kerk is van eeuwigheid in Christus uitverkoren, naar het soevereine welbehagen Gods. Gods volk wordt zalig, omdat God het wil. Geen verdienste of waardigheid in ons. *Door u, door U alleen om 't eeuwig welbehagen.*

Arme medereizigers, God mocht u er nog iets van doen kennen, eer het voor eeuwig te laat is.

Volk des Heeren, van God gekend te zijn, dat is niet om uit te drukken. Een eeuwig wonder, waar de eeuwigheid voor nodig is, om het uit te wonderen. De Heere verheerlijke Zijn genade. Hij opene voor Zijn volk de ruimte van Zijn eeuwig verbond, bevestigte het voor onze zielen, opdat wij er ons in mochten verlustigen en in de heerlijkheid van de Verbondsmiddelaar ons mogen verblijden in die gelovige bewustheid en overgegevenheid des harten, gelijk Asaf eenmaal betuigde:

*Gij zult mij leiden door Uw raad,
O God, Mijn heil Mijn toeverlaat.*

Amen.

2. Een Godverheerlijkende verklaring van het Goddelijk denken aan ons¹

Dankdagpreek

Psalm 68: 10

Lezen: Psalm 115

Psalm 115: 1, 6

Psalm 135: 8

Psalm 147: 3

Geliefden.

In deze dag zijn wij samen gekomen om met elkaar Gods weldadigheden te gedenken in het midden Zijns tempels. Dat God Zelf door Zijn lieve Geest onze harten daartoe moge bewerken. Dat Hij ons schenke de offers van een verbroken hart en van een verslagen geest. Die offeranden zijn Hem alleen welbehagelijk door het geloof in Christus Jezus. Mond- en lippenwerk kunnen God niet behagen. Hij ziet alleen naar waarheid in het binnenste van ons. Daartoe mocht Hij Zelf over ons uitstorten de Geest der genade en der gebeden, maar ook de Geest der dankzegging.

De ontfermingen en goedertierenheden van God zijn nog groot en menigvuldig geweest over ons, over onze huisgezinnen, over de gemeente, over land en volk. Verre boven waarde en verdiensten heeft de Heere met ons gehandeld.

Groot zijn de zegeningen geweest, die God ons schonk in het rijk der natuur. De Heere gaf nog vruchtbaarheid en nog een gezegenden oogst, zodat er nog zaad is voor de zaaier en brood voor de eter. Onze landerijen zijn nog bevochtigd met de regen des hemels en de zon liet haar stralen nog vallen, zodat de velden nog rijk gedragen hebben. Voor bijzondere ziekten en rampen bewaarde God de veestapel nog. Gods hand was nog uitgestrekt ten goede, niettegenstaande de hemelergende zonden en de verschrikkelijke verharding in het kwaad der zonde onder overheid en onderdanen.

Hoe zwaar bewolkt ook de hemel is vanwege de dreigende oordelen Gods; en hoe krachtig God ook spreekt in de tekenen der tijden, er is geen stem of opmerking te vinden. God laat Zijn Woord nog brengen; maar och, wat is de onvruchtbaarheid groot en wie neemt het ter harte? Wie draagt er leed over?

De Heere betuigt toch Zelf in Zijn onfeilbaar Woord: "Wanneer Mijn volk zich schuldig zal kennen en Mijn aangezicht vroeg zal zoeken, dan zal Ik aan Mijn verbond gedenken". Maar komt, geliefden, laat ik u niet langer ophouden; wij zijn thans samen om u te bepalen bij de bewezen en ontvangen weldaden van God in dit afgelopen jaarseizoen.

Wij wensen u met de hulpe des Heeren te wijzen op de God der weldaden, als de Bron en Fontein van alle zegeningen. onze tekst voor deze bijzondere gelegenheid vindt u gewijde aandacht opgetekend in Psalm 115: 12:

De Heere is onzer gedachtig geweest.

Deze tekst bevat *een Godverheerlijkende verklaring van het Goddelijk denken aan ons.*

- 1. De grondslag daarvan ligt in de eeuwigheid.**
- 2. Openbaring daarvan is geschied in de tijd.**
- 3. De bevestiging daarvan waargenomen in ons hart en leven.**

¹ Preek uit de Schat des Woords 3^e jaargang 1950/51

1. De grondslag daarvan ligt in de eeuwigheid

Met alle recht en grond wordt door een getrouw uitlegger van deze Psalm erboven geplaatst: "Jehovah alleen de levende en waarachtige God". Dat is dus de hoofdinhoud van dit lied, dat gezongen is door de Kerk van de oude dag in een tijd, waarin de Heere Zich voor Zijn verdrukte volk verborgen hield. Uit die verberging van God namen de vijanden van de Kerk redenen om de Heere te lasteren, wanneer zij spottend en smalend aan Israël vroegen: "Waar is nu uw God?"

Hoeveel smart die vijand echter kan veroorzaken en hoe diep Gods volk soms door zijn pijlen in moedeloosheid kan wegzinken, hij zal zijn doel toch nooit bereiken. God zal niet toelaten dat de rechtvaardige wankele. Dat blijkt ook uit deze Psalm. De duivel vergiste zich, want in plaats dat volk verder van God af te trekken, werd de Kerk gedreven en uitgedreven uit zichzelf, om met ootmoedige erkenning van eigen onwaarde, ernstig tot de Heere te roepen, dat Hij Zelf de eer Zijns Naams tegenover die lastering van de vijanden moge handhaven en dit ter wille van Zijn goedertierenheid en waarheid.

Nee, de vijand kon het geloof niet uitroeien al waren de wateren der verdrukking hoog gerezen. Wij zien hier duidelijk dat de beproeving des geloofs een vreedzame vrucht der gerechtigheid afwerpt. In de beproeving en in de loutering van de Kerk komt Gods werk het kostelijkste openbaar. Hoe zou het ook anders kunnen? God Zelf staat er voor in, Christus is er Borg voor en de Heilige Geest onderhoudt het. Die Heilige Geest werkt het geloof in het hart der uitverkorenen en Christus bidt, dat hun geloof niet ophoude. Het geloof rust in God door Christus en verlaat zich op de onveranderlijke beloften Gods, die nooit hun vervulling zullen missen. En waar dan het geloof recht werkzaam mag zijn, daar verheft het zich boven alle omstandigheden en blikte het achteruit, maar ziet ook vooruit.

Door dat geloof riep de dichter ook uit in onze tekst: *De Heere is onzer gedachtig geweest*. En wanneer God het volle licht er over laat vallen in de harten van Zijn volk, dan mogen zij het zien, dat de grondslag van dat alles ligt in de eeuwigheid. In de eeuwigheid had Hij aan hen gedacht. Jehovah verklaart dit Zelf in Jeremia 29: 11: "Want Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de Heere; gedachten des vredes en niet des kwaads, dat Ik u geve het einde en de verwachting". De oorzaak van verkiezing en verwerping ligt niet in het schepsel. Alle bewegende of voorwaardelijke oorzaken buiten God zijn hier ten enenmale uitgesloten. De apostel Paulus leert ons nadrukkelijk, "dat God, willende Zijn toorn bewijzen en Zijn macht bekend maken, de vaten des toorns, tot het verderf toebereid, verdragen heeft; en opdat Hij zou bekend maken de rijkdom Zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij te voren bereid heeft tot heerlijkheid", Rom. 9: 22, 23. Tot het verderf zijn de vaten des toorns toebereid, gelijk bereid zijn tot heerlijkheid de vaten der barmhartigheid. Noch enige deugd in deze laatsten, noch de val en de zonde in de eersten, komen bij de praedestinatatie in aanmerking. Gods soevereiniteit beslist hier geheel en volkomen. De praedestinatatie is dan ook niet in de eerste plaats een daad van Gods rechtvaardigheid of van Zijn barmhartigheid, maar van de soevereiniteit, gelijk Paulus in geheel de Romeinenbrief zo onweersprekelijk betuigt.

Ook is Christus niet de oorzaak der verkiezing. Alleen het welbehagen van God is de oorzaak der voorverordining. O, die eeuwige gedachten Gods; dien eeuwigen wil; die eeuwige raad; wie zal toch in staat zijn om de diepte er van te peilen en uit te drukken. Er is geen doorgronden van Zijn verstand. Van nature zijn zij voorwerpen van Gods vloek en toorn van het uur van hun ontvangenis af; en wat is hun leven voor Gods aangezicht? Onbekwaam tot enig geestelijk goed en geneigd tot alle kwaad. Zij kunnen

de Heere toch niet anders dan arbeid en moeite maken met hun zonden. En boven dat alles, het heeft de mens niet goedgeacht God in erkentenis te houden. En zie nu, dezulken liggen in de gedachtenis Gods. Geen groter wonder is er denkbaar, dan dat God van eeuwigheid aan ons gedacht heeft.

In het woord "gedenken" ligt in de oorspronkelijke taal de betekenis van kracht en sterkte. Namelijk van kracht en sterkte der ziel om iets in de herinnering vast te houden, of om iemand in zijn gedachten en genegenheden "bestendig vast te houden". U voelt, dat is ook eigenlijk "iemand gedenken". Het is een kracht en sterkte der ziel op dit punt, dat men met zijn gedachten en genegenheden iemand vasthoudt.

O, wat is dat nu volmaakt in God. Bij de mensen is dat maar zeer gebrekkig. Bij ons mensen is het zo vaak: "Maar de overste der schenkers gedacht aan Jozef niet, maar vergat hem", Gen. 40. In de goede zin des woords sterkt het en wekt het ons leven op, wanneer wij niet alleen moeten leven. Bunyan drukte eenmaal eens uit, *dat na de val er een moedeloze wereld is achtergelaten*. En inderdaad, zo is het ook. In moeiten en wederwaardigheden vooral kan het ons dan weldadig aandoen, om te weten dat er hier en daar nog mensen zijn, die aan ons denken en met ons leven. In het bijzonder wanneer er een verbond mag gekend worden gelijk weleer bestond tussen David en Jonathan. Maar toch zullen wij ervaren, dat hier alles maar vol gebrek is en tijdelijk.

In de eeuwige gedachten van God te liggen, dat overtreft alles, Ja, dat is alles. In ons leven te mogen ervaren, dat God ons van eeuwigheid kent en dat wij nimmer uit die gedachtenis zijn, dat wij steeds een aandenken bij God hebben. Gods gedenken is, dat Hij onveranderlijk is in Zijn Wezen, in Zijn eigenschappen en deugden en in de betoning van die eigenschappen en deugden, zodat Hij ten opzichte van Zijn volk altijd in liefde aan hen gedenkt. Zij zijn de voorwerpen van Zijn liefde en van Zijn welbehagen. Zijn lust is aan haar. Zijn vermakingen waren van eeuwigheid met de mensenkinderen. Hij gedenkt van eeuwigheid Zijn verbond, waarin Hij de Zijnen opnam. Hij gedenkt hun in Christus, Dien Hij gaf tot een Verbond des volks. Het is de vrucht van Zijn eeuwig welbehagen. En dat welbehagen zal door de hand van Christus gelukkig voortgaan.

Wat hier op aarde ook wegvalt en welke teleurstellingen ook door ons moeten beleefd worden. "Evenwel, het vaste fundament van God staat, hebbende deze zegel: De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn". Geen duivel, geen wereld, geen zonde kan dat fundament ooit ondermijnen of wegstoten. Het heil van Gods Kerk en volk ligt van eeuwigheid in God vast.

Gods volk kan hier soms in moedeloosheid klagen: "De Heere heeft mij vergeten en de Heere heeft mij verlaten". Maar wezenlijk is dit nooit zo. De Heere heeft Zijn volk in beide handpalmen gegraveerd en hun muren zijn steeds voor Hem. Dat volk is nooit uit Zijn gedachtenis. De ervaring daarvan is voor Gods kinderen tot sterkte en moed, tot troost en tot blijdschap. Zulk een hoge, heerlijke God, rechtvaardig en heilig, een algenoegzaam en volzalig Wezen, dat Hij niet alleen met zulk een diep ellendig, schuldig en verdoemelijk schepsel Zich wil inlaten, maar dat Zijn aangezicht in gunst tot hen gewend is en dat Hij hen bemint met al de liefde Zijns harten. Dat Hij Zijn Zoon, het liefste en dierbaarste, wat Hij had, hun schonk. Ja, dat Hij Zijn Heilige Geest in hun harten schenkt als een blijvende Inwoner, Die hen steeds indachtig maakt alles, wat Christus tot hen gesproken heeft. *De Heere is onzer gedachtig geweest*.

2. Openbaring daarvan is geschied in de tijd.

De openbaring daarvan geschiedt in de tijd, gelijk wij nu in onze tweede hoofdgedachte nader wensen te overwegen. Alle openbaring van God in de tijd is een vrucht van wat de Drieënige God in de eeuwigheid in Zijn raad bepaald heeft. David riep er van uit:

„Hoe kostelijk zijn mij, o God, Uw gedachten." God schiep in den beginne de hemel en de aarde. Toen God alles geordend had, schiep God Adam, versierde hem met Zijn beeld en plaatste hem in de schonen Hof van Eden. Onuitsprekelijk was de gelukstaat van Adam en Eva. God dacht aan hen, maar ook zij dachten aan God. Hun ganse hart en gedachten waren met God vervuld. Zij verlustigden zich in God, verblijdden zich in hun Schepper en vermaakten zich in het werk Zijner handen.

Helaas, door de verwoesting der zonde kwam er zulk een droeve en schrikkelijke scheiding tussen de hemel en de aarde; tussen de Schepper en het schepsel. In die val is er een breuk gekomen, die wijder is dan de zee; een breuk, die door ons nooit meer geheeld kan worden. Wij hebben in de verbreking van het verbond der werken afscheid van God genomen om nooit meer tot God terug te keren. Wij zijn God verloren, ontbloot geworden van de gerechtigheid en de heiligheid Gods, maar ook van de ware kennis Gods. Zo diep zijn wij gevallen in het afvallen van God en in het toevallen van de duivel, dat wij aan God niet meer kunnen denken dan met schrik, vreze, angst en ontzetting. Wij zijn verduisterd in ons verstand en vervreemd van het leven, dat uit God is. En nu zijn wij zo in de macht des satans besloten, dat wij geen goede gedachte meer kunnen denken en geen kwade gedachte meer kunnen afbreken. Geen woorden zijn er te vinden om de diepte van de val uit te drukken

*Een ziel, aan 't stof gekluisterd,
Beseft Gods daden niet;
Geen dwaas weet wat hij ziet,
Zijn oordeel is verduisterd.*

O, wat een voorrecht, wanneer het geen dode wetenschap en geen uitwendige, geestledige belijdenis is, maar een bevindelijk kennen en erkennen met ware droefheid en smart, door Gods Geest gewerkt. Dat zal ons niet ledig en onvruchtbaar laten. De val is God niet overvallen. Nee geliefden, wij moeten altijd vasthouden, dat, hoe verantwoordelijk de mens staat voor de val, de val door God gewild is, maar nooit door God gewerkt. Laat dat nooit los, opdat wij geen scheve en verkeerde voorstellingen van de zaak gaan maken. Het heeft God behaagd, naar Zijn soeverein welbehagen in Christus Jezus, om door de diepte van de val heen Zich te verhogen in de oneindige rijkdom van Zijn genade, tot herstelling en bevestiging in de staat der genade, tot lof van Zijn Naam en deugden. "O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen. Want wie heeft de zin des Heeren gekend, of wie is Zijn raadsman geweest?" Rom. 11: 33, 34.

Onder al de verwoestingen der zonde heeft God de gedachten des vredes bekend gemaakt aan onze eerste voorouders, die met onvrede in hun ziel niet anders hebben verwacht dan eeuwig van God verstoten te zullen worden. Noch het geweld der hel, noch de listen van de satan, noch de boosheid van ons eigen hart hebben Gods raad en voornemen, Zijn gedachten, kunnen verijdelen. Nee, de oude dichter zong er te recht van:

*Wat Hij eens besluit 't Zijner ere,
Zal zonder hindering voortgaan.* Psalm 33: 6.

O, wat een sterkte en wat een troost, ja wat een vastigheid ligt er toch in die onveranderlijke en getrouwe Verbondsgod, bij Wie geen verandering is, noch schaduw van omkering. Die gedachten van God heeft Hij laten beschrijven door profeten en apostelen, door de rollen der eeuwen heen. Christus Zelf kwam als de Gezant, als die Uitlegger, Eén uit duizend, om de mens zijn rechte plicht te verkondigen. Van Hem verklaarde Johannes in zijn Evangelie: "Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, Die in de schoot des Vaders is, Die heeft Hem ons verklaard". Die gezegende Christus, de Man van Gods raad, Wiens Naam zelf Raad is, heeft de gedachten van

Gods hart blootgelegd. Hij heeft de gerechtigheid verkondigd in de grote gemeente. De volle raad van God heeft Hij gepredikt en niets achter gehouden van hetgeen in de Goddelijke gedachten opgesloten lag. Genade was uitgestort op Zijn lippen, Psalm 45:2. En te allen tijde heeft Hij de ere Zijns Vaders verhoogd en het wezenlijk heil van Zijn kerk gezocht. Hij heeft de armen het Evangelie verkondigd en uitgeroepen het jaar van het welbehagen des Heeren. En na de hemelvaart van Christus werden de gedachten van God door de apostelen vertolkt, de uitdelers van de menigerlei genade Gods. Die dienaren van het Nieuwe Testament hebben in de Naam en op het gezag van Christus, beginnende van Jeruzalem, tot aan de einden der aarde geopenbaard de gedachten Gods. En nu zijn het de van God geroepen leeraars, die de waarheid van God hebben te ontvouwen; vloek en zegen, dood en leven de mensen hebben aan te zeggen. Zij hebben de vollen raad van God te verkondigen. In de eeuwigheid beginnen, gelijk ook Petrus deed op de Pinksterdag te Jeruzalem, toen Gods Geest in zulk een ruime mate was uitgestort en hij een recht inzicht kreeg in de heilgeheimen Gods. De heerlijkheid van Christus' Persoon en de volheid Zijner bediening hebben zij voor te stellen. Gods volk toe te roepen, dat hun strijd vervuld is, hun ongerechtigheden verzoend en dat zij van de hand des Heeren dubbel ontvangen zullen voor al hun zonden.

De Heere is onzer gedachtig geweest. Ook in dit jaar liet God Zijn Woord ons nog. Rondom de kandelaar van dat eeuwig Evangelie zijn wij nog vergaderd met onze kinderen. God wandelde ons nog na, van dag tot dag ons van de hemel betuigend: "Dit is de weg, wandelt in dezelve". Miljoenen arme heidenen zijn er van verstoken, onder wie dat licht des Evangelies nooit heeft geschenen. Miljoenen leven voort onder een valse godsdienst, waarmede zij gerust de eeuwigheid aandoen. En het deksel der verharding ligt nog op het aangezicht der Joden, die nog weigeren tot op deze dag om hun knieën voor den, reeds zo vele eeuwen geleden gekomen, Christus te buigen. Daarbij, hoe vele duizenden en tienduizenden verachten en versmaden het Woord Gods, in de uitleving van hun vijandschap tegen de Heere en tegen Zijn Gezalfde.

O, wat zal het zijn zo onze gedachten niet gevangen genomen zullen worden tot de gehoorzaamheid van Christus. de weg geweten en niet bewandeld, wij zullen met dubbele slagen geslagen worden. Ja, het is maar één van tweeën — wij buigen onder de waarheid en wij aanvaarden het tot ons eeuwig behoud, of wij verwerpen het door ongelooft tot ons eeuwig oordeel. Krijgen die gedachten van God waardij voor ons, worden zij ons dierbaar, het zal geen vrucht zijn van onze akker, maar het gevolg, dat God van eeuwigheid aan ons dacht. Dat Zijn oog van eeuwigheid op ons gevallen is en dat Hij ons begeerde tot Zijn eigendom. O, wat zullen wij er toch eeuwig buiten vallen met onszelf en met alles wat van ons is, opdat wij zullen roemen die vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog. Nee, ik wens niets af te doen van de verantwoordelijkheid, waaronder elk mens ligt; drukte het maar eens recht en liep de mens er maar eens vast mede, dat hij in waarheid tot God ging schreeuwen. Maar juist dezulken zullen in hun leven de soevereiniteit van God verheffen.

Maar zullen wij er eeuwig van zingen, dan zullen wij hier op aarde de bevestiging in ons hart en leven er van moeten kennen. Nee, het is geen zaak, die buiten ons omgaat; maar wel een zaak, waar wij kennis van krijgen door de kracht van Christus en door de onderwijzingen van de Heilige Geest. Er is wel veel gevoel zonder leven, maar geen leven zonder gevoel. Een oppervlakkig beschouwen van de zaken raakt ons verstand, maar het waarachtig beleven raakt ons hart. Nee, nooit en nooit zou enig mens aan God meer denken na zijn diepe val in Adam. Hij kan het niet meer, maar hij heeft er ook geen behoefte aan. De mens staat in vijandschap tegenover God en wil zonder God zijn leven voortzetten en voleindigen. De dwaas zegt in zijn hart: "Er is geen God" Psalm

14:1.

Maar o, eeuwig wonder, God denkt aan Zijn volk. Israël was door Hem verkoren, Hij had hen liefgehad. En zo is het nu ook met het geestelijk Israël, niet met het natuurlijk, maar met het geestelijk zaad van Abraham. De Vader verloor hen, want in Zijn hart en gedachten lagen zij besloten. De Zoon aanvaardde hen, en kwam tot hun behoud op de wereld, om hen te verlossen van de vloek der wet, van het oordeel des doods, uit de macht des satans en van onder Gods brandende toorn. Hij kwam om hen tot God terug te brengen en hun terug te geven hetgeen zij in het Paradijs verloren waren. De Borg betaalde hun schuld; die Middelaar verzoende en verenigde hen weer met God. De Zaligmaker verloste hen van de zonde en redde hen van het verderf. Maar ook God de Heilige Geest nam het op Zich om hen te wederbaren, te vernieuwen en de beelde des Zoons gelijkvormig te maken. O, die oneindige liefde en die nooit te vervangen arbeid van de drie-enige God! *Aanbiddelijk Opperwezen.*

Ja, dat is de betuiging van dat volk, dat een verlicht verstand mag ontvangen en door de Heiligen Geest wordt bestraald, om in de verborgenheden van God te mogen blikken. O, die gangen van God in het heiligdom, waar zij Zijn sterkte en Zijn eer mogen aanschouwen. Met heilige verwondering bewonderen zij dan die dierbaren Zone van God in al Zijn graveerselen. Zij kunnen er nooit genoeg van krijgen. De eeuwigheid is er in.

De Heere is onzer gedachtig geweest. Hij bepaalde het stondekje van onze geboorte. Hij bepaalde het uur der minne. Hij heeft dat volk gadegeslagen ook toen zij nog waren kinderen des toorns gelijk al de anderen. Hij zocht hen op. Hij greep hen in hun hart. Hij vernederde hen voor Zijn aangezicht. Hij maakte hen zondaar en schuldenaar. Hij bewaarde hen voor de wanhoop. Hij dreef hen uit tot Gods troon. Wat van God is, keert tot God terug. Het vreselijkste oordeel is: "Ik heb u nooit gekend", maar de grootste gunst: "Ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de Heere denkt aan mij" Psalm 40: 11. O, wat is het in de eerste tijd, als God een zondaar van dood levend gemaakt heeft, toch een achteraan schreeuwen van de Heere. In zichzelf is er niets anders dan ellende, schuld en zonde en op heel de wereld is er niets meer, dat zijn hart kan bekoren. De hele wereld kan zijn hart niet meer vervullen. Daarbij, de pijlen des satans zijn soms zo scherp, dat hij vreest in de wanhoop om te komen. God kwijt is alles kwijt en ziel verloren, dat is eeuwig alles verloren. Wat een smart, wat een leed, wat een kommer vervult zijn hart en hij is zelf overal de schuld van. Hij heeft tegen God gezondigd, dien allerhoogste Majesteit beledigd en zichzelf van God losgescheurd.

Ja, dan is er geen smart gelijk aan die smart. Maar toch is het geen wanhopende droefheid, die zij daar hebben. Zij zouden het voor heel de wereld niet willen missen. En er komen later wel eens tijden, al hebben zij geleerd, dat alleen Christus de grond van hun behoud is, dat zij begeren, dat zij nog eens zo hartelijk wenen mochten over hun schuld en zonde. Bij dagen en bij nachten ligt hij aan Gods troon, in zijn onwaardigheid, erkennend van Gods recht, maar toch kermend en smekend of God nog aan hem denken wil. Zou het nog kunnen aan zulk een ellendig voorwerp als hij is? Wat is die scheiding tussen God en zijn ziel groot, maar ook vreselijk. Hij moet God missen en hij kan God niet missen. De zonde drukt en de liefde trekt. Hij kan van God niet afblijven.

En wat een eeuwig wonder wordt het toch voor hem, wanneer hij eens mag geloven, dat God nog in ontferming op hem neerziet. Het is zo groot, dat het bijna niet voor hem te geloven is, maar hij moet het geloven. Wat zit er dan toch een kracht in het zaligmakend geloof. Zeker, God moet hem verder licht geven in welke weg een heilig en rechtvaardig God aan hem denken kan. Het Evangelie ontsluit Christus en Christus leidt

hem in de binnenkameren Hij kan niet anders denken dan dat het voor eeuwig kwijt is, maar Gods gedachten komen daar tegenover te staan. En om dan te mogen en te moeten geloven en te kunnen geloven, dat God van eeuwigheid al aan hem gedacht heeft, wat diep vernedert het zijn ziel; maar wat geeft het ook een wonderlijke blijdschap in zijn hart. Er komen ogenblikken, dat het niet meer uit te spreken is. Trekt God met hem door, dan valt hij zelf met al het zijne, weg en dan blijft er niets anders over dan de betuiging: "De Heere is onzer gedachtig geweest". Hij moest naar Gods gestrengte en geduchte rechtvaardigheid voor eeuwig wegzinken. Maar in die donkeren nacht van verloren gaan en afsnijding, aanvaarding en overneming, goedkeuring en omhelzing van Gods recht was het:

Toen hoorde God; Hij is mijn liefde waardig;

De Heer' is groot, genadig en rechtvaardig,

En onze God ontfermt Zich op 't gebed.

Alleen op grond van Christus' gerechtigheid wordt hij vrijgesproken van schuld en straf en ontvangt hij een recht ten eeuwigen leven. Hij zou het nu zijn gehele leven wel willen uitroepen: "De Heere is onzer gedachtig geweest". Nu heeft hij het een weinig mogen leren: "Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid, Amen".

Is hij nu allen strijd te boven? De schuld is wel verzoend, maar de smet der zonde kleeft hem aan tot de einde toe. De zonde maakt gedurig een scheiding. De rechtvaardigmaking is wel volkomen, maar de heiligmaking in dit leven maar ten dele. God heeft overgelaten een ellendig en een arm volk, dat op de Naam des Heeren zal vertrouwen, O, wat krijgt het hoe langer hoe meer waarde voor hen, dat God aan Zijn verbond gedenkt tot in eeuwigheid. En het is een vrucht uit dat verbond, dat God het steeds vast laat lopen in hun leven en in die armoe des geestes brengt, dat zij met David smeken in Psalm 25: "Gedenk Heere, Uwer barmhartigheden en Uwer goedertierenheden, want die zijn van eeuwigheid."

En in die weg van teleurstelling, ontdekking en ontbloting wekt God Zijn volk op om Zijn deugden, hun ten goede, te verheerlijken in Christus Jezus. Dat is een erkenning van de Heere in Zijn deugden; dat is mede van het heerlijkste, dat een mens te beurt kan vallen. Het is een gelovig bidden en pleiten op Gods deugden. Wat zij beleefd hebben, dat valt als grond weg; dat komt niet in aanmerking. Wat is het zaligmakend geloof anders, dan een ootmoedig en vertrouwend beroep, dat de ziel doet op de deugden Gods, die in Christus werkende zijn tot behoudenis van de aanroepers van Zijn Naam? Gods Geest vervrijmoedigt daartoe Gods uitverkorenen. Dan krijgt het gedenken van God voor ons de grootste waarde. Dan krijgen het bloed en de verdiensten van Christus de rechte betekenis. Dan wordt de Heilige Geest als een werkend Persoon in Zijn gezegende arbeid, de liefde van ons hart. Dat gehoorzamen is beter dan offerande en dat opmerken beter dan het vette der rammen.

Wat wordt in zulk een weg God groot en wij klein. In dat gedenken van God ligt onze grondslag, ligt ons leven, ligt onze kracht, ligt onze blijdschap, ligt onze hoop en ligt ons vertrouwen. Ja, de kracht om blijmoedig en getroost onze weg door dit Mesech te vervolgen naar het nieuwe Jeruzalem daarboven. Er zijn immers in het leven van Gods kinderen wel momenten, dat de hemel nederdaalt in hun hart; dat zij nabij God mogen zijn. Daar is God met Zijn liefde, met Zijn genade, met Zijn gunst in hun hart en dan smelt hun ziel voor dat lieve Wezen weg. Dan kunnen zij het wonder niet op, dat God aan hen denkt. Het zijn zalige uitlatingen van de liefde van God in hun hart. Steeds meer wordt dat volk gewaar, dat al hun heil en zaligheid alleen vloeit uit dat gedenken Gods. Met ons loopt het zo laag af. Maar de trouwe Jehovah zegt: "Ik, de Heere, worde niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jacobs, niet verteerd." Mal. 3: 6.

Hij gedenkt aan hen naar ziel en lichaam beide. Hij vervult al hun noden uit de volheid van Christus. Hij laat hen niet omkomen in al de strijd, die zij hier te strijden hebben. Hij vergeet het geroep der ellendigen niet, Psalm 9. Nee, zij hebben over God niet te klagen. Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de Heere over degenen, die Hem vrezen. Het gaat wel steeds door het onmogelijke heen, maar Gods kerk en Gods kinderen hebben de bewijzen, dat zij altijd en immer in de gedachtenis van God liggen. Als het licht van boven maar schijnen mag in hun ziel, dan zullen zij het met vrijmoedigheid getuigen. Met God zijn zij nooit bedrogen uitgekomen. En wanneer Gods kerk eens terug mag blikken, dan heeft God toch niet anders dan Zijn Woord vervuld en Zijn beloften bevestigd.

Ja, door alle tijden en eeuwen heen mag de kerk zeggen: "De Heere is onzer gedachtig geweest". Zij was al lang van de aarde vergaan, als God Zijn oog van Zijn kerk had afgetrokken. Maar tot op deze dag staat Gods kerk en de poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen. Ook voor haar zichtbare openbaring in de wereld en de voortzetting daarvan draagt Jehovah zorg. Hij is en blijft in die brandende, maar nooit verterende braambos. En aan elk van de levende leden van die ware Kerke Gods, waarvan Christus het levengevend Hoofd is aan de rechterhand des Vaders, blijft God gedenken. Hij is voor hen toch nooit een dorre woestijn, noch een land van uiterste donkerheid. De Vader denkt aan hen, de Zoon vergeet hen nimmer en de Heilige Geest zal hen bij de voortduur leiden en troosten. O, dat wij tot roem en lof van die God en tot opwekking van elkaar samen zingen uit Psalm 135: 8:

*Van geslachte tot geslacht
Wordt, naar onze duren plicht,
Bij het volk Uw gunst herdacht,
Wijl Gij Zelf, o Heer', hen richt;
En aan hen, schoon diep in schuld,
Met berouw gedenken zult.*

Toepassing.

En nu, geliefde gemeente, dat Woord des Heeren, waar wij nu een ogenblik bij mochten stilstaan, "De Heere is onzer gedachtig geweest", mogen ook wij wel overnemen op deze dankdag voor het gewas. Had God niet aan ons gedacht, wij waren allang verteerd en als het slijk van de aarde met de bezem van Gods recht weggevaagd. Dat het voor ons samen, jong en oud, klein en groot, een wonder mocht zijn, dat de aarde ons nog draagt en dat de hemel ons nog dekt. Velen zijn er in dit afgelopen jaarseizoen weggemaaid door de zeis des doods, wier lot voor eeuwig beslist is geworden. Ook in ons midden zijn er slagen gevallen en sommige gezinnen in rouw gedompeld. Het wordt gedurig maar betuigd, dat de mens gaat naar zijn eeuwig huis. *Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven*, maar het is ook vreselijk te vallen in de handen van een levend God, wat toch waar zal zijn voor al degenen, die gestorven zijn gelijk zij geboren zijn, die nimmer in waarheid aan God gedacht hebben. O, wanneer een ieder eens stil staan mocht op zijn weg en pad, wat zouden hart en mond dan overlopen van Gods goedheid. Persoonlijk en huiselijk, zowel als maatschappelijk, dacht God nog aan ons. Daar zijn wij allen de sprekende bewijzen van tot in deze ure toe.

Maar geliefden, hebben wij wel eens een keer in het stof voor God gelegen? God heeft de hoop van de landman niet beschaamd, maar het aardrijk nog vruchtbaar gemaakt van boven. Had God gedaan naar de veelheid onzer zonden en ongerechtigheden en naar de gruwelen van land en volk, dan had Hij rechtvaardig Zijn zegeningen kunnen inhouden of verwoesting en verderf kunnen geven over onze velden. Maar nee, de hemel heeft

nog gedropen van zegeningen en Hij heeft het ons aan niets doen ontbreken. De landen hebben overvloedig vrucht voortgebracht en onze schuren zijn gevuld met de kostelijke vrucht des lands. Dat wij samen voor God in het stof mochten bukken en dat onze tong Zijn Naam mocht prijzen. O, wanneer wij van dat alles een indruk in ons hart ontvangen, dan zouden wij wel uitroepen ook in deze dag: "Heere, wat is de mens, dat Gij hem bezoekt en des mensens kind, dat Gij hem kent?" Zouden wij dan niet onder het stof willen bukken, zo ons oog en hart geopend worden voor de grootheid van die God, Die het ons alles louter uit genade schonk? Maar och, geliefden, wij worden gewaar, dat wij in onze diepen val ook de opmerkzaamheid verloren zijn. Van onszelf trappen wij op de weldaden, vertrappen ze en vergeten God, Die ze ons bewees.

Vragen wij het onszelf maar eens af in deze ure, hoe vaak dat het gebeurde in het afgelopen jaarseizoen, als wij die kostelijke graanvelden en die vol beladen boomgaarden zagen, dat ons hart werd verootmoedigd. Moeten wij het dan niet met schaamte bekennen, dat ons hart is als een steen en dat wij maar leven alsof het ons toekomt? Ook te dien opzichte zijn wij nog dieper gezonken dan het redeloze vee. Laten wij het maar eerlijk bekennen: Ons leven is van nature maar God verlaten, God vergeten en God verzaken. De ware dankbaarheid wordt bij ons niet gevonden. God Zelf moet ons bij de weldaden plaatsen en door Zijn Geest daartoe leiden. Zonder Christus kunnen wij geen biddag houden; maar ook zonder Christus geen dankdag. Hij is het enig, Zondoffer, Schuldoffer, maar ook Dank- en Loffer, Dat de Vader welbehagelijk is. De vereniging door het geloof met Christus is voor alles en boven alles noodzakelijk, zal het wel zijn voor de eeuwigheid.

Ik mag u ook ditmaal van deze plaats niet laten gaan zonder u gewezen te hebben op de noodzakelijkheid van de geloofsvereniging met Christus. Buik en spijs zullen eenmaal te niet gedaan worden en koren en most geven geen vervulling in leven en in sterven. O, kreeg Christus nog eens waarde, eer het voor eeuwig te laat zal zijn.

"De Heere is onzer gedachtig geweest". Ook in dit jaar schonk Hij ons Zijn Woord nog, dat ons wijs kan maken tot zaligheid. Christus is ons gepredikt als de weg, de waarheid en het leven. De gedachten Gods van eeuwigheid, van het besluit Gods, heeft Hij ons laten verhalen. God heeft wel aan ons gedacht, maar wie is er nu in het midden van ons, die aan God heeft gedacht? De straten zijn vol, de plaatsen der openbare vermarkelikheden stromen vol, de winkels vol om onze buik te vullen en ons lichaam op te pronken; maar de markt van vrije genade, o, zeg het zelf maar eens, is het niet of dan alles uitgestorven is? Wij moeten wel goed kijken om hier en daar er nog een te vinden, die koopt zonder geld en zonder prijs.

Ja, het is vandaag dankdag. Maar zo wij er beseft van hadden hoe treurig het er in de kerk bij staat en hoe ver God met Zijn Geest geweken is, dan mocht het wel een treurdag en een vastendag zijn, gelijk in de dagen vanouds.

O, er is alle reden om blij te zijn en in plaats van de uitwendige zegeningen te verachten, mogen wij ze wel waarderen. Och, dat God er ons recht toe verwaardigde, daar wij ook dat van de hemel nog moeten ontvangen. Maar denk nu eens aan de grote onvruchtbaarheid in Gods kerk en in onze harten. Daar liggen nu al die bemoeienissen Gods, maar wat hebben zij nagelaten? Hebben wij in dit jaar nog van iemand uit het midden van ons gehoord, die tot bekering kwam, of van iemand, die zijn droggronden eens kwijt mocht raken; van iemand, die uit zijn banden gered is; van iemand, die terug gebracht is in het Vaderhart Gods? Horen wij, dat God nog werkt in het opkomend geslacht? Hebben wij opgemerkt bij onze arme kinderen, dat zij niet langer de wereld en de zonde konden dienen en dat zij kwamen onder de banier van Koning Jezus?

Hoe zelden wordt het gehoord, dat God nog wonderen doet en wat een magerheid is er

aan de zielen van Gods kinderen. Gods kerk ligt verbroken als beenderen aan de mond des graf; maar wie draagt leed over de verbreking Jozefs? De waarheid wordt geweld aangedaan en verloochend, maar wie heeft er ware smart over? Met godsdienst en belijdenis paaien wij ons, maar wie gaat zwanger over de ontkroning van Christus? Wie heeft Gods ere nog op het oog? Het is donker op de wereld en daar God Zich als het ware haast om Zijn volk thuis te halen, daar mochten wij op deze dankdag elkaar wel toeroepen: "Laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken en wederkeren tot de Heere". De hemel is zwart bewolkt van wege de laaghangende oordelen Gods; maar de donkerste wolk is wel: „O wee hun, wanneer Ik van hen zal geweken zijn". Wij weigeren schaamrood te worden, wij gaan met de zonde door; maar reken er vast op, dat God met Zijn recht doorgaat. Och, of wij in deze dag nog bedenken mochten wat tot onze eeuwige vrede is dienende.

Jongens en meisjes, dat het nog eens een biddag voor u worden mocht. God denkt nog aan u. Menigeen verlaat de waarheid, keert de waarheid de rug toe of gaat tot een leugenleer, zijn ziel verkopend voor een schotel linzenmoes. "Gedenkt toch aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap, eer dat de kwade dagen komen en de jaren naderen, dat gij zeggen zult: ik heb geen lust in dezelve." Wendt u van de waarheid toch niet af, maar neemt de middelen der genade nog waar terwijl gij nog zijt in het heden der genade. God mocht aan u nog denken en Gods lieve Geest uw harten bewerken om in waarheid voor God verlegen te worden. Er is nog een middel om de welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen. Christus wordt u nog voorgesteld als de enige bekwame, volkomen en gewillige Zaligmaker. Door Hem mocht u nog met God verzoend en bevredigd worden.

Ouders, mannen en vrouwen, God dacht aan u nog in de weg der natuur; mocht Hij u ook in genade aanschouwen en gedenken terwijl het nog de roepens-, de zoekens- en de vindenstijd is. De deur is nog niet op het nachtslot.

Ouden van dagen, buigt uw stramme knieën nog voor God en smeekt nog om genade. Wie weet, God mocht Zich nog wenden en uw arme ziel nog verlossen van het verderf. Het is wel ter elfder ure, maar het kan nog.

God ontdekke nog al degenen in ons midden, die menen bekeerd te zijn, maar waar God niet van afweet. Misleid uw kostelijke zielen niet. Wij zullen moeten weten uit welke grote nood en dood dat God ons verlost heeft. En buiten Christus, van de Vader ons geschonken, zullen wij God niet kunnen ontmoeten. Dat al de bemoeienissen Gods niet tot uw oordeel, maar tot uw eeuwig voordeel mochten strekken.

En volk van God, aan u heeft die getrouwe Jehovah gedacht. Hij dacht aan u in de eeuwigheid. Hij dacht aan u in de tijd. Hij denkt nog steeds aan u. In Christus was hij u genadig en goed. Dat het onze ziel in de ware verootmoediging bracht en dat onze wandel zij in de vreze Zijns Naams. Vergeet God niet, vergeet God niet, vergeet Zijn weldaden niet. U bent tot zulk een dure prijs gekocht. Verheerlijk dan God in uw lichaam en in uw ziel, welke beide Godes zijn. Gun uzelf geen rust voor en aler, dat u de verzekering hebt door de Heilige Geest van de eeuwige gedachtenis Gods, waarin u besloten ligt. Laat er een gedurig gedenken en overdenken zijn van de eeuwige liefde van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. "Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn; ik zal mij in de Heere verblijden." Dat zal de aanvankelijke dankdag zijn hier op aarde, die haar voltooiing en volmaking zal hebben in de dankdag des hemels, wanneer wij verlost zullen zijn van ons ondankbaar hart, om God volmaakt te prijzen. Amen.

3. De Goddelijke bewaring²

Psalm 17: 4

Lezen Spreuken 2

Psalm 32: 3, 4

Psalm 1:

Psalm 119: 57

Geliefden.

In Jesaja 49 is de Messias aan het woord, Die daar voorkomt als de "Knecht des Heeren" en het "Licht der volken". Een volheerlijk en voortreffelijk getuigenis legt Hij daar af, beogend de eer van Zijn Vader, wanneer Hij daar zegt: "Onder de schaduw Zijner hand heeft Hij Mij bedekt". Eerst heeft de Messias Zijn roeping beschreven, en nu in het tweede vers de toerusting tot Zijn ambt. Tegelijk is er ook sprake van verbergen door de Vader. Als plaats van die verberging wordt eerst genoemd: "de schaduw Zijner hand"; een meer algemeen beeld voor de bescherming en de innigheid of vertrouwelijkheid der Goddelijke nabijheid. De Vader heeft Hem bewaard of verborgen door Zijn almacht, totdat de tijd kwam om Hem aan het licht te brengen, gelijk Paulus daarvan spreekt in Galaten 4: 4: "Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet". Maar ook heeft de Vader Hem bedekt onder de schaduw Zijner hand, toen Herodes zijn goddeloze plannen smeedde om naar Bethlehem te trekken met het oogmerk Hem te doden. In Egypte heeft de Vader Hem bewaard tot de dood van die vijandige Edomiet. Zoals ook later in Nazareth toen zij Hem van de steilte wilden afwerpen in de diepte. Ja, in de drie jaren van Zijn openbaar optreden bewaarde de Vader Hem van dag tot dag, zodat Hij ongehinderd de volle raad van God tot zaligheid kon verkondigen. De Vader bewaarde Hem onder de verzoeken van satan en tegenover al de aanslagen van de vijandige Joden, die op Hem gericht waren. Ja, zelfs in Zijn dood heeft de Vader Hem bewaard, zodat geen been aan Hem gebroken kon worden en de eenmaal gedane profetie van Zijn begraving door de rijken niet onvervuld zou blijven. De soldaten van de Romeinse legermacht zijn als instrumenten gebruikt, dat Zijn lichaam ongeschonden bewaard bleef in het graf van Jozef. In het volle bewustzijn van die bewaring van de Vader heeft de Borg des Verbonds dan ook betuigd: "Want Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten: Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie".

O, die getrouwe bewaring des Vaders over de Zoon, over de Gunsteling des Vaders! Hij was van eeuwigheid in de schoot van de Vader; Zijn vermaak, Zijn verlustiging; Zijn vol genoegen. Hij was de Verkorene van de Vader in de stille eeuwigheid, om de eer van de Vader, de deugden van de Vader, de raad van de Vader en de glorie van de Vader te verhogen. Hij kwam als de Knecht van de Vaders om de wil van de Vader te volbrengen, het werk van de Vader te voleindigen en het welbehagen van de Vader te volvoeren. Nee, al verliet Hij het huis van Zijn Vader, Hij is nooit geweest een voorwerp van Gods toorn, maar was en bleef en zou eeuwig zijn de geliefde Zoon van de Vader. De Vader zond Zijn gezant om Zijn geboorte aan te kondigen in Bethlehems velden, en de menigte des hemelsen heirlegers bevestigde in hun gezang de betrekking van de Vader. Hij, de Zoon, moest zijn in de dingen Zijns Vaders, Lucas 2: 49. De Vader gaf getuigenis in de doop des Zoons en in de diepe vernedering van de Borg als

² Preek uit de Schat des Woord, 4e jaargang

de Knecht van de Vader. Dat Vaderhart stond open, al ging het ook door de valleien des doods. Een engel, gezonden van de Vader, versterkte in Gethsémané de Heere Jezus naar Zijn menselijke natuur. In die bewaring van de Vader heeft de Zoon Zich verheugd en verblijd. En het was de dag van Zijn kroning toen de Zoon, terugkerend tot Zijn residentie, door de Vader en de engelen en gezaligden werd ontvangen. O, oneindige diepten, waar geen bodem in te bekennen is, maar waar wij toch van zeggen mogen: "Hier weidt mijn ziel met een verwond'rend oog". En nu dat eeuwige wonder, dat in die bewaring van de Heere Jezus als de Borg des Verbonds en het Hoofd Zijner uitverkorenen, Zijn ganse kerk is begrepen. Zij zijn toch door de Vader aan Hem gegeven als loon op Zijn arbeid. En de Heere Jezus heeft hen aanvaard als Zijn wettig eigendom. En wat nu dat volk betreft hier op aarde:

*Al gaat hun weg ook door de zee,
U zullen als op Mozes' bêe,
Geen golven overstromen.*

Dat volk wordt ook bewaard onder de schaduw van Gods engelen in alles wat zij hier beleven moeten. Daarover wens ik in deze ure met de hulp des Heeren te handelen. De woorden van onze tekst vindt uw gewijde aandacht opgetekend in Spreuken 2: 8b:

En Hij zal de weg Zijner gunstgenoten bewaren.

Deze voorgelezen tekst spreekt ons van *de Goddelijke bewaring*.

- 1. Die bewaring betreft Gods gunstgenoten.**
- 2. Die bewaring ligt gewaarborgd in God, Die Zijn gunstgenoten verkoos.**

Of, wie die bewaring betreft;
hoe ver die bewaring zich uitstrekt;
waarin die bewaring gewaarborgd ligt:

1. Die bewaring betreft Gods gunstgenoten.

De Goddelijke bewaring, waarvan gesproken wordt in deze tekst, betreft alleen Gods gunstgenoten. De groten der aarde mogen over het algemeen vele en grote namen hebben, maar er is nooit iemand geweest onder de rijksten en voornaamsten onder de edelen en vorsten van de wereld, die het ook te die opzichte halen kon bij het volk van God. Over het algemeen worden Gods kinderen niet gevonden onder de rijken en aanzienlijken. Het komt voor, zeer zeker, maar de waarheid zegt het zelf, dat God het arme en het onedele heeft uitverkoren. Meestal hebben zij weinig of geen bezittingen hier op aarde, maar de Heere is hun deel. Gods kinderen worden genoemd met vele voortreffelijke namen. Het zou ons te ver voeren wanneer wij ze alle moesten gaan noemen en verklaren in dit korte tijdsbestek; maar één van die tedere benamingen is ook wel: "gunstgenoten". Op vele plaatsen in de Bijbel, vooral in de Psalmen, komt die benaming voor. Denkt maar, om slechts een enkele plaats te noemen, aan Psalm 30, 37, 50, 97, 116 en dan in onze tekst.

En daarbij, velen hebben eretitels op de wereld, die zij niet in een rechte weg hebben ontvangen en die zij ook weer spoedig verliezen, of eenmaal, al hebben zij ze mogen verkrijgen zonder onrecht, toch in de ure des doods. Hun naam vergaat met hen. Bij Gods kinderen is dat zo anders. Zij hebben uit genade die namen ontvangen, op grond van recht, en bij de dood zelfs zullen zij niet vervallen. Zo is het ook met de benaming "gunstgenoten". Wat een kostelijke, tere maar ook veelbetekenende benaming, die de Heere hier Zijn volk geeft.

Die benaming is zo teer, dat zelfs het horen van die naam een onbekeerd mens wel zou

moeten aangrijpen, om zijn diepe ellende te belijden, maar ook het geluk, het grote geluk van Gods kinderen te erkennen. Het zou hen wel tot de uitroep moeten brengen: "Wij zullen met u gaan, want wij hebben gezien, dat de Heere met u is". En Gods kinderen zou het wel gedurig moeten vernederen en met verwondering en aanbidding vervullen, dat de God van hemel en aarde hen, diep ellendigen in zichzelf, met Zijn gunst niet alleen kronen wil, maar dat zij de voorwerpen van de gunste van God zijn. Het is zo groot, dat zij het geluk daarvan niet omvatten kunnen. De gunst van mensen kan groot zijn, maar de gunst des Heeren over Zijn volk gaat die oneindig te boven. Zij bestaat in de verborgen liefde en genegenheid des Heeren en is een bewijs hoe hoog de Heere de Zijnen acht. Zij zijn Zijn Hefsibah, "Mijn lust is aan haar". En het is een gunst, die van eeuwigheid is, maar ook tot in de eindeloze eeuwigheid onveranderlijk voortduurt.

Maar hoe is dat nu mogelijk, dat de Heere hen zo noemt? Zou het zijn omdat de Heere van eeuwigheid gezien heeft, dat die man of vrouw, die jongen of dat meisje in de tijd Hem zou begeren en liefhebben? O nee, die stelling is remonstrants. God heeft Zijn volk niet verkoren om voorgezien geloof en goede werken, maar enkel uit soevereine liefde en genade. Wij hebben ons in Adam, ons verbondshoofd, van God losgescheurd, en wat onze afkomst is, daar spreekt Gods Woord duidelijk van. "Uw vader was een Amoriet, en uw moeder een Hethietische." Wij liggen op de vlakke des velds, vertreden in ons bloed, en geen oog heeft medelijden met ons. Wij hebben het ook met onszelf niet. Van nature zijn wij kinderen des toorns, liggende onder de vloek van het verbroken werkverbond, en geen betrekking of behoefte hebbende om er ooit van onder verlost te worden. Wij hebben afscheid van God genomen en met een eeuwigdurende vijandschap ons van God afgekeerd. Er is in ons geen waardigheid, waarom God Zijn gunst zou betonen. Integendeel, alles wat in ons is, moet Gods toorn opwekken. Niet alleen, dat wij verdoemelijk voor God liggen, maar ons ganse leven is tegen God gekeerd en wij betuigen in alles: "Wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust". Vanwege onze erf- en dadelijke schuld zijn wij de minste gunst onwaardig. Wij hebben het leven verbeurd en de dood verdiend. O, wanneer wij er een rechte indruk van ontvangen, moeten wij met die hoofdman over honderd wel betuigen: "Heere, ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen".

Hoe is het mogelijk, dat wij Gods gunstgenoten genoemd kunnen worden? Hoe en in welke weg kan God Zijn gunst betonen zonder krenking van Zijn Goddelijk recht? De apostel Paulus zal het ons wel zeggen in Romeinen 11: 36: "Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen". Het vloeit alles uit het soevereine, eenzijdige welbehagen des Vaders. Van ons komt er niets in aanmerking. De diepste bron en fontein is, dat God van eeuwigheid in liefde Zijn volk gekend heeft.

Gods kinderen zijn gunstgenoten des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes.

De liefde des Vaders is de verborgen springader van Gods onverdiende gunst. Die vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog. Wie zal het ooit vatten, dat zulk een heilig en rechtvaardig God, Die eeuwig verheerlijkt en volmaakt is in Zichzelf, te doen wil hebben met zulke diep gevallen Adamskinderen; met zulke vijanden, die Hem toch rug en nek toekeren. Maar de apostel Johannes riep uit: "Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft; namelijk dat wij kinderen van God genaamd zouden worden." Dat eeuwig welbehagen en die eeuwige liefde zullen dan ook hoe langer hoe meer bewonderd worden en het wonder van die soevereine ontferming groter worden. Zie, daar hebt u weer een duidelijk onderscheid tussen de huichelaars en van God ware volk. Zij spreken in hun leven ook van een wonder, maar van een wonder, waar in het eind niets van over blijft.

Hoe geheel anders is dit bij Gods kinderen. Het is eerst een wonder, dat God naar hen omzag, daarna wordt het een groot wonder, als God hun zaak oplost, en hij al de ontdekkingen en inleving van Gods trouw tegenover hun ontrouw een eeuwig wonder. Die liefde was zo groot, dat de Vader de Zoon Zijner liefde, Die van eeuwigheid was in de schoot van de Vader, niet gespaard heeft, maar Hem heeft overgegeven om Zijn volle toorn te dragen en te voldragen in hun plaats, opdat in de voldoening van Zijn recht Zijn vrije gunst Hem betamelijk zou kunnen uitvloeien tot de voorwerpen van Zijn gunst. En het blijven gunstgenoten Gods, ondanks alle ontrouw en zonde, omdat God in Zijn Wezen en in Zijn liefde onveranderlijk is. Dat volk valt zichzelf wel tegen, al maar meer, maar zij vallen God niet tegen. Hij heeft het geweten, "dat zij van de buik en de baarmoeder af overtreders genoemd zouden worden." Hij heeft Zijn volk vrijwillig liefgehad. Ja, Hij zegt het Zelf in Maleachi 3: 6: "Ik de Heere, worde niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jacobs, niet verteerd".

Maar het zijn ook *de gunstgenoten des Zoons*.

De wil van de Vader is ook de wil van de Zoon. En die Zoon heeft vrijwillig het borgschap aanvaard. Op de vraag van de Vader: "Wie is Hij, Die met Zijn hart Borg worde, om tot Mij te genaken?" heeft die Zoon in de eeuwige Vrederaad reeds betuigd: "Zie, Ik heb lust, o God, om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden Mijns ingewands", Jer. 30: 21; Psalm 40: 8. Gedreven door de liefde tot de verheerlijking van Gods deugden en de behoud van Zijn volk, heeft Hij troon en kroon er voor verlaten. Tot de duurste en hoogste prijs kocht Hij Zijn volk. Hij nam de vloek van Zijn volk over, om tot een vloek te worden gesteld en aan het vloekhout Zijn leven te geven, opdat Zijn volk van de vloek der wet en van het oordeel des doods verlost zou worden. Hij stelde Zijn leven voor Zijn schapen en Hij kwam om te zoeken en zalig te maken wat verloren was. Dat deed Hij in Zijn omwandeling op aarde; dat deed Hij zelfs nog aan het kruis. En in de veertig dagen, die Hij nog op aarde was na Zijn opstanding, was Zijn vermaak met de mensenkinderen, gelijk dit was in de stille eeuwigheid. Zijn discipelen hadden Hem allen verlaten, maar nimmer heeft Hij hun iets verweten, Hij heeft Zichzelf aan hen geopenbaard, verbrekend hun banden, vervullend hun harten met vrede en vertroostend hun ziel met de belofte van de Heilige Geest. O, hoe groot is toch de gunst, waarmede Hij hen wil gadeslaan! Hij verwierf voor hen de zaligheid, maar past ze ook aan hun hart toe. Hij verzoent hen met God en wast hen in Zijn dierbaar bloed. Telkens en telkens versterkt Hij hun harten door Zijn genade en brengt hen in Zijn binnenkamers. Hij bewaart hen in Zijn kracht en beschermt hen tegen de grootste vijanden. Ja, Hij roept het hun toe: "Vreest niet, gij klein kuddeke, want het is uws Vaders welbehagen ulieden het Koninkrijk te geven". Zijn oog slaat hen in liefde gade en op Gods tijd neemt Hij hen op in Zijn heerlijkheid.

Groot is de liefde van *de Heilige Geest*. De uitverkorenen zijn ook Zijn gunstgenoten. De volle bediening nam Hij op Zich om hen in de tijd tot gunstgenoten van God in te winnen. Het waren wel gunstgenoten in de besluiten Gods, en zij lagen als zodanig wel in de arbeid van de Heere Jezus, maar zij waren van nature kinderen des toorns, gelijk alle anderen. Wat er dan hier in de tijd met dat volk gebeuren moest? Niets minder dan van dood levend gemaakt te worden. En dat is toch het werk van de Heilige Geest. De Heere Jezus heeft toch Zelf gezegd: "De Geest is Het, Die levend maakt". Diezelfde Geest verbreekt in hen de vijandschap en stort de liefde van God in hun harten uit. Die dierbare Geest bewerkt en bewerkt door Zijn Goddelijke kracht die uitverkorenen, zodat zij uitgewonnen worden uit zichzelf en overwonnen en ingewonnen voor God en Zijn dienst. Zij worden verliefd door Zijn bediening op die vrije gunst en soevereine

liefde; verliefd op de Heere Jezus, om Hem te kennen, maar ook als hun deel en eeuwig goed te mogen ontvangen. Soms zijn zij krank van liefde, en dat niet als vrucht van hun akker; o nee, maar alleen door de bewerking der Goddelijke genade. En zo zouden wij voort kunnen gaan, maar het is genoeg om u aan te tonen, dat er geen benaming is, waardoor zo zeer de nauwe en innige betrekking wordt uitgedrukt, die God op Zijn volk heeft, als het woord "gunstgenoot".

Zij zijn de voorwerpen van de innigste genegenheid van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Met nadruk staat er dan ook in de tekst: "Zijn gunstgenoten". Zij zijn en blijven het, omdat de genadegiften en de roeping van God onberouwelijk zijn. Zij zijn van eeuwigheid verordineerd en verkoren. Zij zijn door de Heere Jezus gekocht en zijn Hem als Zijn loon door de Vader gegeven en ook als zodanig Zijn rechtmatig eigendom. God, Vader, Zoon en Heilige Geest, verzorgt hen in Zijn gunst. Hij roept het hun Zelf toe: "Wentelt uw weg op de Heere, en vertrouwt op Hem, Hij zal het maken", Psalm 37:5. Hij doet hen delen in het licht van Zijn vriendelijk aangezicht, dat alleen vrede en blijdschap geeft. Hij doet hen verkeren in Zijn tent. Hij vertroost hen in alle druk en leed en bereidt hen voor en toe om van God aangezicht in gerechtigheid te aanschouwen. Geen wonder is het dan, dat David, die ook een gunstgenoot van God was, de kerk toeroept in Psalm 30: 5: "Psalmzingt de Heere, gij Zijn gunstgenoten, en zeg lof ter gedachtenis Zijner heiligheid".

2. Die bewaring ligt gewaarborgd in God, Die Zijn gunstgenoten verkoos.

Maar komt, lezen wij nu onze tekst verder. "Hij zal de weg Zijner gunstgenoten bewaren". Niemand kent zulk een droefheid dan Gods gunstgenoten. Zij hebben een droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid. En zij zaaien met tranen. Maar daar is ook niemand, die zulk een blijdschap smaakt dan de gunstgenoten des Heeren. Het is een blijdschap in God door Christus. Maar er is ook niemand, die aan zo veel strijd en gevaar is blootgesteld, maar daartegenover zo veilig en wel bewaard is dan het volk van God. Onze tekst spreekt daar zeer duidelijk van.

Tegenover de weg van Gods gunstgenoten staat de weg der goddelozen. Hun weg is als donkerheid en zij weten niet waarover zij struikelen zullen. Hun weg, al hebben zij soms nog zo veel voorspoed, zal toch niet bestaan. Het einde zal niet anders zijn dan de eeuwige dood. In Psalm 49 wordt er van gezegd: "Deze hun weg is een dwaasheid van hen; nochtans hebben hun nakomelingen een welbehagen in hun woorden." Aan Asaf, toen God hem in het heiligdom geleid had, werd het ontdekt, wat het einde is van de goddelozen. "Immers zet Gij hen op gladde plaatsen; Gij doet hen vallen in verwoestingen", Psalm 73: 18. Het is geen weg om jaloers op te worden.

Wel de weg van Gods gunstgenoten. Want van de weg des rechtvaardigen staat aangetekend, *dat God die kent*. Wat er nu met die weg bedoeld wordt, is zeer duidelijk. Het is hun hele levensloop hier op aarde van hun wieg tot hun graf. Het is de weg door dit Mesech, door dit tranendal, waarop door hen zo veel beleefd wordt. Er wordt gesproken van hun weg, omdat de Heere voor een ieder van Zijn volk een weg besteld en bepaald heeft in de eeuwigheid. Voor de één heeft God die weg goed gedacht, en voor een ander weer een ander pad. Het is zeer verschillend en onderscheiden, zowel in het natuurlijke als in het geestelijke. Maar over het algemeen is het een weg vol van doornen en distelen, kuilen, lijmpotten, struikelblokken enzovoort. Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen en door vele verdrukkingen moeten zij ingaan in het Koninkrijk Gods. Hoe zouden de wandelaars naar Sion de weg kunnen bewandelen, hoe zouden zij ooit het einde kunnen bereiken, als de Heere Zelf de sterkte van hun hart niet was en ware Christus hun overste Leidsman niet?

Het is God Zelf, Die hen in de tijd des welbehagens, in het uur der minne, van de brede weg der zonde aftrok en plaatste op de weg der gerechtigheid; op de smalle weg, die ten leven leidt. Door de enge poort van wedergeboorte en vereniging met Christus zijn zij op die weg gekomen. Het was niet omdat zij dat zelf gezocht of gewild hebben, maar alleen de vrucht van het welbehagen Gods. Die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen. En toch, al zijn nu degenen, die op de weg des levens wandelen, mensen geweest, die niet gewild hebben, het zijn toch allemaal vrijwilligers. God heeft een gewillig volk op de dag Zijner heirkraft. Wanneer God Zijn volk uit het Egypte der zonde voert door een sterke hand en door een uitgestrekte arm, op grond van het bloed des Verbonds, dan is het gelijk de dichter zong:

*God deed Zijn volk met wisse treden,
Daar niemand struikeld' in zijn schreden,
Met zilver en met goud belâan,
Blijmoedig uit Egypte gaan.*

Psalm 105: 20.

Ja, toen heeft het niet kunnen denken, dat volk van Israël, dat het weer zo spoedig zou murmureren en tegen God opstaan. Ze hebben het toen niet kunnen bekijken, dat ze veertig jaren door de woestijn zouden moeten zwerven. En zo is het met al Gods kinderen. Ze nemen hun weg in het licht op en moeten Hem in het donker uitleven. Zeker, Gods volk ontmoet op de weg naar de hemel dierbare legeringen en plaatsen, waar zij zingen van goedertierenheid en van recht. Hoe onuitsprekelijk groot is het, wanneer wij op de weg naar de hemel, al leidt die weg door de diepte en door de woestijn, daarop een Bethel leren kennen voor onze ziel en Christus geopenbaard wordt als de Ladder Jacobs. Maar ook onwaardeerbaar groot, wanneer wij ook een Pniël mogen kennen, waar God *onze God* wordt en wij overgaan in dat eeuwig verbond, dat van geen wijken of wankelen weet, verzekerd en bevestigd door de Heilige Geest in onze harten.

Wat heeft God Zijn volk menigmaal verrassingen bereid; wat valt het gedurig weer voor hen mee. Denkt maar aan de ogenblikken, dat God hun ziel verkwikt en zij met de Heere Jezus alleen mogen zijn, of meegenomen worden naar de berg der verheerlijking, waar zij iets van Zijn Goddelijke majesteit mogen aanschouwen. Soms wordt de tafel voor hen toegericht en mogen zij in de woestijn uitrusten, gelijk weleer Israël aan Elim, genietend de voorsmaken van de hemel.

Maar er zijn ook tijden, dat het anders is. Wat kan de weg voor die gunstgenoten van God toegemuurd zijn. Jacob riep: "Al deze dingen zijn tegen mij". En Gideon: "Indien de Heere met ons ware, dan zou ons al dit kwaad niet overkomen zijn". Hoort Job eens in die zo bange dagen, toen hij moest zeggen: "Mijn plaag is zwaar boven mijn zuchten". Ja, het is wat geweest voor hem, toen hij betuigde: "Zie, ga ik voorwaarts, zo is Hij er niet, of ga ik achterwaarts, zo verneem ik Hem niet," Job 23: 8. En Heman in Psalm 88: 9: "Ik ben besloten en kan niet uitkomen". Tenslotte, om niet meer voorbeelden te noemen, de kerk in Jesaja 40: 27 klaagt: "Mijn weg is voor de Heere verborgen en mijn recht gaat van mijn God voorbij".

Het is grote genade om in de zwaarste strijd en in de diepste beproevingen, wanneer alles zo donker is, te mogen beleven, *dat wij dan betrouwen op de Naam des Heeren en steunen op God*. Maar dat betreft niet alleen de uitwendige wegen en gangen alleen, maar in het bijzonder de weg, die God met Zijn volk houdt van het begin tot het einde toe. De één wordt geleid langs stille wateren en de ander als langs de afgronden der aarde. Doelt hoe het ook zij, van God volk gaat niet dansende en springende naar de hemel. Nee, gelooft het maar niet. De dagen der duisternis zijn vele en ze moeten menigmaal zeggen: „Mijn bestrijders zijn vele, o Allerhoogste!"

Het ligt duidelijk in de tekst opgesloten, als God ons bewaren moet, dan kunnen wij het zelf niet, en dat is ook een bewijs, dat de gevaren groot zijn. Het is zulk een groot verschil, te belijden dat God leeft en regeert, of het te beleven. En te beleven in een land van vrede, dat kan ook wel, maar in de verheffing van de Jordaan, dan zal God er aan te pas moeten komen. Gods kinderen zijn in zichzelf maar als een riet, van de wind ginds en weer gedreven. Zij zijn zo zwak van moed en klein van krachten; ja, stof van jongsaf geweest. Gods kinderen zijn vreemdelingen op aarde. Ze leven hier in 's vijands gebied en liggen open voor de paden der inbrekers. De duivel gaat om als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden. Van de wereld hebben zij geen gunst te verwachten. En dan de kracht van de inwonende zonde is soms zo sterk; de opstand, vijandschap en tegenstand tegen de wegen des Heeren HEEREN. Gods weg is vaak door de zee en Zijn pad door diepe wateren, dat Zijn voetstappen niet bekend werden. O, welke aanslagen worden er op hun ziel gedaan! Wat worden zij menigwerf geslingerd wat betreft hun staat voor de eeuwigheid. Ja, zij kunnen en zij durven het alles niet te zeggen, zelfs tegen hun beste vrienden of hun innigste betrekkingen op de wereld niet. Het is soms zo bang, wanneer zij alles in twijfel gaan trekken en ze dan van binnen roepen: „Gij hebt geen heil hij God". Dan stormt het wel eens, en dan nergens meer houvast aan. Ja, het zijn benauwde wegen niet alleen als zij gelijk weleer met Jacob moeten vluchten voor Ezau, maar in het bijzonder, wanneer God om Zijn recht komt. En al hebben zij dan wel eens iets van de hemel ontmoet, betrekking op God gekregen en op Zijn volheerlijke deugden, al heeft Christus Zich dierbaar aan hun ziel ontdekt, de schuld is niet verzoend en de breuk niet geheeld.

Daarbij komt, wat zij vroeger hadden, hebben zij niet meer. Het is alles zo opgedroogd en ver weg. Zij proberen nog wel wat bij elkaar te krijgen, maar de ene mislukking volgt maar op de andere. Het wordt alles maar afgebroken. Hun hoop vergaat en hun verwachting wordt afgesneden. En al is hun ziel gered en zijn hun tranen gedroogd, al hebben zij vrede met God bekomen, toch kunnen ze op de weg naar de hemel nog zo veel ontmoeten, dat hun haren te berge rijzen van verschrikking. De vijand van hun ziel rust nooit, maar ligt altijd maar op de loer om hen aan te vallen en te benauwen. Wie zal de diepte des satans peilen en de kracht van de verdorvenheden beschrijven? David bad in Psalm 71: 18: "Daarom ook, terwijl de ouderdom en grijsheid daar is, verlaat mij niet, o God." O, het wordt hoe langer hoe meer nodig, dat God Zijn volk sterkt en dat zij in Zijn kracht bewaard worden, want anders zou de oude mens der zonde de overhand krijgen, ja worden ze menigmaal meegevoerd en afgetrokken door die driehoofdige vijand, die hen verlost en verleidt, benauwt en bestrijdt. Wat worden zij telkens overrompeld en verkracht, ja, zo vaak verwoest en veroordeeld, dat hun vrijmoedigheid om tot God te naderen wordt weggenomen.

Er kunnen zo veel tegenstrijdigheden zich opdoen in hun leven en de stormen kunnen zo verward zijn, dat zij als troosteloos over de aarde gaan. Het is soms alsof er een loden gewicht op hun ziel ligt, dat hun leven raakt tot aan het graf. O, die moedeloosheid, lusteloosheid, zorgeloosheid en goddeloosheid, die hun hart vervullen. Het is alles niet in woorden uit te drukken, wat hen bezwaart en plaagt. O, die diepte van Adams val! Dat gewaar worden, dat zij van God zijn afgevallen en satan en zichzelf toegevallen. De wereld verdrukt hen en zoekt hen in haar strikken te vangen. De vorst der duisternis laat hen geen rust, soms dag en nacht niet. De hoop, dat hun leger hen verkwikken zal, stelt dan ook teleur. Ze liggen maar om en om te wentelen en het klamme zweet breekt hen uit. O, die spotters, die vragen: "Waar is nu die God, op Wie jij bouwt?" De pijlen worden door hun ziel geschoten. En dan die atheïst, die dwaas, die in hun hart zegt: "Er is geen God". Is het wonder, dat hun ziel overstelpt wordt?

Hun ziel leed duizend pijnen

En angsten van de dood.

Ja, de weg, die God met Zijn volk houdt, is geen weg bezaaid met rozen. Het ene kruis volgt het andere maar op. En dan boven die listen van satan, vijandschap van de wereld, kwellingen der zonde, de verberging van Gods aangezicht, die toch het zwaarste van alles zijn. Die, ja die drukken hen het meest naar beneden en doen hen in het bijzonder de harpen aan de wilgen hangen. Die verlaten van God benemen hun de moed om te leven. Dan is het geen vreemde zaak, als de dichter zegt: "Want onze ziel is in het stof gebogen; onze buik kleeft aan de aarde", Psalm 44: 26.

En nu moeten zij niet alleen bewaard worden voor moedeloosheid en vertwijfeling, maar ook voor geestelijke hoogmoed. Ons bestaan wil altijd als God zijn. Die wortel van zelfverheffing ligt zo diep in ons hart, en telkens bot die oude tronk weer uit. Opdat Paulus zichzelf niet zou verheffen, na al de genade, die God hem geschonken had, kreeg hij een scherpe doorn in zijn vlees en een engel des satans, die hem met vuisten sloeg. Gods volk krijgt maar gedurig een tegenwicht in hun leven, om maar arme zondaars te blijven. En van dat alles kent de wereld niets, en de nabij-christen blijft daar verre van. Voor het juichend Christendom is het leven van Gods kind een bespotting, maar Gods volk wordt door al die diepten geoefend. Het is zo noodzakelijk om aan dat alles kennis te krijgen. Het zijn de wegen, die God hier met Zijn volk houdt, opdat zij maar uit Zichzelf gedreven zullen worden, gasten en vreemdelingen op de aarde zullen worden meer en meer, afzien van zichzelf en opzien tot die God, bij Wie uitkomsten zijn zelfs tegen de dood. Ja, het zijn de wegen, waardoor de heerlijkheid van Christus zal uitblinken tot de verlossing Zijns volks, en opdat Hij steeds meer waardij voor hun ziel zal bekomen. Hij is toch die trouwe Wachter Israëls, Die niet slaapt, noch sluimert, maar Zijn volk bewaart aan alle zijden. In die wegen mogen zij bij ogenblikken het geloof oefenen en gevoelen, dat God hen nabij is met Zijn dierbare tegenwoordigheid. En in die vereniging met Christus door het geloof, mogen zij bij ogenblikken betuigen, gelijk wij het nu ook samen zingen uit Psalm 1: 4:

De Heer' toch slaat der mensen wegen ga; enz.

Toepassing

En nu staat er in onze tekst: "Hij zal de weg Zijner gunstgenoten bewaren". Die bewaring ligt gewaarborgd in God drie-enig. De Vader bewaart hen in Zijn kracht en eeuwig vermogen, 1 Petrus 1: 5. De Zoon bewaart hen in Zijn eeuwig geldende voorbede, en in de Naam van Zijn Vader, Joh, 17. De Heilige Geest bewaart hen, omdat Hij als de derde Persoon *hen verzegeld tot de dag der verlossing*, Efeze t: 30. Geen kwaad zal die kerk genaken, want de Heere zal de weg Zijner gunstgenoten bewaren. Een rijkdom van zaken ligt er in verklaard, dat gevoelt u wel, en elk stuk zou wel een afzonderlijke predicatie kunnen uitmaken, maar kom, laat ons door de voorlichting des Geestes, er iets van zeggen, hoe God Zijn volk bewaart op al hun wegen.

- Vóór dat God hen arresteerde, bewaarde Hij hen al. Ze waren onsterfelijk, zolang de ure van hun levendmaking niet was aangebroken. Nee, toen hebben ze er geen oog voor gehad, want zij leefden zonder God in de wereld en het rechte opmerken werd toch door hen gemist. Zodra het echter God behaagde om hun blinde zielsogen te openen, hebben zij de weg, die achter hen lag, mogen zien. O, die Goddelijke bewaring. Daar waren zij soms in het water gevallen, maar niet verdronken. Een ander van een hoogte gestort, maar niet gestorven. In de oorlog geweest, zo velen voor hun ogen zien vallen, omringd door ontzaggelijke gevaren, maar God bewaarde hun leven. En dan, boven al die natuurlijke uitreddingen, God kwam een enge band om hun lenden te leggen, zodat zij zichzelf niet dood zondigden. Het is

alles de Goddelijke bewaring.

- In de weg van overtuiging heeft God hen bewaard. Wat waren de bestrijdingen soms vele, wat waren de aanvallen soms geweldig. Ze hadden te lang, te veel, te zwaar gezondigd en nu was er nooit genade meer voor hen. Dan werden zij weer geslingerd inwendig met het stuk van de uitverkiezing, maar God bewaarde hen en hield hen staande. Later, in de weg van ontdekking en ontbloting, kwam het soms zo aan, dat zij als radeloos werden, vrezende menigmaal, dat het alles maar bedrog was. Hoe zwaar lag die vloek der wet op hun ziel. O, die brandende toorn en gramschap Gods. En als het dan in hun ziel verklaard werd: "Goed doet geen nut ten dage der verbolgenheid, maar de gerechtigheid redt van de dood". Er wel eens wat van gezien, maar de toepassing daarvan missend voor hun ziel. Dan weer op een andere maal vrezend, dat zij waren degenen, waarover Paulus spreekt in Hebr. 6: "Eens verlicht geweest te zijn, de hemelse gave gesmaakt, des Heiligen Geestes deelachtig, gesmaakt hebbend het goede Woord Gods, de krachten der toekomstige eeuw, en nog afvallig." Het is wel gebeurd, dat het water en de strop hen toelachten, dat het leven geen waarde meer voor hen had en dat zij de dood verkozen boven het leven. Maar ook toen bewaarde God hen. Hij hield hen vast als met een onzichtbare hand.

*Hij is het Die ons bewaart ons leven
Die voor ons zorgt tot ons behoed
Opdat wij niet vallen noch beven,
Ja dat niet slibber' onze voet.*

Psalm 66: 4, Datheen)

- En wat heeft God hen bewaard, nadat hun ziel gebonden was met medeweten van zichzelf in het bundelken der levenden. Hoe menigmaal hebt u het geoefende volk van God horen zeggen, dat het een eeuwig wonder zou zijn, als zij mochten volhardten tot de einde toe.
- Het gehele leven van Gods volk is vol gevaren en bezwaren. En zoveel gevaren waar hun oog voor gesloten is. De Apostel Paulus schrijft: *elk ogenblik in gevaar*. In gevaar als wij het leven van God in onze ziel missen in de dadelijkheid, maar ook in grote gevaren, wanneer wij in dat dierbare leven mogen delen. Wij zullen het wel eerlijk bekennen wanneer God ons aan de gevaren maar ontdekt, en wij het bij Goddelijk licht zien mogen. God breekt Zijn volk maar af, zij worden krachteloos en machteloos in zichzelf, opdat zij het zullen leren: "Welgelukzalig is de mens, wiens sterkte in U is, en in welker hart de gebaande wegen zijn."
- God bewaart hun weg, al ligt die ook door het vuur, gelijk bij de drie jongelingen in Babel. Wordt de leeuwenkuil voor een oude Daniël, waarvan God zegt: *gij zeer gewenste man*, geopend, dan gaat die getrouwe verbonds-Jehovah met hem de diepte in. Ligt de weg des Heeren voor Johannes de Apostel der liefde, naar Patmos, de verheerlijkte Immanuël verschijnt hem in dat onherbergzame oord, en laat hem zien, dat Hij die verhoogde Christus, de sleutelen der hel en des doods draagt.
- Soms struikelt dat volk zoals Petrus, maar de Heere Jezus heeft voor hem gebeden dat zijn geloof niet zal ophouden. Gods kinderen kunnen wel vallen, maar nooit afvallen, en vervallen. God heeft hen in Zijn beide handpalmen gegraveerd, en hun muren zijn steeds voor Hem. Het geloof wordt versterkt door de diepste wegen, en de hoop bezwijkt niet. "Al doodde mij de Heere, zo zal ik toch op Hem hopen." En wat de liefde betreft, vele wateren kunnen die liefde niet uitblussen, al gevoelen zij zich soms zo liefdeloos en harteloos. God heeft Zijn volk liefgehad met een eeuwige liefde. En van de Heere Jezus staat er geschreven, *die Hij liefgehad heeft, heeft Hij lief tot de einde toe*. God neemt het voor Zijn volk op, en de vijand zal nooit de overhand over hen krijgen.

- Ja, de dood zal hen niet scheiden van de liefde Gods. Kostelijk is in de ogen des Heeren de dood Zijner gunstgenoten, Psalm 118: 15. Dus ook wanneer hun weg leidt door de Jordaan des doods, dan zal de meerdere Jozua hen vergezellen en behouden brengen in het Kanaän daarboven. De Heere Jezus is de volkomen Zaligmaker, en Hij zal niet toelaten dat de rechtvaardige wankele.
- Niemand is zo veilig op de wereld als Gods gunstgenoten. Nimmer kan enig wezenlijk kwaad hen treffen ten verderve. God herbergt hen als in het verborgene Zijner tent. Gods oog is dag en nacht over hen open. Door Gods genade zullen die gunstgenoten ook steeds vaster gaan op de weg des levens, zodat hun voet niet zal uitglijden.
- De Drieënige God bewaart hen veilig en onberispelijk, tot Zijn hemels Koninkrijk, en dan zal de Heere Jezus zeggen tot Zijn Vader: *Zie, hier Ik en de kinderen die Gij Mij gegeven hebt. Uit degenen die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik niemand verloren.* Geen klauw zal er achterblijven, maar zij zullen allen de Heere voorgesteld worden als een reine maagd zonder vlek en zonder rimpel bekleed en versierd met Christus' gerechtigheid en heiligheid.

Zie dat is nu de Goddelijke bewaring, betreffend de gunstgenoten des Heeren, hun weg en hun leven. Welk een geluk, en welk een voorrecht om daartoe te behoren. Geliefden het betreft de uitverkorenen naar de voorkennis van God de Vader. 't Zijn dezulken die naar Gods grote en ondoorgrondelijke barmhartigheid wedergeboren zijn tot een levendige hope. 't Zijn dezulken waar God van eeuwigheid op neergezien heeft, en in Christus verkoren, maar ook wedergeboren. 't Is dat volk dat hier in de tijd de deugden van God liever kreeg dan hun eigen leven, en voor wie de gunst van God meer waarde kreeg dan geheel de wereld.

O, beproeft uzelf er toch aan, mijn medereiziger naar de grote eeuwigheid. Ouden van dagen of jongen van jaren, ons leven is maar een damp, en de dood wenkt ieder uur. Er zijn maar twee wegen, en twee uiteinden. Er is een weg der goddelozen, die vergaan zal, en een weg van Gods gunstgenoten, die de Heere bewaart. Laat het toch geen onverschillige zaak zijn, om te onderzoeken waar gij bij behoort, en op welke weg u wandelt. Straks komt de dood, en dan zal er geen tijd meer zijn; dan is er ook geen wederkeren of herroepen meer, maar.... voor eeuwig, voor eeuwig te laat!

Dat het u eens aangrijpe, de ernst van het leven, en het gewicht der eeuwigheid. Van de hemel wordt het ons nog toegeroepen ook in deze ure. De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechtigde man zijn gedachten, en hij bekere zich tot de Heere, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onze God, want Hij vergeeft menigvuldig, Jesaja 55: 7. De gunst van de wereld en van mensen zal ons hart niet kunnen vervullen. Het uitnemendste van dit leven is moeite en verdriet, maar de gunst van God sterkt meer dan de uitgezochtste spijzen.

Dat God nog eens krachtadig werke in de harten van jong en oud. 't Is alles zo ver weggezonden, maar God mocht Zich nog ontfermen uit het eenzijdige en soevereine van Zijn eeuwig welbehagen in Christus Jezus. God doet wonderen, Hij alleen, en voor Hem is niets te wonderlijk. De tijden zijn ernstig en de toekomst donker. De voortekenen van Christus komst op de wolken des hemels zijn er. De afval is zichtbaar, en het verval is waar te nemen op allerlei gebied. De Godverlating en Godverzaking neemt hand over hand toe, niet alleen in de wereld, o nee, maar ook in de kerk, in onze huisgezinnen, en... in de harten der mensen. Over het algemeen heeft men met God afgedaan, en het besef van dood en eeuwigheid gaat weg. O wat een bange tijden! De oogst der wereld wordt rijp, en 't is te vrezen dat welhaast het bevel zal vernomen

worden: *Slaat de sikkel aan*. God zal op Zijn tijd komen, om af te rekenen, en dan zullen de aangezichten betrekken als een pot. *Uw oordeel, Heere, kan niet dan vreselijk wezen*.

Maar hoe bang het ook op de wereld zal worden, en in onze huizen vanwege de verwoesting van de Almachtige en het oordeel van de Rechtvaardige Rechter, God zal Zijn gunstgenoten niet verlaten, in eeuwigheid blijven zij bewaard. Voor al dat volk, waar uit genade de wortel der zaak in gevonden wordt, zal God zorgen, ook in het grootste gevaar. De Heere kent degenen die de Zijnen zijn, 2 Tim. 2: 19.

Maar, en dat wordt zo bestreden bij het oprechte volk, behoren zij tot die gunstgenoten Gods? Velen in onze lichtzinnige dagen spotten met zulk een vraag. Zij zeggen dat is te dwaas om daarover te spreken. Mijn vader was gelovig, mijn moeder vreesde God, en zelf ben ik gedoopt en deed ik belijdenis, ik ga ten Avondmaal, leef onberispelijk, dus nu geloof ik ook dat ik een gunstgenoot van God ben zo spreekt men in onze dagen. Droevig zelfbedrog, en misleiding voor die grote eeuwigheid. Mensen wij zullen begrepen moeten zijn in het welbehagen van de Vader, Christus zal voor ons gestorven moeten zijn, en de Heilige Geest Zijn onwederstandelijk werk in onze ziel begonnen. "Tenzij dat iemand wedergeboren wordt, hij kan het Koninkrijk van God niet zien."

Een van onze oudvaders schreef: 'de eerste genade in ons leven is dat wij genade krijgen, en de tweede genade, dat wij bewustzijn ontvangen in ons hart door de Heilige Geest, dat wij genade van God gekregen hebben'. Het zal niet baten of wij onszelf er insluiten en bijzetten. Bedrieg uzelf maar niet voor de eeuwigheid. Gods gunstgenoten beleven, dat het noodzakelijk is, dat God hen er in sluit en de kracht van het ongeloof in hun hart verbroken wordt. Dat is de vrucht van de Heilige Geest. Die Geest getuigt met onze geest dat wij een kind van God zijn.

O, dat Gods lieve Geest nog eens doorwerkte, daar zo menigeen, in wier hart God de goede keuze gewrocht heeft, in strijd over de wereld gaat, of het werk wel waarheid is. God mocht het stempel er nog eens opzetten, en van vrede tot uw ziel spreken. Het zou een blijde dag zijn, wanneer het plaats mocht hebben. Dat heilige bekommernis uw ziel maar vervullen mocht, en Uw oog maar steeds op God geslagen zij.

Gunstgenoten des Heeren, wat is het wonder groot dat God aan u bewezen heeft. Van eeuwigheid lag u in het hart van God, en was een voorwerp van Zijn gunst en ontferming. De Heere Jezus heeft ook van u gezegd: *een schone erfenis is Mij geworden*. De Heilige Geest heeft in de tijd zaligmakend bearbeid en Christus in uw hart verheerlijkt. O wat hebt gij in uw leven menigmaal de gunste van God ontmoet. Uitwendig in wegen van druk en kommer, maar ook inwendig te midden van de zwaarste strijd en aanvechting. Voor u is geen nood, hoe donker soms uw weg ook is. God zal u bewaren. Hij Die het beloofd heeft, is getrouw. Hij zal de gangen Zijns volks bevestigen ten einde toe. In ziekten wordt uw ziel ondersteund, 'en uw leger veranderd'. In moedeloosheid beurt Hij u op. En Hij zal u bewaren ook in de ure der verzoeking, die over de gehele aarde komen zal. In welke verlatingen u ook komen zult, God zal u niet vergeten. Die getrouwe Heere Jezus blijft aan u denken, ook aan de rechterhand van Zijn Vader. Hij zal Zichzelf aan uw ziel openbaren, en een vurige muur rondom u zijn, ja Hij zal u dekken onder Zijn vlerken. De Heilige Geest zal u troosten, in al uw smart en droefheid. Gevoelt ge u eenzaam en verstoten? Hij zal u indachtig maken alles wat die dierbare Middelaar tot u gesproken heeft. God Zelf zal u bewaren, uw weg bewaren ook door het donkere dal des doods. Zodat u straks in de zalige eeuwigheid eeuwig van Gods wegen zult zingen. Zegene en heilige de God aller genade dit gesprokene aan uw harten tot Zijn eer. Amen.

4. De gezanten van Juda terug naar Hiskia

Biddag, woensdagavond 25 Maart 1942, Gereformeerde Gemeente te Rotterdam

Psalm 83: 1, 2

Lezen Jesaja 36

Psalm 44: 3, 7

Psalm 79: 5

Psalm 74: 12, 18

Inleiding

Met bange vrees mijn hoorders, is ons hart vervuld, wanneer wij denken aan de toekomst, die wij tegemoet gaan. Met bange vrees, omdat God met Zijn oordelen en met Zijn gerichten kwam over 't rond der aarde, maar ook in 't bijzonder over ons vaderland; en het op zo'n ontzettende wijze heeft bezocht. De heerlijkheid, die wij weleer hebben gehad, zijn wij verloren. Wij zijn een spot en smaad geworden van degenen, die rondom ons wonen. Ons erfdeel is gekomen aan de vreemden. En nooit is er in ons land zulk een diep verval geweest als thans het geval is. Gingen onze ogen nu eens recht open. En, mijn hoorders, nog veel erger, dan al de verwoesting en al de verharding. En wel dit, dat onder de slaande hand van God geen verootmoediging wordt gevonden. *Wordt de goddeloze genade bewezen, hij leert evenwel geen gerechtigheid; hij drijft onrecht in een gans richtig land, en hij ziet de hoogheid des Heeren niet aan. Jes. 26: 10.*

En wanneer ik nu voor een derde keer in uw midden geroepen wordt om Gods Woord te bedienen, dan moet ik dat wel aanmerken, als het zwaarste oordeel, dat over al de oordelen ons drukt en rust, dat wij het buiten God wel kunnen stellen 't Is benauwd, geliefden, omdat het niet benauwd is. Dat de nood van onze ziel en van Gods kerk eens op onze ziel werden gebonden, evenzo van ons land en volk en dat we het niet langer buiten God kunnen stellen en we voor God in het stof mochten buigen. Dat wij tot die God terugkeren mochten, Die ons naar Zijn rechtvaardigheid zó zwaar heeft bezocht en zó zwaar heeft geslagen. O, God leeft nog. We hebben vanmorgen al opgemerkt, dat God nog wacht, God ziet nog uit, wat Nederland doen zal. Want wij zijn nog niet in ballingschap geworpen en wij zitten nog in ons huis en in de kerk en we zijn nog niet van elkaar gescheurd.

We staan hier nog als een bewijs, dat van God lankmoedigheid die nog geen einde met ons heeft genomen, maar hoe donker en hoe bedrukt alles ook mag zijn, er is nog een God in de hemel en een Christus aan de rechterhand van Zijn Vader. Tot Hem mogen wij ons wenden met al de noden, lasten en bekommelingen van ons leven, gelijk ik daar vanavond nog een enkel woord wens te spreken uit onze tekst, die u vinden kunt in Jesaja 36 vers 21 en 22, waar Gods Woord aldus luidt:

Doch zij zwegen stil en antwoorden hem niet een woord, want het gebod des konings was, zeggende: Gij zult hem niet antwoorden. Toen kwam Eljakim, de zoon van Hilkia, de hofmeester, en Sebna de schrijver en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier, tot Hiskia met gescheurde klederen, en zij gaven hem de woorden van Rabsaké te kennen.

De gezanten van Juda terug naar Hiskia. Dat is het onderwerp, dat in dit avonduur onze aandacht vraagt. Wij willen stil staan:

1. **Bij 't gebod dat zij gehoorzaamden.**
2. **Bij de vernedering, die zij openbaarden.**
3. **Bij de beschamende lessen, die er voor ons in verklaard liggen.**

1. *Bij het gebod dat zij gehoorzaamden*

Ik zou, mijn hoorders, het hoofdstuk waaruit onze tekst genomen is, willen noemen, een zeer donkere en duistere bladzijde uit het leven van Juda's volk, maar ook niet minder uit het leven van Juda's koning. Jesaja 36 brengt ons in 't tijdperk, dat er in Juda grote ellende was en waarin de benauwdheid des harten voor dat volk Zich wijd heeft uitgestrekt. De Assyriërs waren in die dagen het machtigste volk op de aarde. Onder de aanvoering van Salmaneser was Assyrië tot zulk een hoogte geklommen, dat zelfs Babel en Medië, Tyrus en Sidon, ja zelfs de landen, gelegen aan de Middellandse Zee onder zijn macht hadden moesten buigen. Die overheersing van Sanherib, de koning van Assyrië, was zó verschrikkelijk, dat het Rijk der 10 Stammen door hem was weggevoerd en aan de verwoesting prijsgegeven was. Die vrees was ook in het hart van de Godvruchtige koning Hizkia, dat hij aanvaard heeft de zware belasting, die Sanherib eiste van Juda. Onder de belofte, dat hij de zware belasting zou opbrengen, beloofde Sanherib, dat hij in het land van Juda niet aanvallen zou. En het was een tijd, dat de weelde in Juda niet zo groot was. Daardoor was de belasting, die zij betaalden, ook veel te zwaar en te hoog.

Maar vrezende voor een oorlog, heeft Hizkia, gelijk de Waarheid ons zegt, zelfs het goud van de tempel afgesneden om aan de eisen van Sanherib te voldoen en aan hem laten brengen, in de hoop, dat Assyrië ver weg zou blijven van hun erven en hen niet in een oorlog zou betrekken. Maar die hoop is beschamend, want op het aller onverwachts breekt Sanherib de belofte en de eed, die hij op plechtige wijze aan Hizkia gedaan had en hij viel in de vaste steden en nam ze in. 't Werd zo erg, dat de vijand met rasse schreden naar de voorste poorten van Jeruzalem kwam. Een zwaar, groot en krachtig leger kwam naar de poorten van Jeruzalem. Ze zonden hun afgevaardigden (wij zouden zeggen generaals).

Rabsaké en Tartan waren niet de namen van de mensen maar de titels, die zij in het leger droegen. Ze kwamen naar de stadspoort om met Hizkia's gezanten over de toestand van het volk nader te spreken. Eljakim was van Hizkia huisminister, die zij in die dagen noemden: hofmeester. Sebna was een staatschrijver, die voor verschillende staatsstukken zorg droeg; en Joahaz, de kanselier, die het archief bijhield. Dat waren drie voorname mensen. Ze werden gezonden om met de vijand te handelen over de politieke aangelegenheden. Wat is nu zo opmerkelijk? Dat die gezanten van Sanherib op zo'n droeve wijze zich op die stadsmuur tegenover die gezanten zich openbaarden. Zij hebben ('k zal maar enkele dingen noemen) gesproken over de grote koning van Assyrië, toen het betrof hun eigen koning Sanherib. Toen zij het over Hizkia hadden hebben zij zich niet verwaardigd om hem te noemen met de titel van koning, zij hebben hem bespot. Alles hebben ze op die stadsmuur gedaan om te trachten het volk van die Godvruchtige koning af te brengen. Van die koning, die op Davids troon zat en uit wie eenmaal Davids Heere zou voortkomen. Van die koning, waarin God Zijn genade verheerlijkt had en Zijn vreze had ingelegd; van die koning, waaruit eenmaal de Christus zou geboren worden.

O, wat een verwaandheid en hoogheid en dat laag neerzetten van die koning, wat een droeve openbaring van Rabsaké! De vreze van God werd door hem niet gekend en

beoefend. Daarbij hebben ze het nog aangedurfd, om te zeggen: *God heeft ons bevel gegeven om Jeruzalem te nemen. Laat Hizkia u maar niet bedriegen en te zeggen, dat hij op God vertrouwt.* Toen kwam het verder, mijn hoorders, want zij hebben gezegd: Welk land en volk heeft zich kunnen redden, uit de hand van die grote koning van Assyrié? Zou u denken, dat die God van Hizkia het zal kunnen doen? Kunt u geloven, dat er een God is, Die macht heeft om die koning, van Assyrië te knechten? Zou je denken, dat die God van Israël boven onze koning staat?

O nee. En mijn hoorders, dat spotten en die snoevende en godslasterlijke taal van Rabsaké, waarin hij niet alleen Gods Kerk aantast en niet alleen Gods gezalfde knecht, maar ook God Zelf. 't Kon niet erger.

Wat durft een mens aan in zijn verblinding en vijandschap tegen God. De gezanten van Hizkia hebben nog aan Rabsaké gevraagd, om maar in het Assyrisch te spreken, want zij dachten, als het volk dat alles hoort, het zal zulk een verkeerde indruk maken op hen en het gevolg zal zijn, dat zij geen moed meer hebben om staande te blijven. Maar op dat verzoek van Eljakim gingen de vijanden niet in. Ze sloegen er zelfs geen acht op. Hoe meer zij het volk afvallig konden maken, hoe begeerlijker het voor hen was. En wat was tegenover al die snoevende taal en godslasterlijke uitdrukkingen de openbaring van Eljakim en zijn vrienden?

Er staat in onze tekst: *Doch ze zwegen stil en antwoorden hem niet één woord; want het gebod des konings was, zeggende: gij zult hen niet antwoorden.* Hizkia had het wel geweten, welke taal Rabsaké daar zou doen horen en heeft wel verwacht, hoe vreselijk het zou zijn. Daarom heeft hij een gebod gegeven om geen woord terug te zeggen, hoe vreselijk en ontzettend het ook zijn zou.

En zie! Dat gebod van die Godvruchtige koning hebben zij gehoorzaamd. Enerzijds zou het geen wonder geweest zijn, als Eljakim en de zijnen hun mond hadden geopend, doch zij werden verwaardigd om te zwijgen.

Mijn hoorders, we kunnen in het leven zwijgen, naar op verschillende wijzen. Ik lees in Psalm 39, dat David twee maal heeft gezwegen. Daar staat in vers 3: "Ik was verstomd door stilzwijgen, ik zweeg van het goede maar mijn smart werd verzwaard." En in 't tiende vers staat er: "Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet opendoen, want Gij hebt het gedaan."

Maar hoe verschillend wij kunnen zwijgen, mijn hoorders. Uit vijandschap, uit moedeloosheid en ook, omdat God ons eenswillend maakt met Zijn handelingen en zwijgen omdat we onze zaak in van God hand kwijt zijn geworden. Zwijgen uit vijandschap leert Gods volk hier kennen, maar ook uit moedeloosheid, dat zij zo diep zijn weggezonden, dat ze geen woord meer kunnen spreken, maar dat zij als lam geslagen op de aarde staan. Stom vanwege al hetgeen de vijand in dwaze overmoed over ons uitgiet. O, hun mond tast soms de hemel aan! En toch, het laatste zwijgen, o, wat een voorrecht is het, wanneer wij uit kracht van de vereniging met Christus zwijgen mogen en alzo Zijn voetstappen drukken! Want van hem staat er: "Die, als Hij leed niet dreigde en als Hij gescholden werd niet wederschold, maar die het overlaat aan Die, Die het rechtvaardig oordeelt." 1 Petrus 2: 23.

Wanneer dat volk met de kerk in Psalm 54 mag doorleven:

Neem mijn zaak aan,

Wees mijns gedachtig,

Laat Uwe macht verschijnen vrij.

Psalm 54, Datheen)

Onze natuur is zo verkeerd en duivels, dat als wij aan onszelf werden overgegeven, wat zou er dan uitkomen? Maar gelukkig, als God ons er voor bewaard. Gelukkig als we genade krijgen om te zwijgen en de zaak aan God kunnen overlaten, en onze zaak in

God kwijtraken. Onder al de beschuldigingen, uitdagingen en uittartingen, hebben de gezanten gezwegen naar het gebod des konings. Voorwaar een kostelijke genade, die hen werd geschonken.

2. Bij de vernedering, die zij openbaarden

Eljakim, Sebna en Joahaz kwamen tot de koning met gescheurde klederen en spraken tot hem al de woorden, die Rabsaké tot het gesproken had. Daar liggen drie opmerkelijke dingen in.

- a. Die mensen hadden een plaats waar ze heen konden. Ze kwamen tot Hiskia.
- b. Ze kwamen tot de koning met gescheurde klederen.
- c. In die gestalte hebben zij hun hart voor de koning ontlast en het algemeen aan hem overgegeven.

A. *Ik toch*, zo spreekt de Vader in Psalm 2:6, *heb Mijn Koning gezalfd over Sion de berg Mijner heiligheid*. Zij hadden een koning en dat was de Godvruchtige Hizkia. Tot hem als tot de gezalfde des Heeren kwamen ze. Die mensen hadden dus nog een koning, tot wie ze zich in al die ellende mochten wenden.

En ziet, mijn geliefden, dat is ook het voorrecht van Gods kerk. En om nu in alle omstandigheden verwaardigd te worden een toevlucht te hebben en dat in leven en sterven, een Koning te hebben, waar zij heen kunnen vluchten. Want mijn hoorders, de kerk heeft toch een Koning, die nooit sterft, maar Die leeft en regeert in alle eeuwigheid. Een koning, Die nooit afgezet zal worden en nooit zal vluchten. Een Koning, van Wie de Waarheid zegt: *Zijn troon blijft vast en onbewogen*; in Psalm 89. 't Is een Koning op Wiens hoofd Zijn kroon eeuwig zal bloeien. Psalm 132.

Toen Christus ten Hemel opvoer van de berg genaamd de Olijfberg, heeft Hij tot Zijn discipelen gezegd: *Mij is gegeven alle macht in Hemel en op aarde*. En Hij heeft ook gezegd: *Ik ben met ulieden alle de dagen tot aan de voleinding der wereld*.

De kantoren op de wereld zijn soms zo vroeg gesloten, maar dat kantoor is nooit gesloten. Want: "Uw poorten zijn des daags en des nachts geopend." Wat een weldaad voor de kerk, dat zij daar altijd terecht kunnen.

O, ik weet het wel, zij kunnen zelf de deur niet openen. Ze staan wat keren dat ze zeggen moeten: *O, God een gesloten deur. Ik kan niet inkomen*. Wat worden zij gewaar, dat de ingewanden van Gods eeuwige ontferming die deur geopend moet worden, alleen om de verdienste van Jezus Christus. Maar toch, als nu dat volk geen God had, en die kerk geen Koning, waar zou dat volk toch moeten blijven? De kerk in Psalm 74: 12 zegt: "Evenwel is God Mijn Koning vanouds af, Die verlossing werkt in het midden der aarde." En die Koning is gegeven voor een schuldig verdrukt, ellendig volk. Die koning zal ze nooit tevergeefs laten roepen en laten kloppen. Want die zoekt, zal vinden en die klopt zal opengedaan worden. Die Koning heeft nog nooit tot het huis van Jakob gezegd: *Zoek Mij tevergeefs*. Jes. 45. Hij is onze Koning en aller dingen machtig.

B. In de tweede plaats. Zij kwamen daar tot die koning met gescheurde klederen. Toen Hizkia die gezanten zag aankomen, voor zij zelfs één woord gezegd hadden, heeft Hiskia reeds gezien de diepe smart, waarmee hun hart was vervuld, want hij zag dat hun kleren gescheurd waren. Het scheuren van die kleren zag op de innerlijke scheuring van het hart, door al de smaadheid en lasteringen van Rabsaké. Dat had hun hart zoveel smart en zoveel pijn gedaan, dat innerlijk hun hart bloedde. O, nee, het ging niet over henzelf, maar over twee dingen: de gezalfde koning, Hiskia, en over de God van Hizkia, Die daar aangerand en aangetast werd. Daarover hadden ze smart en droefheid in hun hart. Ze komen met gescheurde kleren.

Dat blijft zo, wanneer het volk van God een toegang krijgt tot Christus. Dan is het in een weg van schuld, smart en vernedering. Dan is het: *Ik word onderdrukt, wees Gij mijn Borg*. Jesaja 38. Gods volk, mijn geliefden, doet niet anders op dan schuld. Die schuld zal dat volk nooit anders, dan in smart doen verkeren voor van God aangezicht. En nu zegt de Heere tegen Zijn volk: *Scheurt uw hart en niet uw klederen*. Wanneer dat volk met gescheurde klederen tot God en Christus komen mag, kunnen ze dan zelf hun hart scheuren? Immers nee. Dat is alleen Zijn eigen werk,

Och, mijn hoorders, al stond iemand uit de doden op, zij zouden het zich niet laten gezeggen. Laat er gebeuren wat wil, als God er niet aan te pas komt, blijft de mens in zijn vijandschap doorgaan. En waar zijn hart niet gescheurd wordt, onder de zwaarste ellende en onder de drukkendste omstandigheden, die er zijn, dan gaat Gods volk veroordeeld over de aarde Het wordt een wonder Gods als Hij hun hart scheurt. Zij mogen in die gestalte een toevlucht tot die Koning nemen, *Die dan nooit hen heeft afgewezen, noch hun gebed gehoor ontzegd*.

C. In de derde plaats. Die afgezanten van de koning hebben al de woorden aan hem te kennen gegeven. Zij zijn het kwijt geworden in de schoot van hun Koning. Wat een weldaad, als God Zijn volk verwaardigd om hun hart voor Hem uit te storten, en al hun strijd en moeiten voor Gods aangezicht neer te leggen. Om dan eens vrij met hun noden bij God te komen. Onderscheiden toestanden worden er door dat volk beleefd. Zij kunnen het hebben, dat zij een toegang tot God hebben door het bloed des Lams. En ten tweede, hun hart voor Hem te mogen ontlasten; en ten derde, het alles in God kwijt te raken en aan Hem over te mogen geven en te ervaren in hun ziel, dat Hij het ook van hen overneemt. Wat een verlichting, als zij zo voor Gods aangezicht mogen verschijnen en zó tot God te mogen gaan. Zijn eer alleen bedoelend en zoekend, gelijk de dichter dat mocht doen in Psalm 79: 5.

Waarom zou zich der heidenen macht verkeren.

Uw hoog gezag door bittere schimp onteren? Enz.

Toepassing

In dat gehoorzamen van des konings gebod en in die vernedering die de gezanten openbaarden, liggen voor ons zulke beschamende lessen. Ook vooral met het oog op de omstandigheden waarin wij thans verkeren. Met een enkel woord heb ik erop gewezen in welke benarde omstandigheden wij ons thans bevinden. Van week tot week wordt de spanning over de wereld erger en stijgen de noden. Laten we het maar niet opnemen voor het land, noch voor dat volk, want ik zie er niets anders in verklaard, dan dat het een wereld is, die openlijk met God heeft afgedaan en openlijk met God heeft afgerekend. Ja, waar zullen wij het van verwachten? Welk volk zal ons vrede, welvaart en rust brengen? Wat is er te verwachten van een land en volk dat met God geen rekening houdt, van een land dat met alles de spot drijft? U kunt in de ontwikkeling van de toestand hoe langer hoe meer waarnemen, dat Gods kerk in het gedrang komt en de eeuwige waarheid Gods. En dat daarover de strijd zal gaan. Want het zijn toch dagen van afval, die wij thans beleven; een tijd, dat de Gog en de Magog hun kop gaan opsteken om de wereld onder hun macht en heerschappij te krijgen. 't Gaat toch tegen de leer, die naar de Godzaligheid is en tegen de kerk van God die wil leven naar de ordinantiën des Heeren. Ik vrees, dat de toekomst zo spannend zal worden over heel de wereld, dat in vervulling gaat, wat de Heere Zelf gezegd heeft, 'dat degenen, die het teken van het beest niet hebben, niet meer kunnen kopen of verkopen. God moet weg uit het publieke leven. Een heilstaat wordt gezocht, waarin de mens der zonde zich kan uitleven en de rechten van God geen waarde meer hebben. U ziet het voor uw ogen, dat

alles lam en stuk geslagen wordt en dat alles verzinkt onder de macht uit de afgrond, die de strijd aanbindt tegen God en tegen al wat God genaamd wordt. Allerwege wordt ook in ons land de sprake gehoord: "Laat ons Zijn banden breken en Zijn touwen van ons werpen." Psalm 2:3. 't Wordt een bange toekomst voor ons en onze kinderen. O, het eten en het drinken is erg. De zorgen vermenigvuldigen ook in ons midden van dag tot dag. Daar zijn er, wien het tranen kost dag en nacht en die met zorg en kommer 's morgens opstaan, dat ze zeggen. Hoe zal ik vandaag weer eten krijgen voor mijn man en kinderen? Waar zullen we ons straks mee kleden? Want alles gaat ontbreken. En toch, mijn hoorders, dit alles is het ergste nog niet. Als wij Gods Woord zullen kwijt raken, de ordinantiën des Heeren moeten missen, als we van elkaar zullen gescheurd worden! ... Och, mijn hoorders, u kunt het bijna niet indenken, maar toch is het te vrezen, want de Waarheid van God wordt hoe langer hoe meer vertrapt en vertreden. Gods Woord wordt ook wat dat betreft vervuld. 't Is alles voorspeld. Als de Zoon des Mensen wederkomt, zal Hij nog geloof vinden op de aarde? En dat in dit alles God zwijgt en Zich zo verbergt, dat Hij in toorn tegen ons is gekeerd, dat is wel het zwaarste oordeel. Want als u de vraag zou stellen, hoe velen zijn er van dankdag tot biddag tot God bekeerd of in de ruimte gezet, wat moeten wij dan antwoorden? Wie kunnen nu getuigenis geven, dat God Zijn genade heeft verheerlijkt? Of bevestigd in hun ziel door de Heilige Geest? O, voor het volk zal het nooit een hopeloze zaak zijn. Daar neemt God het voor op in de donkerste tijden. Maar ook, als ge komt van gemeente tot gemeente, dan moet je zeggen, wat is Jacob dun geworden en waar worden er nieuwe uitspruitsels gezien! Wat is er weinig van die vroegrijpe vrucht.

O, gemeente, ik roep u tot getuige, want zonder wedergeboorte zal niemand het koninkrijk van God zien. Wij moeten als vijanden met God verzoend en als een goddeloze door God gerechtvaardigd worden. U kunt zo niet sterven, zoals u geboren bent. We kunnen zo God niet ontmoeten. Gemeente, als het nu eens de laatste biddag was, die wij hier op de wereld geleefd hebben? En dat zal voor deze of gene toch zo zijn. Er zullen er uit ons midden worden weggerukt. Daar zullen lege plaatsen zijn, van mensen die hier nog *zitten, maar een volgend jaar worden gemist; en waarop van toepassing zal zijn: Men kent en vindt hun standplaats zelfs niet meer.* Psalm 103. Kunnen wij dan God ontmoeten en de reis aanvaarden, of zal het voor eeuwig te laat zijn? Wat zal dat vreselijk zijn, na zoveel roepstemmen verloren te gaan.

Mijn geliefden, is dan uw hart nooit gescheurd geworden voor God? De Heere mocht Zich nog ontfermen. Hij mocht nog eens opstaan in het midden van ons. Straks wordt het eeuwigheid. Straks zullen we staan voor het ontzaggelijk oordeel van de Rechter van hemel en aarde en hoe zullen wij dan in dat oordeel verschijnen en God ontmoeten? Als wij vreemdeling blijven van de kennis van God en Christus, wat zal het u dan dubbel zwaar vallen. De Heere mocht het gewicht op uw hart drukken eer het voor eeuwig te laat is.

En wat wij tegemoet gaan, och, dat we verwaardigd werden, onder alles wat tegen ons komt en gesteld, dat wij met die gezanten van Jeruzalem mochten zwijgen onder God. Want, wat over ons gaat, is het rechtvaardig oordeel van God O, die ouders wier kinderen in het buitenland zijn, voor wie de ene dag in de anderen het leven zo zwaar valt ... och, de Heere mocht u sterken en ondersteunen. Hij mocht uw kinderen en kleinkinderen gedenken. Dat zij zich in die God verliezen, Die ze bewaren kan, maar bovenal, Die ze bekeren kan en Zijn genade verheerlijken in hun harten.

Ouders, God mocht uw hart bewerken, dat uw hart gescheurd werd voor God, maar ook de harten van uw kinderen mochten gescheurd worden om die droefheid naar God te leren kennen, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid.

Volk van God in ons midden, in de bange nood der tijden. De Heere verwaardige ons om stil onder God te zijn, opdat we voor opstand, tegenstand en vijandschap bewaard mochten worden. Och straks, als er geen eten en geen drinken meer zal zijn, straks, wanneer God alles van ons zal wegnemen, ... o, gemeente, we hebben het niet gewaardeerd, wat God ons geschonken heeft. We mochten leren zwijgen. Hij is rechtvaardig in al Zijn handelingen. Daarenboven, God verwaardige om stil te zijn onder alles, wat ons opgelegd wordt. Het zijn onze zonden, die het ons zo bitter maken en die ons in zo'n diepe vernedering brachten.

God mocht Zijn volk verwaardigen om de hand op de mond te leggen. En alles wat Zijn Naam, dienst en inzettingen betreft, daarin de toevlucht te nemen tot Sions koning, en dat met gescheurde klederen.

Wat de vrucht is geweest bij Hiskia, daarover spreekt het volgende hoofdstuk. God stond op over dat verdrukte en onderdrukte volk. Hij twistte hun twist. Zij kwamen met hun zaak voor Gods aangezicht.

O, zover is het bij ons nog niet! We zoeken ons eigen recht nog. Wij hebben God nog niet nodig. Schaamte mocht onze aangezichten wel bedekken en ons hart mocht er wel onder gescheurd worden. Wij mochten het zwerven buiten God eens moe worden en tot Hem terugkeren. Dan zullen wij ervaren, dat God zeer barmhartig is en een Ontfermer. Hij beschaamt niet degenen, die het van Hem verwachten. En dan ligt er voor dat volk in die Christus zulk een rijke troost!

O volk, er is nog een koning aan de rechterhand van de Vader, waarvan wij zingen in Psalm 89 en *onze Koning is van Israëls God gegeven*. Dat Hij onze toevlucht en sterkte zij, dat wij onder Zijn hand werden gedekt, totdat straks die koning ons uit al het aards gedruis zal verlossen en ons tot zich nemen zal in eeuwige heerlijkheid. Hij bevestigte ook Zijn genade tot blijdschap van ons hart en tot verheerlijking van Zijn doorluchte Naam. Amen.

5. De Heere gedenkt Zijn weldadigheid aan Zijn volk bewezen

Biddagpreek op woensdagmorgen 19 Maart 1941
Rotterdam-Zuid

Psalm 105: 3, 4

Lezen Jeremia 2: 1-19

Psalm 79: 4-6.

Psalm 103: 7

Psalm 74: 2

Inleiding

Het is, mijn hoorders, wel onder zeer bijzondere en ernstige omstandigheden, dat we in deze dag zijn samengekomen om met elkaar de jaarlijkse biddag te houden. van God oordelen kwamen niet alleen over de wereld, maar ook over ons land en volk. Met grote vrees en met veel bekommelingen zagen wij met de dankdag de winter tegemoet, wanneer de dagen zo kort en de nachten zo lang zijn en de winter toch zo veel meer eist dan de zomer. Maar zie, als een wonder van Gods ontferming zijn wij er nog doorgekomen. Het heeft verschillende slachtoffers in ons land gekost, maar wij zijn op de vleugelen van Gods ontferming nog bewaard en gespaard en God heeft met ons nog geen voleinding willen maken. Kwam het soms ook kortbij, en al waren er ook ouders, die hun kinderen van onder het glas en van ander de scherven moesten halen, God spaarde en bewaarde nog en heeft met Zijn goedertierenheid ons nog willen kronen en omringen.

Maar, ... wat zal het nu zijn? Wat zal de toekomst ons baren? De haat en de vijandschap onder de volken der wereld neemt van dag tot dag toe en u kunt het aan alles merken, dat ze zich voorbereiden op een grote slag, die plaats zal hebben, als God het niet verhoedt. En hetzelfde geldt dan, wat de Heere eenmaal betuigde in Jesaja 6, *totdat de steden verwoest zullen zijn, dat er geen inwoner meer zijn zal*. En zou het binnen enkele weken en maanden geen wezenlijkheid voor ons zijn, dat we van de aarde weggevaagd worden? Het oordeel, mijn hoorders, ligt aan alle zijden. Alles is verhard en verward en alles ligt onder het oordeel van God besloten. Je kunt gerust zeggen: God trekt zich hoe langer hoe meer terug van alles. Dat is een bewijs, dat het oordeel van God vast is besloten. Maar zal dan een verzinken zijn in de afgrond? Zal dan alles omkomen? Zal dan alles troosteloos sterven?

Och, mijn hoorders, er is een Volk op de wereld, waar God Zijn beloften aan heeft geschonken. Dat is een volk, dat niet gekocht is met goud of zilver, maar met de prijs van Zijn dierbaar bloed. Dat volk heeft Hij liefgehad met een eeuwige liefde en dat volk zal Hij lief hebben tot het einde toe. Ook in grote tegenheden en in de diepste wegen waardoor het volk zou moeten gaan vanwege de schuld en de zonden.

En wat een voorrecht zou het zijn, mijn hoorders, als we vandaag nog eens schuld kregen en als God die schuld nog eens thuisbracht. Alleen wanneer we een schuldenaar voor God mochten worden, dan zegt de Heere: *Dan zal Ik aan Mijn verbond gedenken*. Dat wil niet zeggen, dat dan alles weer terecht komt en er vrede zou zijn. Maar, *dan zal Ik aan Mijn verbond gedenken*, dat zij het met God eens worden. Dat houdt ook in dat wij een blijdschap krijgen in de oordelen Gods, in de handhaving en oefening van het Goddelijk Recht. Daartoe mocht de Heere ons verwaardigen, wij, die aan het einde der

eeuwen zijn gekomen. God mocht Zijn volk vernederen, maar ook terugbrengen, zoals de kerk betuigt: *Ik zal wederkeren tot mijn vorige man, want toen was het mij beter dan nu.* Daartoe mocht de Heere Zijn Woord zegenen, waarover ik een enkel woord wens te spreken uit Jeremia 2 vers 2, waar Gods Woord aldus luidt:

Ga en roep voor de oren van Jeruzalem, zeggende: zo zegt de Heere, Ik gedenk der weldadigheid uwer jeugd, der liefde uwer ondertrouw, toen gij mij nawandeldet in de woestijn, in onbezaaid land. Jeremia 2: 2.

In dit voorgelezen tekstwoord *gedenkt de Heere Zijn weldadigheid aan Zijn volk bewezen* en die weldadigheid van God spreekt ons

1. VAN GODS EIGEN WERK
2. VAN ZIJN LIEFDE TOT ZIJN VOLK
3. VAN ZIJN ONVERANDERLIJKE TROUW

1. VAN GODS EIGEN WERK

Wie Jeremia was, is ons allen bekend. Het was een zoon van Hilkia uit de priesters, die te Anathoth waren, onder de stammen van Benjamin. Jeremia, nog geen 20 jaar oud, was reeds door de Heere geroepen om te profeteren. Hij heeft een zware last van Godswege moeten brengen; want wat Jesaja in de verte heeft aanschouwd, dat heeft Jeremia persoonlijk moeten doorleven. Jeremia heeft beleefd, dat het rijk der Tien Stammen naar Assyrië werd gebracht. Hij heeft aanschouwd de verwoesting van stad en tempel. Ja, hij is getuige geweest, dat het volk gevankelijk weggevoerd naar Babel, waar hij in de grootste ellende heeft verkeerd onder de vreselijkste bedreigingen van de vijand; ja, zelfs onder zijn eigen volk. Jeremia heeft een boodschap gekregen om voor de oren van Jeruzalem te gaan roepen, dat de Heere Zijn weldadigheid, gedenkt, de weldadigheid zijner jeugd en de liefde van zijn ondertrouw.

En waar hebben wij nu aan te denken? Aan de weldadigheid aan de kerk, die God geoefend heeft, of aan de weldadigheid die God bewezen heeft? Immers aan het laatste. We hebben hier te denken, wat God aan Israël gedaan heeft, zoals onze tekst daarvan spreekt. Dat heeft een jeugd gehad en een ondertrouw gekend, want dat volk is geboren in Egypte.

Abraham, de vader der gelovigen, was 75 jaar, toen God hem riep uit Ur. En Abraham heeft dat heidense Ur vaarwel gezegd om te gaan naar het land, dat de Heere hem wijzen zou. Maar daar is het niet bij gebleven. Mijn hoorders, God heeft Abraham niet laten staan bij de roepende daad en roepende genade, maar God is met Abraham doorgetrokken. God heeft het verbond voor hem geopend, maar die heeft hem ook in dat verbond overgenomen. En Abraham heeft dat verbond ingewilligd voor zijn eigen ziel. Toen heeft de Heere hem gewezen op de sterren aan de Hemel en de Heere heeft toen betuigt: *zo zal uw zaad wezen.* En is dat de andere dag in vervulling gegaan? Het heeft 25 jaar geduurd eer God de belofte vervulde en op een tijd, toen het niet meer kon. Want toen de Heere terugkwam, stond Sara achter de deur te lachen. Zie Gen 18: 12, alsof zij wilde zeggen: het kan niet meer. Toen het niet meer kon, is het gebeurd. Zo handelt God met Zijn volk. Toen is Izak geboren en opgegroeid. En dan komt de Heere met de boodschap: "Neem uw zoon, uw enigen, die gij liefhebt, Izak, en ga naar het land Moria en offer hem aldaar tot een brandoffer op een van de bergen, die Ik u zeggen zal." En nu laat de Hemel het zover komen, dat Abraham zijn mes nam om de jongen te doden. Toen Abraham het mes nam om dat kind te slachten, kwam God.

Izak is getrouwd met Rebekka. Kregen zij dadelijk kinderen? Nee, hij moest 20 jaar

wachten eer het eerste kind geboren werd. Toen Rebekka het niet meer wist, kwam ze ermee bij God: *Hoe ben ik dus?* Twee volken waren in haar buik, en de meerdere zou de mindere dienen.

Jakob wordt straks door het zwaard van Ezau vervolgd. Nog later wordt het huis van Jacob bedreigt met hongersnood. Maar u weet het, hij trekt met 70 zielen naar Egypte en daar hebben zij het land Gosen gekregen. En dat ging net zolang goed, als Jozef leefde. Maar toen er een Farao opstond die Jozef niet gekend had, kwam de vijandschap en verdrukking. Vrees vervulde het hart van die Farao, dat Israëls volk menigvuldiger en machtiger zou worden dan zijn volk. Hij heeft besloten om al de knechtjes der Hebreëen te laten ombrengen. Maar mijn hoorders, als ge aan Gods volk komt, dan kunt u gerust geloven, dat de Heere bevestigt: *Die Mijn volk aanraakt, raakt Mijn oogappel aan.*

En daar in Egypteland heeft het volk zijn eerste jeugd gehad, want daar is die Kerk geboren. En u weet onder welke omstandigheden Farao het volk moest laten trekken. Is het naar zijn zin geweest? Nee, dat volk is uit Egypte gebracht. Hebben ze zichzelf eruit gebracht? Nee! "Want Ik ben de Heere uw God, Die u uit Egypteland uit het diensthuis uitgeleid heb." Alles wat de mens doet, eindigt allemaal in de dood, en dat zal ook nooit in Kanaän komen. Maar wat God werkt, zal alleen juichen tot Zijn eer. Dat volk is door een almachtige hand uit Egypteland geleid en toen zijn ze gevoerd naar de Rode Zee. Dat ziet op het bloed van Christus. Door dat dierbare Middelaarbloed is dat volk heengegaan om in de woestijn de reis te aanvaarden naar Kanaän.

In de woestijn is dat volk in ondertrouw gekomen met God, Zie Hosea 2: 13 einde. Dat woestijnleven is de liefde geweest van hun ondertrouw. Want de Heere zegt in onze tekst: *Ik gedenkt der weldadigheid uwer jeugd.* Dat volk is met blijdschap uit Egypte gegaan. Ze hebben aan de Schelfzee gezongen van Gods daden getuigenis gegeven van Gods eigen werk.

Waarom heeft God weldadigheid aan hen betoond? Alleen uit kracht van Zijn soeverein en eeuwig welbehagen. Geen waardigheid dus in dat volk zelf. Och nee, want de Heere zegt Zelf: "Gij waart de minste onder de volken." God heeft dat volk uit Egypteland willen brengen en eerst na veertig jaar reizen in Kanaän gebracht, dat vloeide van melk en honig. Dat is Gods werk geweest.

En bij al wat er gepasseerd was, mijn hoorders, toen zij straks voor de Jordaan kwamen, konden zij met al die weldaden er doorheen? Immers nee. Maar Jozua moest in het water gaan staan en toen kon het volk niet sterven met de rechtvaardigmaking, maar alleen door het bloed van die dierbare Middelaar. Dat moet er altijd aan te pas komen. Een mens is gelukkig, als hij zover mag komen. Paulus zegt: *Opdat ik Hem kenne*, Fil. 3: 10. Paulus heeft nooit gezegd, dat hij het had. Zijn gemis was groter dan zijn bezit. Dat is het zuiverste kenmerk van het leven Gods. En als ge aan Asaf gevraagd had, wat z'n grootste genade was, dan zegt hij niet, dat hij bekeerd is, maar: "Gij hebt mijn rechterhand gevat, Hij zal mij leiden door Zijn Raad." Dat is zijn grootste genade want waar Hij die hand eenmaal vastgegrepen heeft, laat Hij nooit los; nooit meer! Al zouden al de machten van de hel opstaan, om die hand los te wringen, ja, al de zonden van hun eigen hart, dat is onmogelijk. "Veertig jaar heb Ik verdriet gehad van dit geslacht. Het is een volk, dwalende van hart." En bij Gods eigen werk wordt het volk nu bepaald. "Ik gedenk de weldadigheid uwer jeugd, der liefde uwer ondertrouw."

2. Zoals dat nu in de tweede plaats blijkt uit Gods LIEFELIJKE LEIDING.

Daar wordt hier gesproken van de liefde uwer ondertrouw. Dat volk heeft een reis gehad van 40 jaar in de woestijn. En wat heeft de Heere aan dat volk gedaan? Grote

weldadigheid. *Zijn daden getoond en liefelijk hen geleid.* Psalm 103:4. God Zelf was hun Leidsman. Ps. 15:13. Maar waren in de woestijn graanvelden te vinden? Immers nee, want wat er nog in de woestijn groeide, verzengde door de hitte. Waren daar rivieren of waterleidingen? O, nee. Maar dat hadden zij niet nodig, want eiken dag regende het hemels manna. Dat regende niet in huis, maar rondom de tent. Dat wil zeggen, het volk moest elke morgen uit de tent. Ze hebben geprobeerd om er wat van over te houden, maar de andere dag kropen de wormen eruit. Zij hebben het nooit kunnen bewaren, zo goed was God ook.

En nu is dat volk veertig jaar ondertrouwd door de Heere. Zij hebben gezongen in Psalm 74 vers 15: *Hoe menigmaal hebt Gij Uw gunst betoond!* Wat is nu het voornaamste geweest? Dat zij de Heere hebben nagewandeld in de woestijn in dat onbezaaide land? Denkt u dat het altijd zo gemakkelijk is gegaan? Och, mijn hoorders, ze hebben wat geprotesteerd tegen Mozes, alsof ze wilden zeggen: 'We moeten allemaal sterven'. Eén voorrecht: het volk kon nooit meer terug, want toen zij door de Rode Zee waren, ging dat water weer dicht. En als zij murmureerden, kwam God met slagen onder het volk dat er soms duizenden stierven.

En nu staat er: *Ik gedenk de weldadigheid uwer jeugd en de liefde uwer ondertrouw.* Dat nawandelen in de woestijn in dat onbezaaide land, wil zeggen, dat zij er niet buiten God hebben kunnen leven. Zij hebben Hem daar gedurig nodig gehad en waren er gedurig aan God gebonden. En daar was geen vreemd God met hen. Het ging met God op Kanaän aan. De wolokolom was er altijd bij en de vijanden werden verdeld voor hun aangezicht. De Heere stond bij dat volk en Hij kwam hun twistzaak gedurig te twisten en het volk versterken en verkwikken.

Nu staat er: *Ik gedenk de weldadigheid uwer jeugd.* Zo is het ook bij Gods kerk. Dat volk krijgt een jeugd te kennen. En waar een ondertrouw met Christus is, daar is ook een liefde. Als een mens spreekt over de bekering en over het werk van God en over grote bevindingen en ervaringen, en daar is nooit vernedering in, en nooit ootmoed en nooit een vrede van God en nooit liefde uitstralend, zou er dan wat van God bij zijn? Het is allemaal consciëntie overreding, anders niet! Daar moet u maar niet op bouwen en vertrouwen voor de eeuwigheid. Dat zal straks alles bedrogen uitkomen. Bij het ware werk van God is vernedering en verootmoediging, een vreze Gods, een wezenlijke liefde. Dat doet de Heere nawandelen. Denkt maar aan Job. Wat heeft de satan geprobeerd om hem van de Heere af te trekken. En is het gelukt? Nee, want hoort, wat Job zegt: *Al doodde mij de Heere, zo zal ik nochtans op Hem hopen.* Paulus schreef in 2 Cor. 13: "En nu blijft geloof, hoop en liefde, doch de meeste van die is de liefde. De liefde vergaat nooit meer." De liefde, die God uitgestort heeft in de harten van Zijn volk, zal in die ziel blijven, en zal nooit meer worden weggenomen. Zij zullen Hem altijd nawandelen. U moet het maar eens vragen, of ze van de Heere afkunnen. Ze zijn er dag en nacht mee bezig. 'Word ik wakker, zo ben ik nog bij Hem'. Gedurig worden ze bediend, uit de volheid Gods. 't Is een genieten van, en een verlustigen in de Heere. Het eerste leven is vaak het teerste leven. Ze hebben in die tijd niet zo ver terug te gaan. Hoor ze maar zeggen: 'O, God, dat weet ik, dat is gisteravond nog gebeurd'. De laatste Godsontmoeting is de beste verzekering.

Maar later wordt het net andersom. Men zou zeggen: het zal wel vooruit moeten gaan. Nee, mijn hoorders, maar: 'O, God bindt het nog eens op, opdat ik U nog eens nodig mocht hebben, zoals ik in de dagen van mijn jeugd, dat ik dag en nacht aan God mocht gebonden worden'. Maar mijn hoorders, alles gaat wegzinken, want wij moeten alles kwijt, om Jezus voor een eeuwigheid, en om God voor ons Deel voor tijd en eeuwigheid te gewinnen. Opdat er maar één grond zou overblijven en dat is alleen de gerechtigheid

van Christus. Het volbrachte werk waarin Hij rust en waarop die ziel zal leunen en steunen, dat zij met de kerk mogen ervaren met Psalm 103 vers 7:

*Geen vader sloeg, met groter mededogen
Op teder kroost ooit zijn ontfermend' ogen,
Dan Israels Heer op ieder, die Hem vreest.
Hij weet wat van Zijn maaksel zij te wachten,
Hoe zwak van moed, hoe klein wij zijn van krachten,
En dat wij stof van jongsaf zijn geweest.*

Toepassing

3. En nu mijn hoorders, in de derde plaats: dat woord herinnert ons aan Gods **ONVERANDERLIJKE TROUW**.

Want in elke daad zegt de Heere: *Ik gedenk der weldadigheid uwer jeugd en de liefde uwer ondertrouw, toen gij nog wandeldet in de woestijn*. Dat zegt de Heere tegen de kerk, toen ze daar lagen om weggevoerd te worden naar Babel in een diep treurige toestand. Van die liefde, van die ondertrouw zou ik wel kunnen zeggen: toen ze Assyrië de hand gegeven hadden en in Egypte hun vertrouwen gesteld hadden, toen ze niet meer naar God opzagen en hun eigen weg en pad hadden gehouden, ... in die tijd zegt God: *Ik gedenk der weldadigheid uwer liefde, toen gij Mij nawandeldet in de woestijn*. We hebben straks reeds gehoord, dat ze gezongen hebben, man en vrouw, zij hebben getuigenis gegeven van Gods werk en van Zijn daden, van Zijn wonderlijke uitredingen, van goedertierenheid, barmhartigheid en ontferming. Maar nu zijn ze alles kwijt en zuchten zij daar voor de poorten van Babel om daar straks ingesleept te worden en er 70 jaar te moeten blijven door hun eigen zonden en schuld. Dat is voor hen en ook voor ons het zwaarste.

Onder welke diepe vernedering heeft God ons land en volk gebracht! Vreemden heersen over ons, en uitlanders nemen ons vermogen weg. Het is te vrezen dat straks onze schuren en stallen leeg zijn en dat het in vervulling zal gaan, dat er geen rund in de stallen meer wezen zal. Het is te vrezen mijn hoorders, dat als u straks buiten komt, dat u geen koe meer in de weide ziet, want de Heere gaat alles weghalen. "Ik maak het land ledig en woest en Ik keer deszelfs gestaltenis om", Jer. 24:12.

En is dat nu het ergste mijn hoorders? Och nee, maar het ergste is, het ongenoegen Gods, en dat God als een loerende beer tegenover Zijn kerk en tegen het volk staat en dat God Zich terugtrekt. Denkt maar aan Job, mijn hoorders, hij moest al zijn kinderen en beesten missen, al zijn rijkdom nam God weg. En hij kon zeggen: *De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen*. Er zijn getuigenissen van Gods kinderen, die alles moesten missen, maar die zelfs gezongen hebben in de nacht van druk en kruis. Psalm 42: 5, en dat er een glans lag op Gods kerk. Uit de dagen der vervolging is het bekend, dat menigeen met blijdschap de dood tegemoet ging. En als Gods Volk er eens doorheen mag zien, dan zeggen ze ook weleens: 'Ik mag naar huis toe straks, naar dat Vaderhuis met zijn vele woningen en straks mag ik de kroon werpen voor mijn Koning, Die mij bewaren zal tot de laatste ure'.

Dus mijn hoorders, met God kan een mens overal door. Wij klagen nu nog. En als een mens zien mag, wat hij waard is en verdiend heeft ... want wij hebben toch de hel verdiend? Wat zijn Zijne goedertierenheden toch groot en o, dat Zijn barmhartigheden nog geen einde met ons hebben genomen! En als u nu zo eens van tafel kwam als een helwaardig schepsel, zouden we dan veel morren of te klagen hebben? Nee, dan zou alles goed zijn, wat God deed. Als wij in onze schaamte en schande maar eens gebracht

worden, voor Gods aangezicht, en dat we blijdschap kregen in de verheerlijking van Gods recht, ja, *dan is dat mijn beste tijd*, zegt elkeen van Gods volk.

Maar het ergste is, dat God Zich terugtrekt. Van dankdag tot biddag, wat is er niet gebeurd. O, hedennacht zijn er weer slachtoffers gevallen, totdat wij ook een beurt zullen krijgen, want God gaat alles verderven. En de verharding? O, wat is dat verschrikkelijk!

Het paard van de oorlog heeft al gereden en het rijdt nog, maar heeft het zijn doel bereikt? Nee, alles verhardt, bij de een zowel als de ander.

En als God straks het paard van de honger laat rijden? Zou Nederland dan voor God invallen? Het is te vrezen van opstand en vijandschap.

Maar er staat nog een paard op stal, nog een vaal paard, dat is het paard van de pestilentie. En als God dat paard laat rijden, nee, dan zal het niet gaan met bommen, vliegmachines enz, maar dat zal uit God gaan, en voor die God kunnen wij niet bestaan.

Was er nu maar eens een schuld, mijn hoorders, maar we moeten maar met onszelf beginnen, het is allemaal een oppervlakkige belijdenis. En was het nu maar eens in de wezenlijkheid. Dan zouden we vlak op de grond terecht komen. Maar nee, mijn hoorders. God onderhoudt wel Zijn volk en zal ze in al hun noden sterken en ondersteunen. Maar in het algemeen genomen, er wordt geen schuld gevonden, vandaar is er geen doortocht. Als er schuld is, dan krijgen we doortocht bij God.

Mijn hoorders, er is zoveel gebeurd, en wat heeft het nu nagelaten? Elk voor zichzelf, persoonlijk, en in uw gezin? Wat heeft het nu nagelaten? Zie Jesaja 26: 21. "Want ziet, de Heere zal uit Zijn plaats uitgaan om de ongerechtigheid van de inwoners der aarde over hen te bezoeken, en de aarde zal haar bloed ontdekken en zal hare doodgeslagenen niet langer bedekt houden." En dat is een toestand, die we thans beleven en doorleven zullen. Waren onze straten maar doorweekt geweest met tranen van boetvaardigheid, dan was er hoop. Maar nu is het te vrezen, dat onze straten bevlekt zullen worden met bloed. God laat niet met Zich spotten. Hij zal het winnen.

Maar dat die getrouwe God nochtans zegt: *Ik gedenk der weldadigheid uwer jeugd*. Dat zegt de Heere om Zijn volk op te wekken; want zij hebben toch een andere tijd gekend dat ze aan God gebonden lagen, een tijd, dat ze God niet konden missen, een tijd, dat ze ervaren mochten: *Eer dat zij roepen zal Ik antwoorden*. Zij hebben tijden gekend, dat ze met al hun noden bij God konden komen. Een tijd, dat hun ogen op Hem geslagen waren, gelijk die van een dienstknecht op de hand zijns Heeren. Een tijd, dat zij zélf de man waren en de oorzaak van alle ellende.

En nu zegt de Heere: *Ik gedenk der weldadigheid uwer jeugd*. Dat zijn de bewijzen, dat God eeuwig Dezelfde is, trouw en onveranderlijk. Dat is nu in onze tekst om de kerk te overreden, om het volk van God in de schuld te brengen. Waar is hun heerlijkheid en glans gebleven? Toen u daar naakt en bloot stond, toen God u bekleedde met de klederen des heils en genade gaf? Toen er geen stilzwijgen bij u was; toen u zó aan God gebonden was? *Ik zal tot de Heere zeggen: Gij zijt mijn toevlucht, mijn Burg op Welken ik vertrouw*. Dat de kerk zoveel waardij kreeg, dat ze met ontvangen genade bij God mochten komen om het open en bloot neer te leggen. Waar is dat gebleven? Volk van God hebt u datzelfde leven en diezelfde tranen? Dat uitzien en verlangen? En slaapt u nog zo weinig? Maar Hij gedenkt nog de weldadigheden uwer jeugd!

Och, mijn hoorders, wij kunnen elkaar geen schuld geven of vergeven, want dat moet God Zelf doen. De Hemel mocht ons verwaardigen opdat wij eens schuld kregen en er leed van omdragen mochten.

Och, mijn hoorders, het is vandaag nog biddag. Of het nog dankdag zal worden? God

alleen weet het. Een donkere toekomst gaan we wellicht tegemoet, dat we door vele ellenden, strijd en kommer heen moeten. O, dat we toch zoeken mochten om een toevlucht in God te hebben, opdat we bij Hem een schuilplaats voor onze ziel mochten hebben, terwijl het nog heden der genade is.

Klein en groot, jong en oud, zoekt de Heere, terwijl Hij nog te vinden is. Straks zal het niet meer kunnen. Want dan zullen deze stenen en die kalk in het oordeel tegen u getuigen. Zijn Evangelie wordt nog verkondigd. Zijn genade wordt nog uitgeroepen. De Heere mocht Zich over ons ontfermen en Hij mocht ons van die jeugd en ook van die ondertrouw iets doen kennen, wat toch onmisbaar is voor de grote eeuwigheid.

Volk, des Heeren. Mocht die trouwe God uw ziel vernederen, maar ook tot God uitdrijven, dat u nog eens beleven mocht, dat uw jeugd vernieuwd werd als een arend. Psalm 105:3. Dan zal het stof voor aanbidding zijn, dat die getrouwe Verbondsgod in de donkerste tijden nog aan Zijn verbond, aan Zijn eigen werk denkt. En hart en mond vervullen met Zijn vreugd. De Heere verwaardige ertoe om Zijns Zoon Christus' wil en bevestigte alzo Zijn Woord aan ons aller hart tot heerlijkheid van Hem en onze zaligheid. Amen.

Slotzang Psalm 74: 2.

*Herdenk de trouw aan ons voorheen betoond;
Denk aan uw volk, door U vanouds verkregen;
Denk aan Uw erf, het voorwerp van Uw zegen.
Aan Sions berg, daar G' eertijds hebt gewoond.*

6. Een getuigenis van Jehovah tegenover Zijn afwijkend volk

Biddagpreek 25 Maart 1942, morgendienst Gereformeerde Gemeente te Rotterdam-Z.

Psalm 138: 3.

Lezen Amos 9.

Psalm 89:13 en 14.

Psalm 119: 60.

Psalm 103: 9

Inleiding.

Nog nooit, mijn hoorders, zijn wij onder zulke bange en ernstige omstandigheden samen gekomen, om de jaarlijkse biddag te houden dan thans. Inderdaad, daar zijn wanneer wij terugzien op hetgeen achter ons ligt vele bemoeienissen van God en veel betoningen van Gods ontfermingen en goedertierenheid, die de Heere over ons heeft uitgestrekt. Denk maar aan de barre winter, die achter ons ligt. Met al zijn moeite, zorg en wederwaardigheden. God heeft er ons nog doorgeholpen.

We kunnen wel zeggen: boven verwachting zijn wij nog verschoond. En denkt daarbij aan het voorrecht, dat God ons nog schonk te midden van al de ellende, dat wij Zijn Woord nog mochten behouden en wij tot hier toe nog niet van elkaar zijn gescheurd, gelijk in zoveel gemeenten heeft plaatsgevonden. Ja, daar zijn er zelfs, die hun dood gevonden hebben in gevangenissen en in kampen, waarin zij werden opgesloten. En wat onderscheidt ons, mijn geliefden, dat die eeuwige God nog aan ons gedacht heeft en dat Zijn oog over ons was geopend en ons nog niet gans heeft willen overgeven.

Daar zijn veel zaken op te merken, die getuigenis geven van de goedertierenheden des Heeren. Want als God met ons doorgetrokken was, wie was nog blijven staan? Dan was alles van ellende weggevaagd. Gods goedertierenheden hebben nog geen einde over ons genomen.

Maar anderzijds. In welke diepe ellende en in welke verschrikkelijke jammerkolken zijn wij met land en volk gekomen, Hetgeen God weleer ons schonk in de tijden toen Nederland boog voor de levende God, dat hebben wij verspeeld en verloren. God heeft het van ons weggenomen, als een bewijs van Zijn ongenoegen over ons en Zijn grimmig aangezicht verbolgen tot ons gekeerd. Ja, de nood stijgt met de dag en week. U ziet niet anders, dan de dood voor ogen te midden van het oordeel Gods, dat niet alleen over Nederland, maar over heel de wereld is uitgestort. Want God komt te richten hier beneden en openbaart Zijn oordeel van de hemel over de wereld, die met God heeft afgerekend. U kunt niet anders dan met zorg en kommer de toekomst tegemoet zien.

Te midden van al die verlating van God en van al de verharding, die toeneemt, dag aan dag, nam God Zijn Woord van ons nog niet weg. Zijn Woord, dat eeuwig zeker is, en dat slechten wijsheid leert. Dat Woord, dat van Zijn Goddelijk recht spreekt, maar ook van de oneindigheid van Zijn genade en barmhartigheid in Christus. Gelijk ik in dit morgenuur u daarop wil wijzen en dat u vinden kunt bij de profeet Amos, Hoofdstuk 9 vers 8, waar Gods woord aldus luidt:

Ziet, de ogen des Heeren HEEREN zijn tegen dit zondig koninkrijk, dat Ik het van de

aardbodem verdelge; behalve, dat Ik het huis Jacobs niet ganselijk zal verderven, spreekt de Heere Heere.

In het voorgelezen tekstwoord hebben we: *Een getuigenis van Jehovah tegenover Zijn afwijkend volk.* Het spreekt:

- 1. Van een nauw toezicht.**
- 2. Van een rechtvaardig vonnis.**
- 3. Van een bijzondere verschoning.**

1. Van een nauw toezicht

Amos was een veehoeder uit Tekoa. De man, die op een bijzondere wijze tot profeet door God geroepen is in de dagen van Koning Hizkia en in de dagen van Jerobeam II. Amos heeft zich in zijn prediking gericht tegen het Rijk der 10 Stammen in verband met de kalverendienst te Bethel. Amos is opgetreden in de tijd toen Israël op de hoogste trap van bloei stond. Maar toen nam ook de zonde hand over hand toe en de verlatenheid van de Heere al maar meer. In tijden, dat Israël zelf geen gedachte meer had over de verwoesting en over de ellende, want men droomde in die dagen nergens anders van, dan weelde en welvaart. Ze hadden rust en dat zou zo blijven, zeiden ze; daar zou geen verandering in komen. Maar zie! Gods oordeel kwam over het Rijk der 10 Stammen vanwege de zonde en vanwege de verlatenheid van de levende God.

En in het laatste hoofdstuk van Amos, waar onze tekst uit genomen is, krijgt de profeet een gezicht van de macht en majesteit Gods. Hij was op weg om Zijn oordeel over dat volk te volvoeren. In het eerst van zijn prediking is het nog ver weg. Dan ziet Amos de oordelen als in de verte. Maar in het 9de hoofdstuk is het anders. Daar zegt hij: "Ik zag de Heere staan op het altaar en Hij zeide: Sla die knoop, dat de posten beven en doorklieft ze allen in het hoofd; en Ik zal hun achterste met het zwaard doden; de vliedende zal onder hen niet ontvlieden, noch de ontkomende onder hen behouden worden."

Een bewijs, mijn hoorders, dat als God met Zijn oordelen zou komen over het Rijk der 10 Stammen, het volk zou proberen Hem te ontvluchten. Een groot deel van dat volk zou zich verbergen tegen het oordeel, dat God zou brengen. Wanneer het er op aankomt, mijn hoorders, dan is er genade van God nodig om met David te zeggen: *laat mij in de hand des Heeren vallen. Zijn barmhartigheden zijn vele.* En dan kunt u merken, dat God gaat tonen, dat Hij God is. En waar moet hij dan blijven en waar zal hij zichzelf vastklemmen?

Maar nu zegt de Heere, dat er geen ontkomen aan dat oordeel zijn zou, dat Hij brengen zal over het Rijk der 10 stammen. Het oordeel, dat God eenmaal aan het Tienstammenrijk zou vervullen, zou ook later het deel zijn van Juda, dat ook van God afhoereerde. Het volk Israël had op zo'n droeve wijze God verlaten en de afgoden nagewandeld.

Nu staat er in onze tekst: *De ogen des Heeren zijn tegen dit zondig koninkrijk, dat Ik het van de aarde verdelge.* Ook in die dagen, was het overal zo, dat zij geen acht sloegen op de roepstemmen Gods. Niet alleen dat, maar zij zeiden, gelijk in de dagen van Malé-achi: "De Heere ziet het niet en de Heere merkt het niet." Mal. 3: 17. Zou u niet denken, dat God in de hemel ons aanschouwt? Dat Hij acht op ons slaat? Wij kunnen hier op de wereld leven zoals wij dat zelf willen. Wat verblindt en verdwaast de zonde de mens toch! En nu is het in de dagen van Amos alsof de Heere zeggen wil: O, bedriegt en

misleidt uzelf toch niet, alsof Ik niet horen zou de lasteringen en zien de ongerechtigheid, waarin u leeft. *Want de ogen des Heeren zijn tegen dit zondig koninkrijk. Immers, er is een God, Die leeft en op dees' aarde vonnis geeft.*

De ogen des Heeren zijn altijd open over heel de wereld. *Want de ogen des Heeren doorlopen de ganse aarde*, staat er. Daar is niets en niemand voor God verborgen. Die ogen zijn gericht in gunst en in ontferming over Zijn volk; en dat reeds van eeuwigheid. Leest maar Psalm 34: 16: *De ogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen en Zijn oren tot hun geroep.*

Vraagt het maar aan het volk van God, welk een innerlijke troost dat in alle druk en moeite erin opgesloten ligt; daarin, dat Gods ogen hen aanschouwen. Denkt maar aan Petrus. We zouden zeggen: het is het grootste voorrecht in de zaal van Kájafas, dat Christus' oog op Hem gericht werd. Dat was de oorzaak, waardoor die diepgevallen discipel naar buiten ging en bitter weende. Dat oog van die eeuwige liefde heeft zo diep in zijn hart gekeken, dat zijn hart is verbrijzeld en Hij in de schuld voor God mocht komen. En straks, als hij geëxamineerd wordt aan de Zee van Tiberias - en het in dat examen niet gaat over zijn bekering, of over zijn verstand, maar gaat over de liefde - dan zegt Petrus: *Heere Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb.*

Ook zelfs Gods volk kan wel bang zijn en beven voor de alwetendheid Gods, maar ze zijn er ook weleens blij mee. Gods volk komt weleens in wegen, dat vlees en bloed aan de posten van de deur blijven hangen. God spaart geen vlees. Maar wat is dan hun sterkte en troost in al hun zielsverdriet, in al hun strijd? Dit, dat Gods liefde-oog hen aanschouwt en reeds van eeuwigheid op hen was. Dat is zo, mijn hoorders, als zij zo arm, ellendig en zo ontbloot zijn, dat zij zeggen: O, God, ik durf mijn mond niet openen', ze dan ook mogen zeggen met Psalm 10:14: "Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in uw hand geve."

Daar is een God, die Zijn oog slaat op Zijn ellendig volk en Die in Christus Zijn eeuwige liefde aan Zijn volk bevestigt. Want Hij zal Zijn volk niet eindeloos kastijden. Hebt u het ook in deze winter ontmoet? Dat Gods oog u zag, en Hij u aanschouwde in al uw moeite, waarin u verkeerde? Heeft Hij u verlaten? En heeft het u aan iets ontbroken? Heeft Hij u niet duizend maal gered?

Och, mijn geliefden, als God doorgetrokken had en gedaan had naar de zonde, hadden wij dan nog eten en drinken, en een dak boven ons hoofd? Zijn Woord en Zijn goedertierenheid nog ontmoet? Nee, dan was alles afgesneden.

Ziet, de ogen des Heeren zijn tegen dit zondig koninkrijk. Wat ligt daar toch in opgesloten? Het gaat hier over het Rijk der 10 stammen, dat zich onder Jerobeam, de zoon van Nebat, van de ware dienst van God had afgescheiden. Daar was de breuk gevallen. De zonde is een hellend vlak en het gaat al maar verder, als de vreze van God ons niet bewaard.

Ziet, de ogen des Heeren zijn tegen dit zondig koninkrijk. Alsof de Heere zegt: "Ik sla er acht op, Mijn oog is op de handelingen van het koninkrijk, dat weigert schaamrood te worden en weigert om te gaan in de weg des Heeren en Zijn ordinantiën". Dat zondig koninkrijk, dat zonde op zonde en ongerechtigheid op ongerechtigheid stapelde, aanschouwde God. Hij nam kennis van hun verharding in het kwaad. Een nauw toezicht heeft God over de wereld, maar ook over een koninkrijk, (dat in het bijzonder), maar ook over een land, waaraan God zoveel goedertierenheden had bewezen. Want Hij had ze toch verlost uit Egypte en gevoerd door de Rode Zee en geleid door de woestijn, en gebracht in het land, dat vloeiende was, van melk en honig.

2. Van een rechtvaardig vonnis.

Hij heeft hun vijanden voor hun ogen verdelgd. Zijn verbondsweldaden en verbondsgeheimen aan dat volk bekend gemaakt. Zie, nu hadden zij zich van God afgescheiden. Wat was er anders te verwachten dan dat de Heere zou zeggen: *Dat Ik het van de aardbodem verdelge?*

Dat verdelgen wil zeggen: *uitroeien*. Zelfs niet, dat het onder een andere naam als koninkrijk verrijzen zou. Ook dat is in dat woord uitgesloten. Maar het betekent, dat God er een einde aan maken zou. Dat het land zijn zelfstandig bestaan niet meer behouden zou. En onder de volken als volk niet meer zou genoemd worden. Een rechtvaardig vonnis Gods.

Ziet, de ogen des Heeren zijn tegen dit zondig koninkrijk. Wat is er van dat rijk der 10 Stammen overgebleven? De Assyriërs zijn gekomen en hebben dat land ingenomen. Ze hebben geen tegenstand geboden. Want God ontnam hun alle kracht en vermogen om zich tegen de vijand te keren. Dat Rijk is ondergegaan. In ballingschap is het gevoerd naar Assyrië. En wat is ervan dat land overgebleven? Het is aan de totale verwoesting over gegeven, God heeft er een eind aan gemaakt en heeft het oordeel er over voltrokken.

Ineens? Nee, niet ineens, maar dat heeft God gedaan, na vele jaren van waarschuwingen en vermaningen. Onder dat volk is de boetbazuin geblazen. Zodat zij van het naderend oordeel zouden kunnen vernemen. Zo lange tijd heeft de Heere voor dat volk gestaan, alsof Hij wilde zeggen: 'Keer nog terug!' opdat het volk zich schuldig zou kennen. 'Ik sta er nog naar uit te zien, dat het nog terugkere en in hun schuld zal vallen. Dat zij zouden zeggen: Ik zal wederkeren tot mijn vorige man, want toen was het mij beter dan nu'.

O, God staat nog klaar en met uitgespreide armen, zoals Hij dat voor ons land en ons volk ook nog doet. Want voor het oordeel, dat over het Rijk der 10 stammen kwam, heeft God ons nog bewaard. Och, wij zijn ons land kwijt. Onze koloniën door Japan genomen en wie zal ze ooit uit die macht krijgen? O, ontzettend, mijn hoorders, ons land is in diepe vernedering gekomen vanwege onze zonden. We zouden er wel bij moeten zeggen: 'Waren onze harten ook vernederd'. Het is bij God hetzelfde om te verlossen door veel of weinig. Het gaat er maar over, of God aan de spits treedt en uittrekt met onze krijgsheiren. U weet het van Gideon, in de strijd met de Midianieten. Van het leger, dat hij verzameld had heeft de Heere gezegd: *dat volk is te veel*. Degenen, die naar huis wilden, mochten vrij gaan. 22. 000 gingen er terug.

Er bleven nog 10.000 soldaten over: Toen zei de Heere: 'Och Gideon het is nog teveel!' Ons verstand zou zeggen, dat is veel te weinig om tegen zulk een macht te strijden! Maar God vergist zich niet en Hij is de Almachtige. Niemand vermag tegen Hem te strijden. 300 mannen bleven er over. En dat waren mannen, waar wij van zouden zeggen: 'wat moet je daar nu mee beginnen.'

En toch. Daar ging Gideon mee vechten tegen een overmacht! En hoeveel kanonnen, granaten en vliegmachines moesten zij klaar maken? O mensen, niets. Ze moesten maar een kruik nemen en u weet het ze zijn allen verslagen en God verloor Zijn volk.

Al waren er in Indië maar duizend geweest, als God er maar mee opgetrokken was! Maar de Heere heeft zich teruggetrokken vanwege de zonden. Waar was er een erkenning in het leger, dat er nog een God is? Toen De Ruyter op zijn schip met zijn matrozen op zijn knieën ging, heeft de Heere keer op keer de vijand verslagen en ons klein landje verlost. Maar nu is het zo geheel anders. Hij komt te richten over een land en volk, dat met God heeft afgedaan. Mijn hoorders, het is niet anders. Wij hebben God verlaten. De Springader der levenden waters.

En nu staat er, dat Ik het van de aardbodem verdelge, want de ogen des Heeren zijn tegen dit zondig volk. 'Zie, Ik aanschouw het, dat er geen vernedering is'. En God ziet, dat er geen bukken is maar tegen Hem gevloekt wordt. Hij hoort het in de hemel en de maat van de ongerechtigheid wordt vol, om ze van de aardbodem te verdelgen. Want God staat toch overal boven. En Hij zal toch ten allen tijde tonen, dat Hij Gód is. Gods Woord en de geschiedenis zijn vol bewijzen dienaangaande. God laat niet met zich spotten. Maar laat zich ook niet berekenen. Zij hebben al zo vaak gezegd, 'dan en dan is het met de oorlog afgelopen. En dan gaan de soldaten naar huis'. Doch het is nog niet afgelopen. En waarom niet? Er is er maar Eén, Die het weet en dat is God in de Hemel Hij doet oorlogen ophouden Psalm 46. Dus God regeert en Hij beslist over oorlog en vrede. Maar wanneer je het toch voor uw ogen aanschouwd, dan moet u zeggen, het gaat op een verwoesting aan. Vraagt het maar aan degenen, die in de handel zitten. Verneemt het maar bij de fabrikanten. Verschillende doktoren hebben gezegd, dat ze over een half jaar geen medicijnen meer zullen hebben voor verschillende zieken. Dan moeten de mensen maar sterven. Zo is het met het één zowel als met het ander. Zijn het geen ontzettende dingen, dat alles van ons wordt weggenomen? Maar wie doet dat alles? Ik, de Heere, maak Mij op tot de roof, zegt de Heere,

Gaat naar de boeren. Ze weten niet meer, hoe ze het land moeten bewerken. De paarden gaan ontbreken. Daar moet u maar eens komen om te zien hoe groot de ellende is. De één zo wel als de ander gaat op een totale verwoesting aan. Gods Woord zegt het.

En, mijn hoorders, daar bent u van overreed. Ik heb u nog nooit anders voorgehouden in al de tijden, dat God met Zijn oordelen op de aarde kwam en ook in ons vaderland. O, ik wenste wel, dat u eens wakker geschud werd en wij met u als een enig man in de schuld voor God mochten vallen en terugkeren tot de Heere. Helaas, wat wordt er weinig van gevonden. Laat ik het maar eens zeggen. Het gaat het ene oor in, het ander uit.

De ogen des Heeren Heeren zijn tegen dit zondig koninkrijk. Dat ziet u voor uw ogen, dat de verwoesting komt. Vraagt het maar aan het volk van God, of ze gezicht hebben in de toekomst, die wij tegen gaan. Och, het is van alle kanten donker. God zwijgt in alle opzichten en verbergt ook voor Zijn volk welke gangen dat Hij nemen zal. Het is soms of alles aan het eind is. Wij weten het echter niet. Laat ons maar niet profeteren. Dit weten wij, dat God in een weg van schuld en vernedering en in een weg van verootmoediging Zijn volk alleen maar ontmoet. Hoséa 5: 15.

Dat is zeker, God is op weg om te richten hier beneden. En wat de Heere hier zegt van het Rijk der 10 Stammen geldt voor elk mens, die zal sterven zo hij geboren is. Dat zal blijven voor elk schepsel, die zich in de zonden verhardt, gelijk de dichter dat zong in Psalm 119: 60.

Al 't godloos volk verdoet G' als schuim van d' aard

Dies zal ik Uw getuigenissen vrezén.

't Heeft mijne ziel verschrikkingen gebaard

Ja, zelfs is mij het haar ten berg gerezen

Als ik op Uw gerichtén heb gestaard

Uw oordeel Heer, kan niet dan vreeslijk wezen.

Toepassing

3. Van een bijzondere verschoning

De vraag komt nu tenslotte, geliefden, of er dan geen hoop meer is? Niet één enkel lichtpunt? Zal dan de rechtvaardige met de goddeloze omkomen? In onze tekst staat: "Behalve dat Ik het huis Jacobs niet ganselijk zal verderven, spreekt de Heere." Ziet, dat is de ruimte, die Gods Woord opent in de bangste en benardste tijden. Wat opmerkelijk,

dat hier geen tegenstelling gemaakt wordt tussen Juda en Israel. Het is hier een tegenstelling tussen het zondige koningshuis en het huis Jacobs. Waarom zou dat zijn? Omdat er ook onder dat Tien Stammenrijk bekeerde mensen zouden zijn, die wel onder het oordeel zouden doorgaan. Ook zij hadden God verlaten. Maar toch zouden er nog zijn, die behoorden tot het huis Jacobs.

Want mijn hoorders, dat betekent hier, dat al de uitverkorenen uit Jacob over heel de wereld zijn verspreid. Want God zal Zijn volk verzamelen uit alle taal en volk en natie. Zolang de wereld er is, blijft er volk van God. Vandaar spreekt de Heere niet van het huis Israëls, maar van het huis van Jacob. Van dat volk, dat geen vreemdeling van de God van Jacob is gebleven. Omdat de God van Jacob Zijn uitverkorenen daaronder heeft. Want Hij heeft Jakob liefgehad en het zou zijn volk wezen, degenen, die hun betrouwen op Jacobs God zouden stellen en in de weg van Jacob zouden wandelen. *Dat is Jacob, dat naar God vraagt*, Psalm 24:5. Daar wordt gesproken over het huis van Jacob. Ook omdat Gods volk, zolang zij hier op de wereld blijven in zichzelf Jacob blijven. En ... Jacob was een hielienlichter en bedrieger. Israël ziet op de overwinning aan de Jabbok en op de genade, die God aan hem schonk, toen hij als overwinnaar uit de strijd mocht komen. Gen. 32.

Want Hij zal het huis Jacobs niet ganselijk verderven. Als God met Zijn volk in het gericht moest treden en de zonden gadeslaan, wat zou er dan van overblijven? Het oordeel begint van het huis van God en waar zal het een einde nemen? De wereld beseft en weet het niet. Deze hebben geen onderscheid tussen hun rechter- en linkerhand.

Nu staat er in onze tekst, *dat het huis Jacobs niet ganselijk zal verdelgd worden.* Het zal worden gezift als de tarwe en onder alle beproeving en verdrukking doorgaan. Met dat huis zou de Heere wel afrekenen, maar niet verdelgen. Waarom niet? Omdat er waardigheid in dat huis lag boven dat zondig koninkrijk? Immers nee, want om hun waardigheid zou de Heere ze niet sparen; maar alleen om Zijn grote Naam. God heeft Zijn volk liefgehad met een eeuwige liefde. Jeremia 31:3. En de eeuwige Jehovah getuigt in Maléachi 3:6, *Ik de Heere, worde niet veranderd, daarom zijt gij, o, kinderen Jacobs niet verteerd.* God rekt hier af. Het volk kan hier wel tijden beleven, dat ze met Simson in de gevangenis zitten en dat de kracht van hen wordt weggenomen en hun ogen worden uitgestoken. Zij kunnen hier tijden leren kennen, dat zij zo onder de verberging van God moeten leven, dat ze met Jeremia moeten zeggen: "Heere, Gij zijt als een loerende beer en als een leeuw, die van jongen beroofd is." Klaag. 2. Dat zij het vriendelijk aangezicht van God moeten missen en dat zij omzwerfen en dolen moeten. Dat zij zeggen: 'Heere, zal het wel eens ooit in mijn leven veranderd worden en mijn hart ooit breken'? Zij moeten ook daarin hun doodsstaat gaan inleven tot hun smart en droefheid. Want zo is het toch. Zij kunnen onder zoveel bestrijdingen komen, dat alles wegzinkt, dat ze zeggen:

Wanneer zal ik naderen voor Uw ogen,

In Uw huis Uw Naam verhogen? Psalm 84: 2

En toch, *Ik zal het huis Jacobs niet ganselijk verdelgen, spreekt de Heere.* Er is een verbond, dat is onveranderlijk. Daar is een verbond, dat is vast. Daar is een verbond, dat is onverbrekkelijk, dat van geen wijken of wankelen weet. Er is een verbond, waarin Christus de Verbondsmiddelaar is en Die heeft Zelf gezegd, *Die Hij lief heeft gehad, heeft Hij lief, tot de einde toe.*

God blijft voor Zijn kerk zorgen. Al gaat het nog zo door de diepten, God laat Zijn volk niet los. "Vrees dan niet, gij wormpje Jacobs en gij volkje Israëls, Ik heb u verlost. Ik heb u bij uw naam geroepen. Gij zijt Mijne." O, dat voorrecht van die kerk, dat zij wel

onder de roede doorgaan, maar dat God ze niet gans zal verderven. God blijft voor Zijn volk instaan. Hij zal ze op Zijn tijd uit de smeltkroes tevoorschijn doen komen. En dan gelouterd met David doen zeggen: "Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik. Maar nu geleerd, onderhoud ik Uw geboden." De drukking van de neus brengt bloed voort en de drukking van de melk boter En daarboven, de vijanden kunnen wel de lichamen doden, maar de ziel niet. O nee, daar hebben zij nooit voor te vrezen. Als het donker wordt, dan zal Lot geleid worden uit Sodom en een Zoar krijgen, waar zij veilig zullen zijn. Zo zorgt God voor Zijn volk. Dat is het lichtpunt, dat voor het volk overblijft in de zware druk en grote beproeving, die over hen komt.

Het mocht ons wel doen sidderen. Want wie zal bestaan voor Zijn gramschap? Gods aangezicht is verbolgen tegen ons land en volk op allerlei gebied en terrein. God heeft een twist met de inwoners der aarde en nog wil Hij des ontfermens gedenken. Nog wacht God, dat wij voor Hem zullen invallen. Dat de Heere Zijn Woord in deze dag nog laat brengen, is een bewijs van Zijn roepen.

Och, dat wij in vernedering in stof en as mochten vallen en onze Rechter om genade kregen te bidden, oud en jong, klein en groot. Als een enig man mochten wij terugkeren tot de Heere en God mocht Zich ontfermen, naar de grootheid en veelheid Zijner goedertierenheden. Dat God alles van ons wegneemt in het tijdelijke leven, is niet het ergste en het voornaamste, maar dat wij tegen God blijven vechten, dat is het ergste. O, Hij geve genade om te beleven: *Hij doe wat goed is in Zijn ogen.*

Dat wij er voor ingewonnen werden, dan zou er nog honing aan de roede zijn. Dan zullen wij een slaand God lief krijgen. In de dadelijke gemeenschap en vereniging met God is het nog nooit tegengevallen. O, die God des eeds en des verbonds komt aan Zijn onwaardig volk Zijn gunst nog te betonen en Zijn eeuwige liefde in Christus rijkelijk te vermenigvuldigen.

Wij leven onder het oordeel, en God laat ons in deze dag nog toeroepen: *Wendt u tot Mij en wordt behouden, want Ik ben God en niemand meer!* Jes. 45:22 Dat deze dag zij een dag van waarachtige boete en vernedering, maar ook van wezenlijke terugkeer tot God, tot de God onzes levens, Dien wij zo schandelijk en trouweloos hebben verlaten. God Zelf brenge ons in het stof der verootmoediging en doe ons Zijn recht omhelzen, Zijn oordelen aanvaarden, *maar ook Zijn beloften omhelzen.* En een schuilplaats vinden onder de Middelaarvleugelen van Christus. Daar alleen is verbergings voor de toorn van de Almachtige en voor al de pijlen van de vijand. Dan kunnen wij wel zwaar gekastijd worden, maar dan worden wij ter dood toe niet overgegeven.

O, dat huis Jakobs zal niet gans verdelgd worden. Zij dat uw troost in al uw zielsverdriet, bedrukt volk in ons midden, die gedurig nergens anders op rekenen kunt vanwege onze zonden, dan verworpen te worden. Doch geen nood. Gods verbond is onveranderlijk en vastgestaafd. Dat weet van geen wijken noch wankelen. Dat die vastheid onze ziel sterke, ook in al wat de toekomst baren zal en de hand van Gods voorzienigheid over ons brengen zal.

Eenmaal worden alle oordelen voor eeuwig weggenomen, en zal er geen sprake meer zijn van de vruchtgevolgen van de zonden. In de hemel zal er geen afwijking van God meer zijn. Daar is de zonde voor eeuwig weggedaan, en daar zal het zijn een volmaakt dienen, verheerlijken en prijzen van de Verbondsgod en Verbondsmiddelaar, door de Heilige Geest. Amen.

7. De beloften van een Leraar Die blijft

Gereformeerde Gemeente Rotterdam. 14 juni 1943, 's avonds eerste Pinksterdag

Psalm 35: 1

Lezen Johannes 14: 12 tot einde.

Psalm 145: 4-6

Psalm 98: 5

Psalm 119: 17

Mijn geliefden.

Het leven hier op de wereld is en blijft steeds een wisselend leven. Een leven van op en neer. Een leven, dat aan zoveel wisselingen onderhevig is. Er staat van Kanaän, dat straks aan Israëel zou worden gegeven tot een erfelijke bezitting, *dat het zou zijn een land van bergen en dalen*. En zie, dat is in de grond van de zaak het leven van elk mens, maar niet minder van Gods kerk op aarde en van het volk van God in 't bijzonder. Wat een weldaad, dat een mens niet alles van tevoren weet. Daar is er maar EEN, Die het heeft geweten; en dat was Christus! Van Hem staat geschreven dat Hij wist alles wat over Hem komen zou. Christus heeft ook die afwisseling gekend terwijl Hij als de Borg en Middelaar wandelde op aarde. In Mattheüs 11 was Hij verheugd en in Johannes 11 was Hij bedroefd, gelijk ook in Lukas 19. Die afwisselingen hebben de discipelen beleefd, zoals dat ook is met Gods Kerk in 't algemeen. Die afwisselingen in het leven, die zo vaak een mens als overvallen, en waar hij soms zo onverwachts voor geplaatst wordt, waar hij ook altijd niet zo dadelijk mee verenigd is in zijn leven. Gods wegen liggen toch in 't Heiligdom. Zijn pad is in de zee en Zijn weg door diepe wateren en Zijn voetstappen worden niet gekend, Psalm 77. Die afwisselingen hebben Christus en Zijn discipelen ook doorleefd op aarde. Zij zijn door Christus geroepen met een heilige roeping, niet alleen als kinderen, maar ook als knechten.

Wat hebben zij 3 jaar met elkaar (wij kunnen dat met alle vrijmoedigheid wel zeggen) een kostelijk leven gehad. Een leven als zonder zorg of bekommering, want onder de vleugelen van Christus waren zij geborgen. En zij hebben van dag tot dag Zijn Woord gehoord, Zijn wonderen aanschouwd. En zie, na 3 jaren van die liefelijke omgang kwam er een eind aan. Want Christus zeide: "Ik ga heen tot de Vader."

Hij zou wederkeren naar Zijn Vader naar de Hemel, waar Hij zelf uit neergedaald was. Dat heengaan van Christus heeft zoveel smart en droefheid veroorzaakt. U kunt het een weinig begrijpen, mijn hoorders, wanneer Paulus afscheid nam van Eféze, staat er, dat ze om zijn hals vielen en weenden omdat ze zijn aangezicht niet meer zien zouden. En in Handelingen 21 als Paulus op weg naar Jeruzalem is, waar hem banden en gevangenis wachten, en het volk in 't huis van Filippi hem dwingen wil om daar te blijven, zegt Paulus (en dan kunt ge merken, dat hij ook mens was): Wat is het dat gij weent en mijn hart week maakt! Als mens had de apostel daar ook liever gebleven. Maar Gods Geest had hem overreed en ingewonnen voor de lijdensweg, die aanstaande was, omdat hij wist, dat het Gods weg was. Maar wat waren zij gelukkig, toen de Apostel een duidelijke verklaring gaf; zodat zij zeiden: "De wil des Heeren geschiede!" En dat was Paulus, maar het was toch ook een gezant van Christus.

Christus gaat nu vertrekken en afscheid nemen van Zijn discipelen. U kunt begrijpen hoe groot die droefheid is veel ingrijpender en groter dan bij Paulus. Daar ging het over die Borg en Middelaar des Verbonds. Over Hem, Die al het heil van Zijn volk

volmaakt. Over Hem, Die voor Zijn volk de zaligheid gaat toepassen, aan de rechterhand van Zijn Vader. Toch heeft Christus de kerk niet zonder troost achtergelaten. Daar wens ik vanmorgen over te spreken.

Onze tekst kunt u vinden in Johannes 14: 26, waar Gods Woord aldus luidt:

Maar de Trooster, de Heilige Geest, welken de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal U alles leren en zal u indachtig maken, alles wat Ik u gezegd heb.

Wij hebben hier in deze tekst: de beloften van een Leraar Die blijft. Of, laat ik het eenvoudiger zeggen: *De belofte van de Heilige Geest*

- 1. De Geest, Die als de ware Trooster wordt gezonden.**
- 2. De Trooster, Die gegeven wordt aan een onwetend volk.**
- 3. De Trooster, Die leert en herinnert aan alles, wat Christus gesproken heeft.**

1. De Geest, Die als de ware Trooster wordt gezonden.

Er wordt hier gesproken van de zending van de Heilige Geest, Die van de Vader en van de Zoon uitgaat. Die dus niet een kracht of gezindheid is, maar een wezenlijk en dadelijk Persoon. Hij is met de Vader en de Zoon waarachtig en eeuwig God. Dezelfde eigenschappen, die de Vader en de Zoon bezitten, heeft ook de Heilige Geest, want de Heilige Geest is eeuwig en alwetend. Hij kent alle dingen, ook de diepten Gods. Hij kent de Raadsbesluiten. Hij kent de volheid van God en de volheid van Christus. Hij kent ook Zijn volk, want er staat in Psalm 103:9:

*Maar 's Heeren gunst zal over die Hem vrezen,
In eeuwigheid altoos dezelfde wezen.
Hij weet, wat van Zijn maaksel is te wachten.*

Dan is dat een bewijs dat ook de Heilige Geest een volmaakte kennis heeft van Gods uitverkorenen. Hij is volkomen wijs, want Hij is ook de Wijsheid Zelf. Hij is Almachtige, Hij is genadig, en Hij is ook de Alomtegenwoordige. Hij wordt hier genoemd in onze tekst: De Trooster. Of gelijk Hij in de Griekse taal genoemd wordt: "Paracleet", wat in onze taal overgezet wordt, "Trooster", om ons met nadruk te wijzen op het bijzondere werk wat de Heilige Geest doet in het leven van Gods volk. Wat is het leven van een mens hier op aarde? Er staat in Job 7:1. "Heeft niet de mens een strijd op aarde? En zijn zijne dagen niet als de dagen des dagloners?" O, wat al moeiten, zorgen en wederwaardigheden stapelen er zich in 't leven van een mens op! Denk vooral aan de tijden die wij thans beleven, aan de tijden waar zelfs menigten gedreven worden tot de wanhoop. Zelfs kwam het in 2 gemeenten voor, waar een jonge man geroepen werd naar 't buitenland te gaan en die beiden hun handen sloegen aan hun leven en zichzelf daagden voor de rechterstoel van Christus. Eén van hen uit Zeeland heeft als kleine jongen zo menigmaal op mijn knieën gezeten. Ik heb de ouders bezocht. Dan zijn er geen woorden voor om de smart te peilen die het hart van die ouders vervult. God mocht ze ook in het midden van ons bewaren, die in hetzelfde lot delen! Och, wat is het leven van een mens! Het uitnemendste van dit leven is moeite en verdriet. (Ps. 90:10) Maar wat is ook het leven van het volk van God hier op aarde? O zeker, dat volk heeft iets wat nimmermeer vergaat. Dat volk kent iets wat hun hart met blijdschap vervult. Want de waarachtige bekering bestaat niet alleen in een hartelijke droefheid over de zonde, maar ook in een hartelijke blijdschap in God door Christus. Zij kennen hier tijden dat zij van vreugde in God opspringen. Denk maar aan Habakuk 3:17-18. "Alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal; dat het werk des olijfbooms liegen zal en de velden geen spijze voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal en dat er geen rund in de stalling wezen zal"; enz.

Doch vraagt u: wat is het leven van Gods volk hier in het doorleven op aarde? Het geestelijke leven begint bij het volk van God met droefheid en smart. Want daar staat in 2 Cor. 7:10, "Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid; maar de droefheid der wereld werkt de dood."

Wat leest u in Psalm 42? "Mijn tranen zijn mij tot spijs dag en nacht, omdat zij den gansen dag tot mij zeggen: Waar is nu uw God?" En in Psalm 126, "Die met tranen zaaien zullen met gejuich maaien. Daar hebt u het leven van het erfdeel des Heeren.

Maar welk een vertroosting hebben die discipelen in Christus gehad, tijdens Zijn omwandeling op aarde. Die discipelen waren er ook niet van gevrijwaard, maar hebben ook zoveel moeten doorleven. Dan het één, dan het ander. Christus was elke dag bij hen en werden door Hem vertroost en bemoedigd. Maar nu zal Hij heengaan tot de Vader. Zij zouden Hem straks missen en zij zouden achter blijven als schapen zonder herder. Wat zouden zij dan toch moeten beginnen?

In het natuurlijke kunnen wij slagen ontvangen, dat wij in zulk een droefenis neerzitten, dat wij zeggen: nu heeft het leven geen betekenis meer voor mij. Laat ik dat voorbeeld maar noemen, waar ik zojuist over sprak. Eén jongen is in het buitenland werkzaam en een ander zit in de gevangenis. Nóg een jongen zat er aan hun tafel. En wat zei die vader? Die jongen, die in Duitsland en die in de gevangenis zit, dat is voor mij nog niet zo erg. Maar voor hem voor wie het afgesneden is. ... Die moeder zei: 'Dat mijn kind zich plaats voor de rechterstoel van God, zonder dat God hem geroepen had'. Dat kunt u ook vragen aan mensen die kinderen hebben verloren, dat ze zeiden: 'het is alsof ik maar één kind had'. Al had David nog zoveel kinderen, toch riep hij: "Absalom, Absalom, mijn zoon; och, was ik voor u gestorven."

En zo is het nu hier ook. U kunt geloven welk een droefheid het hart van die discipelen heeft vervuld. Daar zagen ze niet overheen. Toch zijn zij in die droefheid niet bezweken, maar Christus heeft gezegd: "De Heilige Geest, Welken Mijn Vader zendt, Die zal u alles leren." Zij krijgen die belofte van de Heilige Geest, die blijven zou. Christus blijft ook bij hen wat Zijn geestelijke tegenwoordigheid betreft, want Hij wijkt nimmer van Zijn kerk, maar blijft bij hen tot het einde der wereld.

Maar krijgen zij de Heilige Geest als de Trooster in hun leven? Die zouden zij krijgen, wanneer de Bruidegom van hen zal worden weggenomen. Wanneer Hij hen zou verlaten en van hen zou heengaan naar de Hemel. Die Heilige Geest zal hen troosten in al hun droefenis die hun hart vervult en hen troosten in al hun aanvechtingen van satan. Die troost hen in al de angsten van de dood. En droefheid is velerlei en houdt hier niet op. Denk maar aan Jakob in Genesis 42: 36. "Gij berooft mij van kinderen! Jozef is er niet en Simeon is er niet. Nu zult gij Benjamin ook wegnemen! Al deze dingen zijn tegen mij." En denkt aan David, die op zijn sterfbed moest vernemen: "Adonia is koning geworden." Er blijft droefheid over bij het volk van God, vanwege de inklevende verdorvenheid en ook vooral, wanneer wij zien op de weinige gelijkvormigheid van Christus, die in hun leven openbaar wordt. Ook als zij denken aan de weinige kennis, de weinig zelfverloochening, de weinige trouw, het liefdeloze hart en alles van zichzelf, waar zij in hun leven mee geworsteld hebben, aan de strijd die gestreden wordt. Welk een oorzaken van droefheid zijn dit! Ook de aanvechtingen houden hier niet op voor het volk van God. De strijd blijft hier, vanwege, de bange bestrijding van satan, vanwege de pijlen, die afgeschoten worden op de ziel van Gods volk en die hen steeds in droefheid doen neerzinken. Het is gedurig gelijk David zegt:

En die rusteloos mijn val,

Heet en wrevel moedig zoeken. Psalm 25:9.

Het is bij Christus opgehouden, toen Hij satans kop vermorzeld had op Golgotha's

heuvel. En het houdt bij Gods volk ook op, wanneer zij sterven. Tot zolang zal de strijd en banden blijven bij het volk van God en straks in de ure van de dood, want sterven is God ontmoeten. En al hebben wij nog zoveel weldaden ontvangen van God, wij kunnen met onszelf de doodsjordaan niet door. Wij hebben nodig dat de Trooster ons nabij is, en dat Hij ons vertroost met de hoop der eeuwige heerlijkheid. Met die heerlijkheid die Christus bereid heeft voor Zijn volk, voor de grondlegging der wereld.

En zie, wat nu van zulk een grote waarde is voor Gods volk, is dit: dat de Heilige Geest gegeven wordt door de Vader, en gezonden wordt in de Naam van Christus Jezus. Gegeven door de Vader, want uit Hem zijn alle zegeningen, en uit Hem alle weldaden van het verbond der genade. En alleen door dat kanaal van Christus' bloed en van Zijn wijsheid, verleent God Zijn Geest aan Zijn volk. O, bij elke weldaad - ook de gave van de Heilige Geest, die gezonden wordt, - druipt het bloed van Christus af. Dat dierbaar bloed. Want tot die prijs heeft de Borg ook de Heilige Geest verworven hier op de wereld. En daar ligt ook in opgesloten de blijdschap van Gods kerk, zoals wij lezen in Psalm 111: 5.

*'t Is trouw al wat Hij ooit beval;
Het staat op recht en waarheid pal,
Als op onwrikb're steunpilaren.
Hij is het die verlossing zond,
Aan al Zijn volk. Hij zal 't verbond
Met hen in eeuwigheid bewaren.*

Want wat dat volk krijgt in hun leven, dat krijgen zij in een weg van recht en gerechtigheid. Zij krijgen het uit het soevereine Welbehagen Gods, voor en door Christus. Dat hebben zij niet gestolen of genomen, maar gekregen uit soevereine liefde en genade. Daarom is het van zo'n grote waarde die Geest ontvangen te hebben, gelijk Christus daarvan spreekt.

2. De Trooster, Die gegeven wordt aan een onwetend volk

Maar in de 2^e plaats, de Gave van die Geest heeft alleen maar betekenis voor een dwaas en onwetend volk. Want er staat: *"De Heilige Geest, welke de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal u alles leren."*

Die belofte werd gegeven aan de discipelen. De discipelen waren Galileeërs. Dat was een dom volk. Want toen zij op het Pinksterfeest spraken, hebben de Joden spottend gezegd: "Zijn die daar spreken niet allen Galileeërs?" Alsof, ze wilden zeggen: "Hoe is dat nu mogelijk, dat die Galileeërs, dat domme volk, die eigenlijk nooit enig onderwijs hebben gehad, zó kunnen spreken? Maar zij hebben het hoogste onderwijs gekregen dat een mens op de wereld krijgen kan. Zij hadden het drie jaar van Christus gekregen, van de Leraar er gerechtigheid, die leert als Machthebbende en niet als de schriftgeleerden. Overigens was het toch een dom volk. Christus heeft zo vaak tot hen gesproken en gezegd: Na dezen zult gij het verstaan". O, wat waren zij voor de geleerdheid en de onderwijzing van Christus onvatbaar. Wat waren het menigmaal raadselen voor hen, dat zij het niet verstonden. Zodat zij tegen elkaar zeiden: 'Wat zou Hij er toch mee bedoelen?'

En zie, zo is nu van God Volk in zich zelf ook. Ze worden gewaar, dat ze verduisterd zijn in hun verstand. En dat zij nodig hebben de bediening van God de Heilige Geest. Toen Christus van Zijn aanstaande lijden sprak, hadden ze er geen begrip van. Want Petrus zei: "Heere, dat zal U geenszins geschieden!" Zo stonden zij er tegenover. Zo hebben zij als een, dwaas en onwetend volk gestaan tegenover de weg waarin Christus aan het recht van God voldoening zou geven.

En zou het bij het volk van God in dit leven anders zijn? O nee. Het is een volk, dat maar steeds geleerd moet worden; 'dat niet weet, naar de stad te gaan'. Een volk waar de Heere van zegt: "Ik zal de blinden leiden door een weg, die zij niet geweten hebben." De belofte van de Heilige Geest wordt hen gedaan, zoals in Psalm 25 gezegd wordt: "*God zal Zelf hun Leidsman wezen; leren hoe gij wand'len moet.*"

Maar niet alleen dat Gods volk geleerd moet worden, maar wat is het nodig voor hen, dat zij ook herinnerd worden aan hetgeen Christus weleer tot hen heeft gesproken, omdat wij zulke vergeetachtige mensen zijn: "Wacht u, dat gij den Heere uw God niet vergeet." En in Psalm 103.

Vergeet nooit één van Zijn weldadigheden.

Vergeet ze niet 't is God, die z'u beweest.

Wat heeft dat volk nodig in hun leven? Gedurig gebracht te worden bij hetgeen God gedaan heeft en herinnerd aan hetgeen Christus tot hen heeft gesproken. God spreekt tot Zijn volk, volgens Psalm 85: 3, en Christus leert de Zijnen, Hooglied 2:14: "Dat is de stem mijns Liefsten." Daarom heeft deze belofte van de Heilige Geest zoveel waarde en betekenis. En wat ik daar noemde komt het volk van God in hun leven niet te boven, dat blijven zij onderworpen zolang zij hier op de wereld zijn. Maar daarom is het ook, dat die belofte zulk een grote betekenis krijgt en dat zij door genade die beloften mogen omhelzen tot verkwikking van hun leven, onder al de bange strijd die zij hier te strijden hebben; gelijk wij dat zingen uit Psalm 68:5.

Uw hoop, Uw kudde, woonde daar,

Uit vrije goedheid waart Gij haar

Een vriendelijk Beschermer.

TOEPASSING

3. De Trooster, Die leert en herinnert aan alles, wat Christus gesproken heeft.

En zie, de beloften die Christus aan Zijn kerk gaf, worden vervuld in 't leven van Gods volk. Want er staat toch duidelijk in onze tekst: "Die zal u alles leren en zal u indachtig maken." *Alles leren*, dat wil zeggen, de Heilige Geest zal licht geven over de vernedering en de verhoging van de Persoon des Middelaars. Hij zal licht geven over het werk van de Middelaar en over alles wat Christus voor de Kerk heeft tweegebracht. Alles indachtig maken, hetgeen Christus hier tot de Kerk heeft gezegd. O, wat is Christus bedekt en verborgen voor het natuurlijk verstand! Wat is het waar, dat wij Hem alleen maar kunnen kennen door het geloof. Maar dan zien wij Hem ook als de Gezalfde des Vaders, als Borg en Middelaar en het Hoofd van het Verbond der Genade. Christus, die met Zijn hart Borg is geworden om tot God te genaken en Die Zich gesteld heeft in de plaats van Zijn volk om voor hen de schuld te betalen en aan het recht van God te voldoen, voor hen de wet te vervullen, ja, daarenboven het leven te verwerven.

Wat een blijdschap als de Heilige Geest zulk een dierbaar licht gaat ontsteken in de ziel over de Persoon en het werk van de Middelaar! Dan worden de nevelen weggevaagd en vlieden de schaduwen. Want er staat in Psalm 36: "In Uw licht zien wij het licht." En hoe zou het volk van God ooit hun oog op die Christus richten, als Gods Geest hen er niet toe verwaardigde? Want het is alleen door die verlichting des Geestes, die de Middelaar in Zijn heerlijkheid aan onze ziel verklaard. Het is ook de Heilige Geest die licht geeft in het werk en de bediening van Christus. Hier wordt in 't bijzonder gewezen op de Profetische bediening. "Niemand heeft ooit God gezien. De Eniggeboren Zoon, Die in schoot des Vaders is, Die heeft Hem ons Verklaard. Dat is het voorrecht, dat Christus gekomen is om de raad Zijns Vaders bekend te maken.

Want hoe zou er ooit een kennis zijn van het eeuwig verdrag zo het niet meegedeeld werd vanuit de hemel? Hoe zou dat volk ooit iets van die Raad hebben geweten, als ze het hen niet bekend gemaakt wordt. Zij dwalen toch over de aarde en tasten als een blinde naar den wand. Maar de Geest zal u alles leren. De Heilige Geest gaat die arbeid van Christus bloot leggen voor dat volk. Hij is het die hen leidt in alle waarheid. En dat gebeurt wanneer die lieve Geest ons verstand opent. En ook als Hij de Schriften gaat ontsluiten; dat woord wat ons alleen ter zaligheid leiden kan. De bediening van dat Evangelie waarin het welbehagen Gods wordt ontdekt en de heerlijkheid van Gods Raad wordt blootgelegd, dat met behoud van Gods deugden de arme zondaar weer teruggebracht kan worden in de Gemeenschap met God.

"Die zal u alles leren en indachtig maken, alles wat Ik tot u gezegd heb." Mijn hoorders, hier hebt u een duidelijk bewijs, dat het geheel en al tegen de waarheid in is, wanneer men zegt, dat wij aan het woord van God genoeg hebben. Hebben wij daar niet genoeg aan? Ja zeker, maar niet zoals het tegenwoordig Christendom het bedoelt! Wat wordt Gods kind gewaar, dat Gods Woord een gesloten boek is en verzegeld is met zeven zegelen! Wat hebben wij aan dat Woord zonder voorlichting des Heiligen Geestes? Het overwinnend Lam verbreekt de zegelen en de Heilige Geest leidt in de waarheid. Welk een noodzakelijke zaak, dat God met Zijn Woord tot mijn ziel gaat spreken. Dan is het van die kracht, zoals David zegt in Psalm 19:4

*'t Is Gods getuigenis,
Dat eeuwig zeker is,
En slechten wijsheid leert.*

En nu verleent die dierbare Geest leringen uit dat Woord, waar zij houvast aan krijgen voor hun eigen ziel en geoefende zinnen in dat Goddelijk getuigenis. "God heeft een ding gesproken, ik heb dit tweemaal gehoord, dat de sterkte Godes is." Psalm 62:12. En nooit zullen zij dat vergeten. Het is een blijvende zaak! Ja, Die Geest maakt indachtig alles wat Ik tot u gezegd heb. Wanneer God tot Zijn volk spreekt, is dat in bijzondere omstandigheden en in gevallen waarin zij dat zeer nodig hebben; dat precies past in de toestand waarin zij zich bevinden. Wat gebeurt er zo menigmaal bij het volk? Dat ze weleens wat in hun hart krijgen, maar niet weten hoe ze het op de plaats moeten brengen. Wat het te zeggen heeft. Zij moeten zo dikwijls zeggen: 'O God, geef licht over licht, dat ik mag verstaan en geloven dat het van U is. Dat U tot mijn ziel gesproken hebt; en wat het oogmerk en het doel ervan is.' Want zij kunnen weleens een waarheid krijgen waar zij geen raad mee weten. Wat brengt dat de mens vaak in moedeloosheid, en in bange bestrijding. Zodat hij steeds maar wacht dat God er licht over op laat gaan, in dat hij verwaardigd wordt door de genade des Heiligen Geestes om en 't volle licht dat Woord te zien. Het is ook een voorrecht om het niet te vergeten, want wij zijn vergeters. De diepte van onze val komt in alles openbaar. Maar de Geest zal alles indachtig maken. Nu zal deze predicatie voor die discipelen na de hemelvaart veel meer betekenis hebben dan vóór Zijn sterven. Zijn Woord zou veel meer gaan spreken wanneer Hij weg zou zijn, dan in die tijd dat Hij nog bij hen tegenwoordig is. Zij zouden dan veel meer de kracht en de zoetheit ervan in hun ziel ontvangen.

O, wat een weldaad om de beloften van de Heilige Geest te ontvangen en dat de Heilige Geest in de tijd wordt geschonken! Zo dat wij gebracht worden tot de dadelijke kennisneming van de Heilige Geest als Wezenlijk Persoon.

Wat is dat voor elk mens onmisbaar voor de grote eeuwigheid. O, als een mens God mist, dan mist hij alles. Maar heeft hij God tot zijn deel, bezit bij alles. Er valt zoveel weg op de wereld en er zijn zoveel verwisselingen, die smart en pijn veroorzaken. Die

soms wonden kunnen zijn in ons leven waarvan het lang duurt voor ze genezen zijn. De Heilige Geest neemt nooit afscheid maar Hij blijft vertroostend bij Zijn volk.

Mijn onbekeerde medereiziger! Werd het gemis van God, maar ook het gemis van die Geest in uw ziel werd verklaard. Och, dat het gemis voor uw hart ging spreken. Dat wij deze dag niet in de ijdelheid doorbrachten, jongens en meisjes, dat ieder tot zichzelf mocht inkeren. Om uw hart op de wegen te zetten; om eens te vragen: leer mij dat ook kennen, terwijl ik nog ben aan deze zijde van het graf.

Het is voor jong en oud, klein en groot, onmisbaar. Wat zou het toch gelukkig zijn om dat deelachtig te worden bij alles wat doorleefd moet worden; om genade van God te ontvangen, om daardoor gesterkt en verkwikt te worden. Al stond u dan alleen op de aarde en zouden al uw dierbare betrekkingen van ons weggenomen worden, om dan te weten dat wij deel hebben aan de erve der heiligen in het licht, deel aan een Drie-enig Verbondsgod. Te mogen weten, die Trooster zal mij vergezellen op al mijn wegen, Die mijn ziel bewaart voor bezwijken, en Die mijn hart versterkt door genade. O, dat God bij Zijn volk eens doortrok in hun hart, om tot die kennis en tot die genade gebracht te worden, en verwaardigd om sterkte in God te vinden, opdat wij niet zonder troost door dit leven zullen gaan.

En als wij ertoe verwaardigd zijn geworden door genade, dat wij veel in die troost mochten delen, opdat wij in de strijd werden bemoedigd, ook in alle druk en kruis, om onze Zaligmaker uit de hemel te mogen verwachten, die ons eenmaal een plaats bereiden zal en in eeuwigheid zullen worden opgenomen.

Voor u mijn onbekeerde medereiziger, die u hier vermaakt in de wereld en in de zonde, zal het straks eerst een schrille tegenstelling zijn als de dood komt. Dat is voor u geen troost, maar een eeuwig ach en wee, wening en knersing der tanden. Zélf de oorzaak van uw diepe val. Maar ook het van God verordineerde middel niet geacht. Het bloed des Nieuwen Testaments onrein geacht, ... wat zal dat in de hel uitmaken! Val God nog te voet terwijl het *heden* nog genaamd wordt. God doe u iets kennen van die droefheid naar God en van die tranen, die door Christus worden gedroogd. God mocht van vrede tot uw ziel spreken en u door Zijn Geest leren, zoals Hij al Zijn volk hier doet, en make Zijn bediening heerlijk in uw harten, opdat die van God gegeven en gezonden Trooster door u gekend naar ook omhelsd en beleden mocht worden als het hoogste uwer blijdschap hier en tot in alle eeuwigheid. Amen

Stenografisch opgenomen door M. Geuze. Ds. Lamain, corrigeerde het uitgewerkte stenogram zelf. Deze preken zijn niet in de handel,

De papiernood noodzaakt ons de bladen aan beide zijden te bedrukken. Dit behoeft geen bezwaar te zijn, daar de kolommen iets smaller gemaakt zijn.

Svp. tijdig bestellingen opgegeven aan Geuze, Veldstraat 20, Rotterdam-Zuid.

8. De vrucht van het kinschap der gelovigen

Zondag 4 juli 1943, Rotterdam-Zuid

Psalm 31:1, 2.

Lezen Galaten 4:1-19

Psalm 33: 6, 11.

Psalm 103: 7.

Psalm 43: 3.

Het is mijn geliefden een bemoediging en een opwekking die de apostel Paulus gericht heeft aan de Hebreëen, wanneer hij in het vierde hoofdstuk zegt: "Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwaamer tijd. Wanneer van Gods troon windt gesproken, dan hebben wij daaronder te verstaan, de heerlijkheid en de volmaaktheid Gods, geopenbaard in Christus tot verlossing van zondaren en zondaressen. En dat nu Gods volk genade ontvangt in hun leven om met vrijmoedigheid tot die troon te gaan, opdat zij aan die troon al hun noden naar ziel en lichaam bekend zullen maken, daar Hij het toch alleen is, Die al hun noden in heerlijkheid vervult.

Dit voorrecht om opgewekt te worden om tot de troon te gaan, ja, om met vrijmoedigheid tot die troon te kunnen naderen – met zulk een vrijmoedigheid, die zij niet gestolen of genomen hebben, maar die van God zelf hebben gekregen. De weg daartoe is in Christus gebaad en geopend, dat Gods Geest dat volk innerlijk vervrijmoedigd om vrij tot dat altaar te gaan. Over dat grote voorrecht van Gods Kerk wens ik in dit morgenuur met de hulp des Heeren, met u te handelen. Onze tekst kunt u daartoe vinden in Romeinen 8:15 waar Gods Woord aldus luidt:

Want gij hebt niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze, maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welken wij roepen: Abba Vader!

In dit voorgelezen tekstwoord, mijn geliefden, wordt gesproken over *de vrucht van het kinschap der gelovigen*.

1. **Dat veronderstelt een bevrijding.**
2. **Dat spreekt van een bijzondere strekking**

De bevrijding eerst, van *de Geest der dienstbaarheid tot vreze*.

En in de tweede plaats, *een Geest der aanneming tot kinderen door welke wij roepen: Abba, Vader*.

1. *De bevrijding van de Geest der dienstbaarheid tot vreze.*

De Apostel Paulus spreekt in deze tekst eerst van een Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze. De Geest der dienstbaarheid tot vreze is óók de Heilige Geest! Of is dat een geest des satans? Is dat een geest uit de afgrond? Immers nee. Want dat te stellen zou tegen het Woord van God zijn. Die Heilige Geest, voordat Hij in de harten van het Volk Christus verheerlijkt, overtuigt de uitverkoren zondaar, naar de uitspraak van Christus,

van zonde, gerechtigheid en oordeel. Het is de Geest, Die hen laat zien in de spiegel van Gods Wet, maar ook de Geest Die hun licht verschaft over het recht van God, dat voldaan moet worden óf door onszelf, óf door een ander. Het is een Geest waardoor dat volk gebracht wordt in de benauwdheid, maar in een benauwdheid die hen niet tot wanhoop voert, maar die hen leidt tot de Evangelische droefheid. Tot die droefheid, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid.

Wanneer u nu echter in deze tekst leest over *de Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze*, dan hebben wij daar kort en bondig onder te verstaan de Geest, Die onder het Oude Testament onder de huishouding van de dienst der wet gegeven was aan de uitverkorenen. De Geest was reeds onder de oude dag. U hebt in Gods Woord zoveel bewijzen om dat te bevestigen. Denk maar aan Nehemia 9:20. "Gij hebt Uw goeden Geest gegeven om hen te onderwijzen." En in Jesaja 65:11 daar hebt u hetzelfde. "Waar is Hij die Zijn Geest in het midden van hen stelt?" Daartegenover staat er in Haggai 2:5. "Want Ik ben met u, spreekt de Heere, als gij uit Egypte uittrok; en Mijn Geest staande in het midden van u; vrees niet!"

De Heilige Geest was onder het Oude Testament. Het was een Geest des geloofs, een Geest der bekering, een Geest der heiligmaking. Waarom een Geest tot dienstbaarheid? Omdat de Geest in de eerste plaats dat volk geweest heeft in betrekking tot de heiligheid Gods. In die heiligheid werd dat welk onderwezen. Denk aan Sinai, toen Mozes die berg opklom, werd heel die berg afgepaald, en al hetgeen die berg zou aanraken, zou gedood worden, of met een pijl doorschoten. God heeft Zijn wet aan Israel gegeven onder de donder en bliksem van Zijn Mogendheid. Toen God Zijn wet had gegeven aan dat volk, hebben zij gebeeft en gesidderd. En dat volk is (om de woorden van Paulus over te nemen) gekomen onder een zwaar juk, dat nóch wij nóch onze vaders hebben kunnen dragen. Het was het juk van die menigvuldige inzettingen die God heeft gegeven en waaraan dat volk moest voldoen. Zij waren gebonden aan bepaalde personen en tijden. Zij waren gebonden aan de gestelde verrichtingen. Denk aan de wassingen en aan de reinigingen van de ceremoniële wetten. Denk aan de hele Mozaïsche wet, zoals die onder het oude Verbond was opgelegd, en die het volk van Israel een zwaar leven gaf. Want de straffen die God onder het Oude Verbond dreigde, waren verschrikkelijk. Vervloekt was hij of zij die de woorden der wet niet bevestigde, en niet deed. Al wie maar de minste plechtigheid of een gering bevel in de offerande, de vierdagen of wat dies meer is, had verzuimd, werd daardoor des doods schuldig.

De wet aan Mozes kende geen barmhartigheid of ontferming. Zie Hebr 12: 28. De straffen die de wet bedreigde werden dan ook met een grote strengheid uitgevoerd, of door God Zelf, of door de overheid aan wie God de handhaving en uitvoering van de schaduwdienst had aanbevolen. Dat heeft men kunnen zien in Nadab en Abihu, die, omdat zij vreemd vuur op het altaar hadden gebracht, gedood werden. Eb aan die man die op de Sabbat hout had gelezen, en op Goddelijke last werd gestenigd. Ook Uzza die zijn hand had geslagen aan de ark werd gedood. Zelfs Mozes en Aäron moesten sterven omdat zij Gods gebod hadden overtreden. Allemaal bewijzen hoe zwaar het leven was onder de wettische bediening. De Wettische bediening ging vergezeld van een gedurige vreze des doods. Zij zijn beiden niet verwaardigd geworden om het land Kanaän in te gaan. En op een andere plaats zegt de apostel van die wettische bediening, dat zij gesteld waren onder voogden en verzorgers van de Wet, die zelfs nog een tuchtmeester wordt genoemd.

Nu zegt de apostel in onze tekst: *Gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze*. Dat leven onder de wet van Mozes, die geen barmhartigheid kende,

had een gedurige vrees en beroering in het hart en consciëntie van het volk. Zij gingen gedurig onder vrees gebukt en gedrukt van de ene dag in de andere. Nu zegt de apostel: *Gij hebt die Geest niet ontvangen.* Maar hoe kan dat nu? Paulus stelt hier het Oude Testament tegenover het Nieuwe Testament. De bediening van de wet tegenover de bediening van het Evangelie. Nu moet u daar vanzelf zeer voorzichtig mee zijn. Want zou u durven zeggen, dat zij onder het Oude Verbond geen Evangelie gekend hebben? Dat zouden wij niet durven te stellen. Integendeel, al in de moederbelofte, is Christus geopenbaard. Met welk een ruimte hebben de heiligen van het Oude Verbond getuigd van het eeuwig Evangelie dat hun ontdekt is. Denk maar aan Jesaja, die Evangelische Adelaar, die zo hoog gevlogen heeft in de ontdekking van de Middelaar des Verbonds, en die vol is van de kostelijkste getuigenissen van Immanuël, *God met ons.* Dus onder het Oude Verbond hebben zij ook kennis aan het Evangelie gehad, maar het was oudtijds onder de bediening van de wet. En wat ziet ge bij den heiligen van de oude dag? Een betrekking op de komst van Christus in het vlees, daar zij reikhalzend naar uitzagen. Denk maar aan hetgeen wij lezen van Abraham de vader der gelovigen, die met verheuging verlangd heeft naar de dag van Christus; en Hem gezien heeft. Hij is verblijd geweest, gevende God de eer.

Toen Jacob op zijn stervensbed lag, heeft hij uitgeroepene: "Op Uw zaligheid wacht ik, Heere! Toen heeft hij al uitgezien naar de dag van Christus, naar Zijn inkomst in de wereld om zondaren zalig te maken. David (leest het maar gedurig in de Psalmen) heeft met groot verlangen uitgezien naar de dag van het Nieuwe Testament. "Och, dat Israëls verlossing uit Sion kwame!" Psalm 14:7. En denk dan ten slotte aan Jesaja 64: "Och, of Gij de hemel scheurde, en Gij nederkwam, en dat de bergen vloten van voor Uw aangezicht." En nu is die vrees, die zij onder het Oude Verbond gehad hebben, geen vrees tot verdoemenis geweest, maar een vrees vanwege de wet van Mozes, vanwege de straf die er op bedreigd was, vanwege het ongenoegen Gods, dat zij zouden ondervinden. Dat kunt u zo duidelijk zien in het leven van Mozes. Mozes is niet uit de hemel gebleven, maar de heerlijkheid ingegaan. Dat hij in de hemel gekomen is lezen wij in de brief van Judas. Daar staat dat Michael getwist heeft met de duivel over het lichaam van Mozes.

Onder het Oude Testament werden de gelovigen niet alleen tot geloof en bekering, maar ook tot dienstbaarheid bewerkt, namelijk om met gewilligheid en volwaardige gehoorzaamheid hun schouders onder dat harde juk te zetten. 't Was de vrije beschikking van God om de gelovigen van de oude dag in zulk een staat van dienstbaarheid te stellen. Paulus veronderstelt hier dat de gelovigen deze Geest te dien einde hadden ontvangen als een gave Gods. Hij was hun van de hemel meegedeeld, volgens Zijn vrijwillige en genadige bedeling in die tijd. Nu ontkent Paulus ronduit, dat de gelovige Romeinen deze Geest der dienstbaarheid tot vrees hadden ontvangen.

Gij hebt die, zo zegt de Apostel, niet ontvangen. Wat de apostel hier verklaard is vanzelf een stuk waar wij onze gedachten bij moeten hebben. Paulus zegt hier: *Gij hebt niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vrees.* Wat betekent dat? Wat bedoelt de apostel daarmee? Dat houdt in dat ze vroeger kennis hadden gemaakt met de Geest der dienstbaarheid, waardoor zij in een geestelijke verhouding als van slaven stonden. Als het zó was dan zouden ze immers weer onder de wet leven en opnieuw vervallen tot vrees. Zij zouden opnieuw leven in vrees.

Paulus denkt hier aan de wet. De wet is een gave, een openbaring Gods. Zij eist en stelt schuldig, dreigt het oordeel. Met die wet krijgt het volk van God te doen en met de geestelijkheid van de wet, zal ooit de ruimte van het Evangelie kunnen ontsloten worden.

In onze dagen schijnt het wel anders te zijn. O, wat moeten wij ons beklagen dat er zelfs uitwendig zo weinig kennis is van de leidingen van God met Zijn volk. Wat worden er weinig gevonden die over de Wet spreken van het Paradijs en van Sinaï. Er is weinig kennis meer. De wet wordt in onze dagen maar gepasseerd. Maar dat zal niet gaan, want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de Waarheid door Jezus Christus geworden. Door de wet is de kennis der zonde. Denk ook maar aan de voorbeelden waar Gods Woord van spreekt. Als Ruth bij Boas komt om gelost te worden, dan zegt Boas: Er is nog een nadere lossen dan ik. Dat is de weg die God met Zijn Kerk hier op aarde houdt. Anderen hebben de *Geest der dienstbaarheid* nooit gehad. En als zij die nooit gehad hebben, is er ook geen sprake van dat zij *de Geest der aanneming* krijgen. O nee. "Maar gij hebt niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze". U hebt hem wel gehad, wil de apostel zeggen, maar nu niet meer. Er is een verandering in hun leven gekomen. Daar is een groot wonder geschied. Wat is nu dat grote wonder? Dat God verzoend is met de uitverkoren zondaar in en door Christus. Hij heeft de wet vervuld, van zijn vloek ontwapend en verheerlijkt. "Overmits dan de kinderen des vleses en bloeds deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks deelachtig geworden opdat Hij door de dood teniet zou doen degene die het geweld des doods had, dat is de duivel; En verlossen zou al degenen die met vreze des doods, door al hun leven, der dienstbaarheid onderworpen waren." Hebr. 2:14-15.

Daar hebt u hen, die met vreze des doods door heel hun leven de dienstbaarheid onderworpen waren. Dus Christus verlost van die Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze. Hij verlost van de verdoemende kracht der wet, verlost van het oordeel waaronder dat volk gebogen lag. Met andere woorden, zolang een mens niet opgenomen is en met bewustheid voor Gods rekening leeft, kan hij voor zichzelf niet sterven en God ontmoeten. Zijn ziel kan wel in onderhandeling zijn gekomen, maar dat betekent nog niet een afhandeling. Zijn schuld staat nog open, zijn ziel is niet gered, hij kan de dood niet aandoen. Al heeft hij nog zulke duidelijke zaligmakende overtuigingen gehad in z'n leven; maar als de vrucht uit dat eerste leven weg is, staat hij daar met ledige handen. Hij is nog nooit op een vlak veld met God gekomen. Want God staat nog als Rechter tegenover hem. En als de schuld bedekt is, komt de schuld weer terug. Maar als de schuld verzoend is, door het bloed van Christus en vergeven is door het recht, dan zal de zonde van Efraïm wel gezocht, maar niet meer gevonden worden. Dan heeft God de schuld van Zijn volk voor eeuwig uit Zijn boek gedaan, ook ziet Hij geen van hun zonden aan.

2. En in de tweede plaats, ***een Geest der aanneming tot kinderen door welke wij roepen: Abba, Vader.***

Want gij hebt niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze, maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welken wij roepen: Abba, Vader! Wat een groot verschil tussen die beiden! De Geest der dienstbaarheid, dat is een Geest die de Gods volk met veel vrezes en beroeringen vervult. Want in die stand, mijn hoorders, moet de mens gedurig sterven en God ontmoeten, en leeft hij gedurig met vreze. De Geest tot aanneming tot kinderen, kenmerkt zich eerst door de Evangelische vrijheid en door een kinderlijk vertrouwen.

Die *Geest der aanneming tot kinderen* hebben zij ontvangen.

- (1) Uit kracht van de Goddelijke belofte.
- (2) Ontvangen als een soevereine Gave van God.

(1) Uit kracht van de Goddelijke belofte. Lees het maar in Jesaja 44. Daar wordt van de Heilige Geest gezegd, *dat Die zal gegeven worden, als stromen op het droge*. En: *over 't*

huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik in die dagen van Mijn Geest uitstorten; de Geest der genade en der gebeden. Dus dat volk krijgt die Geest uit kracht van de belofte. Dat wil zeggen, dat bij het volk van God de belofte voorafgaat aan de vervulling. Voordat de hemel overkomt en hun hart vervult, heeft er wat plaats. Dat is de schenking van de belofte die in grote benauwdheid en in zware overtuiging aan het volk van God wordt geschonken. *Uw toezeggingen* zegt David, *hebben mij levend gemaakt.* En dan wordt dat volk gewaar dat er tussen de schenking van de belofte en tussen de bevestiging van de zaak nog een tijd ligt van gemis, van strijd, van onmogelijkheid. Maar wanneer het Gods tijd is, wordt Die Geest uit de hoogte aan dat volk geschonken. En die wordt geschonken als een vrije gift uit de hemel.

Het volk onder het Oude Testament heeft de Heilige Geest ook gekregen, maar met welk onderscheid, mijn hoorders. Met dat onderscheid dat de heiligen van het Oude Verbond de Geest kenden in Zijn werking en bediening der wet. De Heilige Geest was in het midden van hen en die Geest liet het licht vallen op de beloofde Middelaar en op Zijn werk dat Hij volbrengen zou. Maar het moet alles nog uitgewerkt worden. Christus moest op Golgotha nog uitroepen: *Het is volbracht!* Daarom heeft Christus zo duidelijk van de Heilige Geest verklaard in Johannes 7:39. *Want de Heilige Geest was nog niet overmits Jezus nog niet verheerlijkt was.* Eerst nadat Christus ten hemel gevaren is, na die tijd wordt de Heilige Geest uitgestort te Jeruzalem; uitgegoten over de discipelen en de Kerk. Wat over het Oude Verbond druppelsgewijs geschiedde, gebeurde daar bij stromen.

O mijn hoorders, wat is het bevindelijk een groot verschil voor een ziel of hij druppelsgewijs krijgt om in het leven te blijven, dan dat hij een ruime overstroming krijgt, dat hij er middenin staat; en er met vrijmoedigheid getuigenis van geven mag en met Paulus kan zeggen: "Ik weet in Wie ik geloofd heb". Wat een groot verschil om onder de wettische dienstbaarheid te zuchten, of in de blijdschap des geloofs te mogen delen en in te stemmen, met wat in vers 33-34 wordt betuigd: "Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardigt, wie is het die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechter hand Gods is; Die ook voor ons bidt."

In hun vorige leven hebben zij wel eens wat beleefd, dat er wat was, en dat zij er maar met vrees over konden spreken vanwege de vele bestrijdingen van satan. Maar nu is dat alles uit de weg geruimd. Om nu te weten mijn hoorders, dat Christus voor ons is gestorven, en voor ons is opgestaan en opgevaren; maar om ook te weten dat Hij voor mij gezeten is aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen. En dat Hij de Verwerper is van alle zaligheid, maar ook de Toepasser van de zaligheid. En dat Hij nu altijd leeft, ook voor mij, om altijd te bidden, en mijn noden daar gedurig neer te leggen voor het aangezicht van de Vaders.

(2) *Maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welken wij roepen: Abba, Vader.* En nu die Geest als vrije gift te ontvangen. Die Geest ontvangen te hebben, zodat ik er geheel en al buiten val, en ik alleen mag roemen die vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog, en dat ik zo mag eindigen in de eeuwige soevereiniteit van God. O, dat roemen mijn geliefden, niet alleen in de rechtvaardigheid en barmhartigheid, maar ook in de soevereiniteit! Dat is wel de hoogste stand in het zielsleven die wij kunnen innemen. O, geen blote bespiegeling, maar dat ik zeggen mag: 'O God, nu hebt Gij mij al van eeuwigheid gekend in Christus van voor de grondlegging der wereld. Nu ben ik gepredestineerd in de eeuwigheid, om in de gemeenschap Gods gebracht te werden. Nu heeft God mij aangezien uit soevereine genade'. Want Hij is Die Grote Pottenbakker, Die met het leem doet naar Zijn

welbehagen. "Hoe kostelijk zijn mij o God Uwe gedachten, hoe machtig vele zijn haar sommen". Psalm 39:11.

Het is de Geest der aanneming tot kinderen. Dus het gaat hier over *aangenomen kinderen*. Daar hoort ge op de wereld wel meer van. Dat er mensen zijn die kinderen aannemen van ouders, is ons allen bekend. Laat ik maar een voorbeeld nemen uit de Waarheid in Genesis 48:5. Daar leest ge van Jacob dat hij Efraïm en Manasse openlijk als zijn kinderen aanvaardde. En nu in oude tijden, bij de meeste volkeren kwam het voor dat aanzienlijke personen, mensen van adel, die in de regel zelf van kinderen ontbloot waren, anderen aannamen tot hun gezin. Waarom namen zij die kinderen aan? Dat deden zij om hun naam en huis aan de vergetelheid te onttrekken. Dat hebben ze ook gedaan aan zulken, die van lager afkomst waren, om ze te brengen tot de hoogste waardigheid. Die aanneming tot kinderen was een geheel vrijwillige daad. Dat hing helemaal af van het welbehagen van de aannemer. Die kinderen raakten daardoor hun eigen naam, hun huisgezin, hun afkomst kwijt, en kregen de naam van de man die hen had aangenomen en ook het recht van een erfenis kwam op hen. Wanneer in zulk een gezin een zoon of een dochter was, schreef de wet voor, dat zij daarin moesten toestemmen en die nieuwe zoon en broer ook aannemen. Ja, zover werden zij enerlei kinderen, dat hen dezelfde erfenis toekwam hoewel uit verschillenden grond. Namelijk, de een uit kracht van zijn geboorte, en de ander door aanneming. En als de aangenomene een slaaf was, werd hij bij die aanneming van zijn dienstbaarheid vrijgemaakt.

Wanneer in het Woord des Verbonds van een aanneming gewaagd wordt, waardoor God Zelf kinderen heeft willen aannemen, dan wordt daardoor de grootste en een aanbiddelijke verborgenheid afgemaald, waarover wij maar kort kunnen handelen. Namelijk, het ontbrak die rijke God, de Bezitter en uitdeler van alle menselijke goederen, aan zulk een zaak onder het mensdom waarin Hij kon genoemd werden. Of hetgeen waardig was die naam van *Zijn kinderen* te dragen. En om nog duidelijker te spreken, het ontbrak die God aan erfgenamen van Zijn goederen.

Aan de ene zijde was het ganse menselijk geslacht gekomen onder de macht van Satan, en aan de andere zijde, de uitverkoren erfgenamen van Zijn testament leefden onder een bediening van dienstbaarheid, waarin de voorrechten der kinderen zeer beneveld was. Daarom heeft het God behaagd uit vrije genade sommigen uit Jood en heidenen tot die staat van Vrijheid te brengen. Dat zijn schepselen die in zichzelf onrein en gebonden zijn, die nergens recht op hebben, dan op de eeuwige rampzaligheid. Die neemt Hij nu aan; Die grote volzalige God in Zichzelf. O, die weldaad om Zichzelf weg te schenken aan een arm verdoemelijk mens in zichzelf, aan verloren zondaren.

O, degenen die God de Vader leren kennen, zullen nooit kunnen noemen de diepte van die zaligheid, Dat, dat volk nu een andere naam krijgt: uw naam zal niet meer zijn Jacob, maar Israel; want gij hebt u vorstelijk gedragen met God en met de mens. En dat zulken nu aangenomen worden tot kinderen: *Ik God, ben uw God*. En dat zij God, hun Vader kunnen noemen, verwaardigd om deel te krijgen in de erve van het licht, en verzegeld te worden. Die Vader neemt hen alzo voor Zijn rekening voor tijd en eeuwigheid, om vrij- en losgemaakt te worden, en verwaardigd om in dat huisgezin te worden opgenomen. Daar mogen zij onder die Vaderlijke ontferming en goedheid verkeren en de Vaderlijke gunstbewijzen ondervinden, zoals de dichter zingt uit Psalm 103:7.

*Geen vader sloeg met groter mededogen
Op teder kroost ooit zijn ontfermend ogen
Dan Israels Heer op ieder, die Hem vreest;*

*Hij weet, wat van Zijn maaksel zij te wachten,
Hoe zwak van moed, hoe klein zij zijn van krachten,
En dat wij stof, van jongsaf zijn geweest.*

Toepassing

En nu is het niet alleen dat God Zijn volk de Geest der aanneming tot kinderen verleent. Hen niet alleen tot vrijheid brengt, en dat zij staan zullen in de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods. Die Geest verwekt in hen een tere genegenheid door de liefde Gods, die alle vreze buitensluit. Vandaar wordt het ook *een vrijmoedige Geest* genoemd in Psalm 51: 14. Die Geest brengt ook een kinderlijk vertrouwen, zoals er staat in onze tekst: *Maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welke wij roepen: 'Abba Vader'*.

Dus u hebt twee dingen, gelijk ik al vanmorgen opmerkte. Er ligt in de Geest der aanneming een Goddelijke vrijheid verklaard. En in de tweede plaats, het kinderlijke vertrouwen dat God aan Zijn volk schenkt.

Het woord Abba is in de grond van de zaak hetzelfde als Vader; want Abba betekent ook Vader. Christus heeft in zielsbenauwdheid worstelende in Marcus 14:3-6 gezegd: Abba Vader, alle dingen zijn U mogelijk, neem deze drinkbeker van Mij weg, maar niet wat Ik wil, maar wat Gij wilt. Het woord Abba is zuiver Hebreeuws.³ En het woord Vader is van Griekse afkomst. Het zijn woorden die dezelfde betekenis hebben. Abba Vader, wil zoveel zeggen als: "Lieve Vader". Zo wordt daar te kennen gegeven een aller teerste gemoedsbeweging, die er in de gelovigen ontstaat en waarmee zij als kinderen Gods omtrent hun Hemelse Vader verkeren.

Het wijst ten eerste op dat vaste en onwrikbare vertrouwen waartoe God Zijn volk verwaardigt. In de innigste en zaligste gemeenschap zijn zij gebracht. En nu oefenen zij ook de innigste en zuiverste liefde als een kind tegenover hun Vader. Door de liefde Gods geven zij zichzelf geheel en al over met hun ganse ziel. Zij geven zich over aan Zijn Vaderlijke ontfermingen. Zij omhelzen de aanbiedingen van Zijn genade. Zij voelen zich tot Hem aangetrokken.

En nu staat er *dat zij de Geest tot kinderen hebben ontvangen, door Welke wij roepen, Abba Vader!* Dat ziet hier op die vrijmoedige onbeschroomdheid. In Davids Psalmen ontmoeten we meermalen die uitdrukking. In Psalm 4:2, in grote benauwdheid en in grote verlegenheid. Maar hier is het wat anders, dat zij roepen Abba - Vader. Het is een rondborstig en onbekrompen uitkomen voor de Vader, zonder dat hun tong door een slaafse vrees wordt vastgebonden. Het is hier hetzelfde als in Jeremia 3:19. "Gij zult tot Mij roepen: mijn Vader, en gij zult van achter Mij niet afkeren." O, dat is een genade waar velen van God kinderen hun leven lang tegen aan zien. Dat roepen *Abba Vader*, komt niet van vlees en bloed, maar Gods Geest bewerkt daartoe Zijn gunstgenoten. Zij hadden wel eens iets van de ontferming gemaakt en iets van de barmhartigheden Gods ontmoet, maar God was nog Rechter gebleven. Maar nu geen Rechter meer, maar een Vader, die hun schuld vergaf en hun ongerechtigheid wegnam. Zij hebben de Geest ontvangen waardoor zij met vrijmoedigheid mogen zeggen: *Abba Vader!*

Het zo te mogen roepen, dat de duivels uit de hel moeten wijken ja, veldvluchtig moeten wijken. O, als Gods werk bevestigd wordt in het hart, wat wordt dan alles anders! *Zendt Gij Uw Geest uit, zo worden zij geschapen en Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks.*

Het is wel eens gebeurd dat zij met vrijmoedigheid gesproken hadden in de gezelschappen van Gods volk, of waar dan ook, maar als zij s' avonds thuiskwamen, dat

³ Het woord Abba is Aramees. In het Hebreeuws is het Ab. Beiden betekent het vader. Thans wordt het woord onder de Joden nog gebruikt in de betekenis van pappa.

zij als een aal in elkaar kropen vanwege de bange bestrijdingen en aanvechtingen. En dat zij zeiden: 'O God, ik zal nooit spreken, totdat Uzelf mijn mond openbreekt.'

En wat er uit geboren wordt! Een behoefte der ziel: 'o God bewaar mij voor bezwijken en geef mij genade om te blijven staan, en af te wachten totdat de Hemel Zich ontfermt'. In als dat plaats mag hebben in het leven van Gods volk, dat God hun banden slaakt, en hen uit de benauwdheid in de ruimte stelt, dan is dat niet uit te drukken, mijn geliefden. Dan krijgen zij de Geest der aanneming tot kinderen door Welken wij roepen, *Abba, Vader*.

O, die vrijmoedigheid waardoor zij dat mogen roepen! Wat is het een grote genade waartoe God Zijn volk verwaardigd, om getuigenis te geven met heilige verwondering om nu als een kind aangenomen te zijn door de Allerhoogste Koning. En dan in zichzelf een verdoemelijk Adamskind, die alle recht en aanspraak ten enenmale verloren heeft op iets dat van God is. O, wie zal het wonder Gods peilen en ooit uitspreken. Wat is het groot om nu overgenomen te zijn tot een kind en erfgenaam Gods, en die Geest ontvangen te hebben. Ontvangen te hebben uit soevereine genade en daarvan gedurig getuigenis te mogen geven. Het is een kinderlijke liefde, om uiting te geven aan de Vader, die de Vader heeft uitgestort. *Zie, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft!*

En dat er nu uit kracht daarvan getuigenis gegeven wordt, van wat God heeft beloofd, maar ook met kinderlijke vrees; want de plaats waarop ge staat, is heilig land. O, wat wordt daar het volk gewaar, wat gezonden wordt in het laatste vers van Psalm 68:

Hoe groot, hoe vreselijk zijt Gij alom

In Uw verheven heiligdom,

Aanbiddelijk Opperwezen.

Met kinderlijke vrijmoedigheid *Abba Vader* te mogen zeggen. O, dat geen satan ons meer kwellen, geen zonde ons meer benauwen, en geen hel ons verstoren kan, maar met kinderlijke vrijmoedigheid mogen zeggen: *Gij hebt mijn ziel beveiligd voor den dood. Gij hebt mijn voeten geschraagd.* Enz. Psalm 56:6.

Abba Vader. Met een kinderlijk vertrouwen te mogen zeggen: 'Mijn Vader, Gij zijt mijn lieve Vader. En dat zult Gij eeuwig voor mij blijven'. "Immers zullen mij het goede en de weldadigheid volgen al de dagen mijns levens, en ik zal in het huis des Heeren blijven tot in lengte van dagen." Psalm 23:6. Om de Vader te mogen roemen en prijzen met een kinderlijke onderwerping. Immers is mijn ziel stil tot God; van Hem verwacht ik het heiligst lot.

Abba Vader; opdat wij straks in de ure van ons sterven, in het *Vaderhuis* mogen komen met zijn vele woningen, en verwaardigd worden om in die Vaderlijke tegenwoordigheid altijd te mogen blijven.

Mijn hoorders, wij zullen maar eindigen; de tijd roept ons. Wat een oneindige diepte van kostelijke zaken ligt er in opgesloten! Ja, dat zijn de verborgen schatten, en die rijkdommen die in duisternis zijn. Voor de natuurlijke en van God vervreemde mens is alles verborgen, en zelfs voor velen van 's Heeren kinderen bedekt. Wat zijn er weinigen in de Kerk die dit getuigenis kunnen geven en met vrijmoedigheid spreken over de genade, waar de Apostel van handelt in onze tekst. En wat nog veel meer te bejammeren is, dat er zó weinig behoefte aan is, en zo weinig uitgangen om die genade deelachtig te worden. Wij mochten wel uitroepen: "*Kom Noordenwind en Zuidenwind en doorwaai de hof van Uw kerk.*"

Och, mijn onbekeerde medereizigers, jong en oud, klein en groot, ik wenste wel dat ge onder diepe indrukken van uw gemis deze plaats mocht verlaten. Wend uw oog van de

ijdelheid af, want al wat buiten Christus is, is toch ijdelheid. In Hem alleen is de Fontein des Levens. En in Uw licht zien wij het licht. Buiten Christus is alles leeg en hol, en geen vervulling of verzadiging te vinden. God opene uw ogen voor die jammerstaat, waarin wij van nature liggen. Wij zijn op reis naar de eeuwigheid en ons leven is een damp, de dood wenkt ieder uur. Wij krijgen allen een beurt mensen, en sterven is God ontmoeten. En als u dat alles mist, wat zal het straks dan uitmaken, mijn hoorders? O, het zal wat zijn onder die bediening verloren te moeten gaan, en straks in de rampzaligheid te verzinken. Wij zijn er allen van overreed tot in het diepst van ons hart, dat wij u nimmer hebben bedrogen. O, dat die prediking van de aanneming tot kinderen tot jaloersheid mocht wekken, om dat heil nog deelachtig te worden en te ontvangen, Nu kan het nog. Er is nog een weg geopend in de gerechtigheid in het bloed van Christus, Die de toorn van God gestild heeft. O, dat er iets van geleerd en gekend werd eer het voor eeuwig te laat is!

Bedrukt volk in ons midden, dat de Geest der dienstbaarheid plaats maakte voor de *Geest der aanneming tot kinderen*. God Geest mocht eens doorwerken en het mocht in uw hart eens alles nieuw worden. Het zal toch zijn als een leven uit de doden. Om uit die banden der dienstbaarheid gered te worden en in die vrijheid gezet te worden, der heerlijkheid der kinderen Gods. Om gelovig *Abba Vader*, te mogen zeggen.

David bad: *Uw vrijmoedige Geest ondersteune mij*, en dat was na al zijn omzwerven en afzwerven. O, wat kan een kind van God toch ver van huis leven. Dat beneemt ons toch de vrijmoedige toegang tot de Vader.

O, volk dat uw ziel vervrijmoedigd werd door Gods Geest, om het elkaar, met Paulus toe te roepen: "Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd. Amen.

9. Ernstvolle woorden ten afscheid

Dinsdag 17 augustus 1943, de dag, dat ds. Lamain afscheid nam van de Gereformeerde Gemeente Rotterdam-Zuid wegens vertrek naar Rijssen.

Ps. 86: 8 en 9.

1 Korinthe 16.

Psalm 73: 13 en 14

Psalm 2:6

Psalm 133:2

Lezen van het Doopsformulier.

Toespraak bij het dopen.

De Heere Zelf, ouders, mocht Zijn genade in Christus, daartoe verheerlijken in uw harten, opdat u met uw zaad, dat God u schonk, en met uw andere kinderen, die God u heeft gegeven, gebonden mocht worden aan de hemel. In een bange tijd is uw kind geboren. Ons zaad wordt groot bij luchtalarm, en afweergeschut. De donder van Gods oordelen en van Gods gerichten wordt van dag tot dag vernomen. Dat u verwaardigd werd met uw zaad tot God te komen. En dat u verwaardigd werd door het bloed des Lams, Dat alleen reinigt van alle zonden, vergeving te ontvangen, waarheen het sacrament ook wijst. Dat bloed van Christus, dat alleen met God verzoent, maar dat ook reinigt en heiligt, dat in nood en dood ons alleen kan bewaren en beschermen. God Zelf mocht Zijn genade daartoe aan u en uw zaad verheerlijken. Hij mocht als een God des eeds en des Verbonds die ruimte en die opening in Zijn verbond aan u schenken, gelijk dat om Christus' wil aan Zijn volk geschiedt, hen daartoe roept, hetgeen wij zingen na de doopsbediening, uit Psalm 81.

Opent uwe mond, enz.

Psalm 73: 13 en 14

INLEIDING

Alles, wat hier op de wereld is, geliefden, is aan wisseling onderhevig. Zelf betuigde Paulus in zijn brief aan die van Korinthe: "En nu blijft geloof, hoop en liefde deze drie, maar de meeste van die is de liefde; want de liefde vergaat nimmermeer."

- Het geloof, dat door de Heilige Geest wordt gewerkt in de harten van Gods uitverkoren, wordt éénmaal verwisseld in zalig aanschouwen.
- En die hoop, die gewerkt is in de harten van Gods gunstgenoten, zal éénmaal worden verwezenlijkt. Ze hebben wel eens omhelsd in hun leven, waar hun ziel hoop op had gekregen, maar straks bij de dood, dan zal het voor eeuwig verwezenlijkt worden.
- Maar zo is het met de liefde niet. De liefde blijft tot in der eeuwigheid. De liefde gaat mee naar binnen. 't Zal straks voor al het volk van God in het nieuwe Jeruzalem, een eeuwig liefhebben en een eeuwig aanbidden zijn. Een eeuwige

verlustiging van de enige en Drie-enige God, die ze hier hebben leren kennen als de enige grondslag van hun eeuwig behoud. Op de liefde komt het aan. Al hadden wij een geloof, dat bergen verzetten kon, en we hadden de liefde niet, wij waren een blinkend metaal of een luidende schel. Maar de liefde is iets van God, rechtstreeks van God afgedaald, en die God bij de voortduur aanwakkert. De liefde zal blijven tot in alle eeuwigheid. Geen wonder is het dan, Geliefden, wanneer Paulus afscheid neemt in zijn eerste zendbrief aan de gemeente van Korinthe, dat hij met ernst en nadruk daar dan ook op wijst in die laatste vermaning, die hij aan die gemeente richt, gelijk ik daar vanmiddag een enkel woord over wens te spreken uit 1 Korinthe 16: 22 waar Gods Woord aldus luidt:

Indien iemand de Heere Jezus Christus niet lief heeft, die zij een vervloeking: Maranatha!

In die ernstige woorden, geliefden, die de apostel richt tot de gemeente van Korinthe, hebben wij allereerst te zien:

1. EEN ONSCHATBARE GENADE, wat het. inhoudt om de Heere Jezus Christus lief te hebben.
2. En in de tweede plaats wordt gesproken van: EEN SCHRIKWEKKEND OORDEEL. *Indien iemand de Heere Jezus Christus niet lief heeft, die zij een vervloeking: Maranatha!*

1. EEN ONSCHATBARE GENADE, wat het inhoudt om de Heere Jezus Christus lief te hebben.

Het gaat in deze tekst dus over de Heere Jezus. Over de Heere Jezus, Die het middelpunt is van de ganse zaligheid van al van God uitverkorenen. De Apostel Paulus heeft met nadruk geschreven aan Timotheüs: "Daar is één God, daar is ook één, Middelaar Gods en der mensen, de mens Christus Jezus." Hij is het, Die van God gegeven en van God gezonden is, Door God verordineerd en geschonken tot een Middelaar en Verbond des volks. Die enige Naam, Die onder de hemel tot zaligheid is gegeven. Hem te kennen is, naar het getuigenis van Christus Zelf, Joh 17, *het eeuwige Leven*. Het is de Heere Jezus Christus, van Wie in onze tekst wordt gesproken, als de Zaligmaker, Die volkomen kan zaligmaken, al degenen, die door Hem tot God gaan. Hij is ook de Christus, de Gezalfde van de Vader, Die als Profeet de weg der zaligheid verkondigt, als Priester der zaligheid heeft verworven en verdiend, maar ook als Koning de zaligheid aan Zijn volk toepast. Hij is de verlustiging van de Vader. Hij is de vermaking van de heilige engelen. Hij is ook de blijdschap van Gods uitverkorenen. Want zo leest u in Hebr. 5:9 "Dat Hij alle die Hem gehoorzaam zijn, een Oorzaak der eeuwige zaligheid geworden is."

Wordt er in onze tekst gesproken van liefhebben van de Heere Jezus Christus? Nee, over het NIET liefhebben van de Heere Jezus Christus. Om daar nu een rechte gedachte van te krijgen, is 't noodzakelijk stil te staan bij de onschatbare genade, namelijk wat het inhoudt om de Heere Jezus Christus wel lief te hebben. Aan dat liefhebben ligt ten grondslag

1. De kennis van Christus,
2. De hoogachting van Christus.

1. Onbekend maakt onbemind.

Wordt Christus geopenbaard in de harten van alle mensen? Immers nee! In de harten

van alle belijders der Waarheid? Ook niet! Maar Hij wordt ontdekt alleen in de harten van een volk, dat zich als verloren voor God heeft leren kennen. Van nature, is een mens van Christus vreemd. Er is niemand, die zo bedekt is, als die Persoon van de Middelaar. Denkt maar aan de voorbeelden die in het Woord van God ons met zoveel nadruk worden getekend. Als dat Kind in Bethlehem geboren werd en de Heere werd voorgesteld in de tempel, dan is er een grijze man en een oude Anna, die Hem als de Christus hebben erkend. En waarom? Omdat God door Zijn Geest hun ogen voor Hem had geopend. Denk daar bij ook aan de blindgeborene, Johannes 9, die door Christus beweldadigd is geworden, dat zijn ogen werden geopend, zodat hij van de weldaad, die hem geschonken was, getuigenis gaf aan vriend en vijand. Maar die toch met dat alles een vreemdeling van Christus was. Want toen hij uit de synagoge geworpen is, toen hij uit de godsdienst uitgezet is, en Christus hem vond in de tempel, heeft Christus hem gewezen op de noodzakelijkheid van het geloof in Hem. En wat heeft die blindgeborene gezegd? Dat weet ik allang? Die Persoon ken ik al zoveel jaren? Immers nee! Maar: *Wie is Hij, Heere, opdat ik in Hem geloven mag!* Toen heeft de Heere Jezus nadrukkelijk betuigd: *Die met u spreekt, is het! Zó blind staat een mens voor die Persoon des Middelaars.* En 't is noodzakelijk, mijn geliefden, dat er een Goddelijke openbaring van die Persoon plaats grijpt in ons leven kunnen wij ooit die enige Christus leren kennen. Nu kunnen wij Christus alleen maar kennen, wanneer Hij geopenbaard wordt in ons hart. Geopenbaard wordt:

*'Toen alle hoop mij gans ontviel
En niemand zorgde voor mijn ziel!'*

Wanneer alles aan een eind gekomen is, en geen weg meer zien om met God verzoend te worden, dan, ja, dan alleen wordt die Persoon des Middelaars ontdekt in ons hart. Ontdekt, naar de mate dat de ontdekking van schuld en zonden, oordeel en verdoemenis in ons hart verklaard is. De openbaring van Christus brengt altijd zijn vrucht met zich. Elke weldaad die God aan Zijn volk schenkt brengt blijdschap met zich mee, en die geeft in 't hart van Gods volk innerlijke vrucht. Iemand die over een weldaad spreekt, waar nimmer vrucht van openbaar wordt, en je nimmer blijdschap in waar kunt nemen, en wat nooit gemengd is met Goddelijke liefde, ... hoe zal een mens dat op rekening schrijven van het werk van God? Dat is immers onmogelijk!

Het eerste wat in het hart van Gods volk wordt uitgestort is de liefde Gods. Dat is die wondere zaak die Job éénmaal sprak tot zijn vrienden: "Nademaal de wortel der zaak in mij gevonden is." En waar Christus in betrekking tot het ongeloof van gezegd heeft: "Het heeft geen wortel in zichzelf." Het is alleen door de liefde, dat wij gaan treuren over onze zonden, dat wij smart krijgen, daarvan dat wij tegen God gezondigd hebben, Zijn Verbond hebben overtreden, en dat wij Zijn Heilige Geest smart hebben aangedaan, 't Is alleen door de liefde, dat wij Gods recht aanvaarden, bewilligen en overnemen. Maar het is ook alleen door de liefde dat wij aan God gebonden worden, en niet meer van Hem af kunnen. *Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. Omdat die grondslag gelegd is in de harten van het volk, daarom getuigen ze met Job: Al dode mij de Heere, dan zal ik nochtans op Hem hopen.* En na die mate, dat de openbaring van die Persoon des Middelaars is, naar die mate zal ook de liefde voor Hem zijn. Want Hij krijgt bij de openbaring en bij de ontdekking van die Persoon, gelijk liefde mee. En de vrucht wordt hier in dit leven, in de harten van Gods volk ontmoet, Het is een liefde, die sterk is als de dood. Die hard is als het graf, door veel water niet te blussen. Het is een liefde die nimmer zal uitgedoofd worden.

Dat leven openbaart zich in de vrucht, openbaart zich daarin bij dat volk dat ze nooit genoeg van Hem krijgen, nooit teveel van Hem kunnen genieten, nooit teveel van Hem

kunnen horen. En zeker, nu is er maar tweeërlei mogelijkheid bij het volk van God: Enerzijds het genieten ervan en het gezicht ervan, en anderzijds het gemis ervan. Wanneer ze mogen neerzitten en genieten in de ziel, dan staat er in Jeremia 31: *Hij heeft de vermoeide ziel dronken gemaakt*. Dan is er ongekende blijdschap. Dan is er ongekende vreugde in de harten van dat volk, dan wordt die blijdschap en die vreugde almaar meer, naar de mate dat de heerlijkheid van die Persoon, door het oog des geloofs wordt gezien, en aanschouwd. Maar moeten ze Hem missen wat is er dan in hun hart een droefenis in de veroordeling van hun leven. Vraag maar eens of ze dan leven kunnen, en of ze dan hun hart kunnen ophalen. Dan zullen ze zeggen: Nee! Want mijn leven ligt alleen maar daar, waar God aan Zijn eer komt. Mijn leven ligt alleen daar, waar Christus tot mijn ziel komt, waar ik in Zijn tegenwoordigheid en Zijn nabijheid, mag leven en verkeren. Wanneer de Koning is in de binnenkamers en Zijn uitnemende liefde mijn hart vervult, en Hij mij kust met de kussingen Zijnsmonds. Dan leeft mijn ziel, dan roemt mijn hart in Hem, Die ik erken als de waarachtige en eeuwige God, maar ook als de Schoonste aller mensen, op Wiens lippen genade is uitgestort.

2. Dat kennen van die Persoon (hoe zou 't ook anders kunnen), brengt mee een hoogachten van die Persoon.

Want naarmate Christus waarde krijgt, worden zij waardeloos, en naar mate Christus stijgt en rijst, naar die mate zullen zij gaan zakken en zinken. Een hoogachting voor die Persoon komt er in het hart van hen in wie Christus geopenbaard wordt. Ze krijgen een diepe inblik in de heerlijkheid van Zijn Persoon, maar ook in de grootheid en de rijkdom van Zijn bediening. Ze moeten gedurig met de koningen van Scheba getuigen: *De helft is mij niet aangezegd*. De ogen, die eens gezien hebben, zullen nooit meer terugzien. De vrucht openbaart zich aan de éne zijde in een heilige honger en kommer, in verlangen, in heimwee om Hem te eigenen voor eigen ziel. *Hij is de mijne, en ik ben de Zijne, Die weidt tussen de leliën*. Het is mij goed, nabij God te wezen. Er is dan een verlangen om den beelde Zijns Zoons meer en meer gelijkvormig te worden, een betrekking om Zijn voetstappen te drukken, gelijk de Apostel schreef: "Gelijk gij de Heere Jezus Christus aangenomen hebt, wandelt dan also in Hem." Een gezegende weldaad, een onschatbaar voorrecht, om Christus hoog te achten, om van Hem te getuigen en te gewagen, dat hart en mond van Hem overloopt, gelijk een bron zich uitstort op de velden, Dat Hij zo in de heerlijkheid van Zijn bediening, als Profeet, Priester en Koning, als Zaligmaker, als Goël en Losser in hun hart verklaard wordt, dat Hij al meer en meer waard wordt. Zover wij door Gods Geest onderwijs hebben ontvangen, krijgen wij kennis aan de diepte van onze val in Adam en aan de afgrond, waarin wij verzonken liggen, aan de krachteloosheid en machteloosheid om van onszelf nooit weer tot God op te klimmen. Maar Hij is de Middelaar, Die herstelt en verbind. Hij is de Ladder Jacobs waardoor het volk weer mag opgaan tot Gods altaren, Ja, dat Hij de vervulling is Degene, Die allen en alles vervult van degenen, die alles kwijt zijn en alles derven. Dat Hij de blijdschap van hun hart is, want Hij leeft aan Gods rechterhand om voor Zijn volk te bidden.

Zou dat nu geen onschatbare genade zijn om de Heere Jezus lief te hebben? "Die vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig." En wie zullen de kennis van God vinden? De gespeenden van de melk, en de afgetrokkenenen van de borsten. Hij is het Voorwerp van onze blijdschap en van onze innerlijke vreugde, die Gegevene van de Vader. Zodat wij met blijmoedigheid kunnen zeggen: *Niets is er waar ik in kan rusten, maar in Hem is al mijn sterkte en kracht*. Want de liefde tot die Persoon, daalt rechtstreeks van God af, en die kan geen wereld en geen zonde ooit van ons wegnemen. Die liefde zal blijven, niet alleen tot in de dood, maar die liefde zal volgen, volk, tot in

de zalige eeuwigheid toe.
Maar nu het tegenovergestelde!

2. De Apostel zegt in onzen tekst: "*Indien iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft.*"

Indien iemand. En wie ligt daar nu in opgesloten? Dat wil ten eerste zeggen, dat Paulus heeft uitgedrukt, dat elk redelijk schepsel de Heere Jezus liefhebben moest, want dat zou betamelijk zijn. Wat zou noodzakelijker zijn dan dat! Het betaamt toch alle mensen God te vrezen; zo staat er in Prediker 12: 13. Van welk groot belang en van welk grote noodzakelijkheid is toch het kennen, het hoogachten en het liefhebben van Christus! Als er iets verklaard wordt door de Geest van God in het hart, wat is er dan een mededeelzame genade. Toen Eldad en Medad in het leger gingen profeteren in de woestijn, en Mozes het vernam - en zelfs Jozua zei: *verbied het hun*, - toen heeft Mozes gezegd: *Och, of al het volk profeten ware, dat de Heere Zijn Geest over hen gawe!* Toen is zijn hart zo rijk geworden, dat hij wilde dat al het volk van God uit de banden en de boeien voor eeuwig verlost werden om de lof en de heerlijkheid van Christus te roemen en te prijzen.

Maar zo is het ook wat de Persoon des Middelaars betreft. Zou er iets zijn op de wereld, dat gelijk staat aan Hem? Immers nee! Daar is op heel de wereld niets dat waardij heeft dan alleen Christus. Omdat Hij aan Gods recht voldeed, omdat Hij de vloek van de wet voor eeuwig wegdeed. Omdat Hij de uitverkoren zondaar met God verzoende. Hij hen herstelde in de gemeenschap met God, waaruit ze zichzelf voor eeuwig gezondigd hadden. En toch ... en toch, geliefden, wat is een mens blind voor Christus. Er staat van Ninevé, dat er zoveel duizenden waren, die geen onderscheid kenden tussen hun rechter- en linkerhand.

En denkt nu maar aan de natuurlijke, onbekeerde mens, aan de uitwendige belijder. Welke bekoring kent hij, in zijn leven omtrent de Persoon van de Middelaar? Gaat zijn hart er naar uit? O, mijn Geliefden, hij blijft net zo koud als een steen, en is er net zo koud onder als ijs.

Wordt hun hart wel ooit opgewekt? Hun ziel ooit wel eens mee genomen, zoals de bruid getuigt: "Och, dat ik Hem vinden mocht, die mijn ziel liefheeft? Och, dat ik tot Zijn stoel komen mocht." Met David zeggen ze in Psalm 132: "Zo ik mijn oogleden sluimering gawe, totdat ik voor den Heere een plaats gevonden zal hebben, woningen voor de Machtige Jacobs." Dat is de bekoring die het hart van Gods ontdekte volk gegeven en geschonken wordt, uit de overreding gegeven in hun ziel, vanwege de noodzakelijkheid, vanwege de heerlijkheid, vanwege de bereidwilligheid, vanwege de genoegzaamheid van de Middelaar Gods en der mensen, Christus Jezus.

Maar nu de natuurlijke mens! Hij is koud van de Persoon des Middelaars. Hij heeft geen behoefte aan Hem. Want, mijn hoorders, er kan overreding zijn van onze schuld uit kracht van onze consciëntie, er kan overreding zijn van het oordeel omdat wij gezondigd hebben en wij in een weg leven, waarin de consciëntie veroordeelt. Maar al gaat de lamp uit van de dwaze maagden, dan wenden zij zich nog niet tot de levende God, maar namen de toevlucht tot de wijzen om van hen olie te ontvangen. Zij blijven van die Persoon af. Daar is geen van God verlangen in hun ziel te vinden.

Paulus zegt daarvan: Indien iemand, wie hij ook zij, jong of oud, goddeloos of godsdienstig: *indien iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking: Maranatha!*

En wat is nu zo opmerkend in die dingen geliefden? In Deuteronomium 27 heeft God betuigd tot Israël: "Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in

het boek der wet, om dat te doen." Dat is een enkelvoudige vervloeking. Maar nu, bij de verwerping van Christus, en van dat aanbod van genade, dat brengt een dubbele vervloeking met zich mee. *Die zij een vervloeking: Maranatha!* Die zullen een dubbel oordeel ontvangen. Het woord vervloekt betekent in de grondtekst: verbannen, uitwerpen, ver wegwerpen, als iets, dat onrein is. En heeft Christus Zelf niet gezegd, dat ze geworpen zullen worden in de buitenste duisternis, waar weinig is en knersing der tanden?

De zonden tegen het Evangelie, tegen een van God aangeboden middel om met God verzoend en bevredigd te worden, waarin al Gods deugden zijn opgeluisterd, ... Christus betuigt: *Deze Mijn vijanden, die niet gewild hebben* (Hij zegt niet: die niet gekund hebben) *brenge ze hier en slaat ze voor Mijn voeten dood.* Daar blijft geen voorwendsel voor de zonde ooit over. Op duizend vragen zal de mens niet kunnen antwoorden. Straks met het oordeel zal de mens niet alleen veroordeeld worden over hetgeen hij heeft gehoord, maar ook over wat hij heeft kunnen horen.

O, mijn Geliefden, Gods knechten moeten vaak moedeloos omdolen (vraag maar hoe dikwijls ze bedrukt over de aarde gaan) en toch: Niet één predicatie zullen ze op de wereld doen, die tevergeefs is. Want het blijft voor de eeuwigheid liggen. "Mijn Woord zal niet ledig tot Mij wederkeren, maar het zal doen, hetgeen Mij behaagt en voorspoedig zijn in hetgeen, waartoe Ik het zend."

Het oordeel over degenen, die de Heere Jezus Christus niet liefhebben, zal vreselijk zijn, het zal verschrikkelijk zijn. Verschrikkelijk, welk oordeel éénmaal over hen komen zal! Zullen wij dan in de laatste dag, waar ik als leraar voor u optreedt, zullen wij samen voor God niet in het stof moeten bukken en het elkaar gaan toeroepen, gelijk wij vinden in Psalm 2:6.

*Vreest 's Heeren macht en dient Zijn majesteit.
Juicht bevend op 't gezicht van Zijn vermogen
En kust de Zoon vanouds u toegezeid.
Eer u Zijn toorn verdelg' voor aller o-gen;
U op uw' weg tot stof doe wederkeren,
Wanneer Zijn wraak, getergd door uw gedrag.
U, onverhoeds, zou door haar gloed verteren,
Tot staving van Zijn lang gehoond gezag.*

TOEPASSING

Een volk, geliefden, dat met David in Psalm 18 zullen getuigen: *Hartelijk zal ik U liefhebben, Heere mijn sterkte.* En die in zware strijd met Petrus betuigen: "Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb." Een ernstige waarschuwing, die de Apostel richt tot de gemeente van Korinthe, aan het eind van zijn eerste zendbrief, die ook wij, geliefde gemeente van Rotterdam-Zuid, tot u richten, waar wij straks de herdersstaf in het midden van u moeten neerleggen. Paulus heeft in die gemeente gepredikt. Hij heeft zelf geschreven: "Want ik heb niet voorgenomen, iets te weten onder u, dan Jezus Christus en Die gekruisigd." Dat was de grondslag van zijn prediking, maar ook in zijn schrijven, toen hij voor het eerst aan die gemeente schreef. Er ligt nog een bemoediging in, geliefden! Onder alle verdriet en alles, dat ons hart thans vervult, ook in deze dag, Paulus ging van Korinthe weg, omdat de Heere hem elders riep. Toch kon hij de gemeente van Korinthe nog bereiken. Niet éénmaal, maar straks schrijft hij zelfs nog een tweede brief. Hij wenste ze nog eens terug te zien, gelijk hij daarvan getuigenis geeft in deze brief. Wanneer hij straks terugkeert, heeft hij een boodschap gegeven, niet

alleen aan zijn vrienden, ook aan zijn vijanden die het Evangelie en de vermaningen van zijn mond tegenstonden.

Och, of wij samen met de waarheid tot onszelf mochten inkeren. U voelt, gemeente, dat in deze dag een tijdperk van ons leven wordt afgesloten.

Het is al 18 jaar geleden, dat wij voor het eerst op 'de Kulk' Gods Woord mochten brengen in de oude kerk. Wie had ooit kunnen denken, dat wij na enkele jaren de herdersstaf in Rotterdam zouden opnemen. Nimmer heb ik het kunnen denken, tot in Januari 1932 nog vóórdat de gemeente van Rotterdam had beroepen, op een nacht God in mijn hart verklaarde, dat mijn weg zou gaan naar Rotterdam-Zuid. En zie het duurde niet veel weken of er kwam een beroep. Zonder tegenstreven heb ik het opgevolgd.

En wij hebben tot op deze dag (ik mag dat tot roem van Gods genade zeggen) met vrijmoedigheid en blijmoedigheid mogen arbeiden in het midden van u. U op geen drooggronden gebouwd of neergezet, maar u gewezen op dat enig Fundament, op die Grondslag, die door geen aards vermogen ooit wordt bewogen. God gaf ons een plaats. De broeders van elders die hier zijn, ze weten het. Een plaats niet alleen hier, maar in de hele omgeving, waar wij zo menige boodschap van God hebben mogen brengen. Zie, dat loopt straks ten einde. Er ligt veel wat ons hart met weemoed vervult.

Maar aan de andere kant: God geeft geen rekenschap van Zijn daden. Als wij letten op de opening die God schonk en op de vrijmoedigheid, waarmee wij dat werk hebben mogen verrichten, dan betaamt ons niets dan diepe vernedering voor het aangezicht des Heeren. Hij liet ons op de preekstoel niet verstommen Niet éénmaal werden wij door ziekte van het lichaam verhinderd. Wij zijn wel eens ziek erheen gegaan, zodat we bijna niet konden, maar eer we weer van de preekstoel kwamen en eer het avond was, had God alles welgemaakt, voor het donker werd. Het is ook wel eens donker als 't avond wordt, dat is ook weleens gebeurd. Al degenen, die van God geroepen worden, weten er wel van, dat het soms veel zwaarder is in de avond. Maar het kan omgekeerd ook wel eens zijn. God gaf nog kracht, hij mocht het ook straks in 't bijzonder geven, als 't echte afscheid zal plaats hebben.

Dat de mens wegvalt, en die Persoon des Middelaars op de voorgrond staat, Die alle roem, eer, lof en dankzegging waardig is tot in alle eeuwigheid. Dat wij Hem mochten aan prijzen, als die eeuwigen Koning van Sion, en Middelaar des Verbond, om Hem als de sterkte aan te grijpen, terwijl wij nog leven om Hem te vinden aan deze zijde van dood en eeuwigheid. Een groot getal uit ons midden hebben wij in die elf jaar weggedragen naar het graf. Er zijn er zovelen in 't midden van ons, die dierbare betrekkingen grafwaarts hebben gedragen. Ons wordt nog dat eeuwig Evangelie verkondigd. Die prediking vernemen wij nog, ook in deze ure. Och, of Gods Geest plaats maakte voor vernedering, voor het kruis en voor de verhoging van Christus. Dat Gods Geest nog levend maakte en u overtuigde van zonde, gerechtigheid en oordeel, opdat Christus verheerlijkt werd als de Gegevene van de Vader. Opdat er zoveel liefde van God mocht afdalen, dat wij Hem mochten beminnen als het hoogste van onze blijdschap en met blijmoedigheid mochten betuigen, dat alles op de wereld en wij zelf zijn weggevallen, en niemand dan Christus is overgebleven. Er staat van de discipelen in Matthéüs: *Ze zagen niemand dan Jezus alleen.*

Och, ziekte, smart en pijn, in- en uitwendig moeten vaak doorleefd worden door Gods kinderen om daarin geoefend te worden. Denk maar aan Paulus, wat hij schrijft aan Galaten: "Mijn kinderkens, die ik wederom arbeide te baren, opdat Christus een gestalte in u verkrijge." Wat al doden moet dat volk sterven, door welke diepe ravijnen moeten zij menigmaal heen, eer Christus alles en in allen voor hun ziel wordt. Och, dat u be-

trekking kreeg op die overvloedige en ontdekkende bediening van God, de Heilige Geest; opdat Christus als zodanig in uw hart werd verheerlijkt. En dat wij met een Godzalig dichter mochten zeggen:

*Met U zal ik leven,
Met U zal ik sterven;
en met U zal ik erven,
Wat bij U te wachten staat.*

Indien iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking, Maranatha! Straks komt Christus! Straks komt Hij op de wolken des hemels om gericht te houden, om al Zijn vijanden werpen in de eeuwige verdoemenis, maar Zijn volk te leiden in de bruiloftszalen daarboven, opdat ze eeuwig van liefde dronken zullen worden.

O, volk van God in ons midden, dat het geloof versterkt, de hoop verlevendigd, de liefde aangewakkerd en het heimwee sterker mocht worden naar die volle genade van Christus. Straks in het nieuwe Jeruzalem daarboven, waar geen wisselingen meer zijn zullen geen scheidingen meer plaats hebben, maar waar ze zijn in dat Vaderhuis met zijn vele woningen, en waar de liefde eeuwig de banier onzer ziel is. De Heere verkwikke in alle droefheid Hij sterke ons in alle smart en richte onze harten tot het leven van God en tot de lijdzaamheid van Christus. AMEN.

Slotpsalm 133:2.

10. Verdwijning van de zee

Rotterdam - Zuid, zondagmiddag 25 Juli 1941.

Psalm 93: 2, 3
 Lezen Jesaja 33
 Psalm 98: 2 en 4
 Psalm 46: 2
 Psalm 65: 5

Inleiding

De Apostel Johannes, mijn geliefden, heeft allereerst als een waarschuwer, maar ook als een vertrooster aan de kerk geschreven in zijn eerste brief: "De wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheden." Een waarschuwing voor allen, die hun hoop stellen op dit tijdelijk leven, daar toch alles hier beneden de ijdelheid onderworpen is en ons allen toeroept: *Bij mij is het niet!*

De wereld gaat voorbij, hoe krampachtig de mens zich ook vasthoudt aan het leven, dat hij moet loslaten. Want de mens gaat naar zijn eeuwig huis en de rouwklagers zullen in de straten omgaan. En heeft Christus Zelf in Zijn omwandelingen op aarde niet gezegd: *Wat baat het de mensen, zo hij de gehele wereld gewon en aan zijn ziel schade lijdt?* Heel de wereld met al wat er op is, kan ons geen vervulling of bevrediging geven. Wat is het noodzakelijk voor elk mens, dat hij hier een tijd leert kennen, dat de wereld voor ons vergaat. Een tijd dat wij aflaten van dit aardse leven en onze hoop op God leren stellen. Dat wij die God leren kennen in het aangezicht van Jezus Christus, Die alleen ons hart en ons leven vervullen kan. En te kunnen zeggen: 'God is ons deel, Die ons niet begeeft in de tijd, maar ook ons niet verlaat als de dood straks komt.'

Daarom aan de andere kant is het tot vertroosting van Gods kerk, van dat menigmaal zo moegestreden volk van God, dat er eenmaal een tijd zal komen, dat de wereld zal voorbijgaan met al haar begeerlijkheden, dat de tijd zal aanbreken, dat dit leven eenmaal eindigen zal en dat het volk verwaardigd wordt in te gaan in de vreugde des Heeren. Verlost van een lichaam der zonden en des doods, en verhoogd te worden in eeuwige heerlijkheid. Daar zal alles zijn tot vrolijkheid en blijdschap van het erfdeel des Heeren. Daar zal God zijn alles en dat in allen. Daar zal alle onrust, alle moeite, druk, kruis en scheiding voor eeuwig zijn voleindigd. Daarover wens ik een kort woord te spreken uit Openbaring 21:1, het laatste gedeelte, waar Gods Woord aldus luidt:

En de zee was niet meer.

In dat woord wordt gesproken over de VERDWIJNING VAN DE ZEE.

- 1. Zoals die verdwijning door Gods Geest is beschreven.**
- 2. Zoals die verdwijning gegrond ligt in het werk van Christus.**
- 3. Zoals die verdwijning door Gods kinderen gelovig wordt omhelsd.**

1. Zoals die verdwijning door Gods Geest is beschreven

Johannes op Padmos, mijn geliefden, heeft in het bijzonder in het laatste gedeelte van de Openbaring gestaard op het einde der eeuwen. De eeuwigheidstoestand werd aan zijn oog vertoond. De gedaante van deze wereld gaat voorbij, dat wil zeggen, haar inrichting. Johannes heeft daar gezien een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont. Geen nieuwe schepping, maar een herschepping van hetgeen eenmaal geweest is, gelijk ook eenmaal Gods volk hun lichamen zullen terugkrijgen, maar met andere hoedanigheden. Wanneer Johannes hier over een nieuwe hemel en een nieuwe aarde schrijft, waar in gerechtigheid woont, dan schrijft hij door de voorlichting van Gods Geest: *En de zee was niet meer.*

Hij schrijft niet, dat er geen water meer zijn zal, maar de zee was niet meer. Het water zal blijven. Denkt maar aan dat kapittel, u voorgelezen uit Jesaja 33:21, waar zo duidelijk beschreven staat: "Het zal zijn een plaats van rivieren en van wijde stromen. Geen roerschuit zal er meer doorvaren." Denk ook aan de uitspraak van Jesaja 49. "Haar Ontfermer zal ze leiden, en Hij zal hen aan de springaders der wateren zachtjes leiden. En in Openbaring 22 wordt ons geleerd, dat in het midden van het Paradijs een rivier was, van levend water.

Wat verstaan we nu onder de zee? De vergadering der wateren. De wateren, die de bodem der zee bedekken. De zee was er, voordat er nog enig schepsel op de wereld door God geschapen was. De zee is een schepping Gods. Gen. 1:10; Psalm 146:6; Spr. 8:29; en Psalm 95:5. De zee, gelijk Job het beschreef, is geboren als een kind, dat langs de wonderlijkste weg ter wereld komt, Job 38:6, 7. De zee is door Gods Almacht voortgebracht. De zangers en profeten zijn onder de indruk geweest van de ontzaggenlijkheid der zee. Als Job de volmaaktheid des Almachtigen wil leren, drukt hij uit: *Hij is breder dan de zee*, Job 11:9. Over de zee regeert God in volle majesteit. Hij vergadert de wateren der zee als in een lederen zak. Psalm 33:7. *Hij stilt het bruisen harer golven*. Psalm 65:8. *Hij doet de zee en het droge beven*. Haggai 2:7. En van de Heere Jezus staat geschreven, *dat de wind en de zee Hem gehoorzaam zijn*. De zee is veel groter dan het land. Volgens de geleerden is er 28% land en 72 % water. De zee is groot en wijd van ruimte, volgens Psalm 104:25; onpeilbaar diep volgens Job; onrustig en woelig. De zee heeft haar gisting en trotse verheffingen en is zo een beeld van het leven der volkeren, Dan 7:15, Openb. 13:10. Haar opgeblazenheid te beheersen geldt als een grote blijk van Gods almachtige kracht. Psalm 89:10. De zee is in de hand van God een instrument tot verderving. Ex. 14:26-28. Wij allen kennen de zee, die veel smart en zorg veroorzaakt, die onbetrouwbaar en gevaarlijk is en genoemd wordt *een zeemansgraf*. De zee houdt de volkeren van elkaar gescheiden. Wanneer je die bruisingen van de zee ziet, wat gevoelt een mens zich dan nietig en gering. Wat heeft die zee een ontzaggenlijke kracht! Veel meer dan het geweld der volkeren en van de oorlog! Veel meer dan al het geweld der wapens en kanonnen. Want als God de zee haar gang liet gaan, werd heel de wereld weer overstromd.

Nu zal er eenmaal een tijd aanbreken, dat in vervulling zal gaan: *En de zee was niet meer*. En met wegneming van de zee zullen de afscheidingen en afstanden ophouden. Dan zal er niet meer zijn een ver en een nabij, Ook de onrust, die de zee heeft meegebracht zal straks niet meer gevonden worden. De zee zal geen doden meer vragen. De zee neemt als zodanig eenmaal een eind. Dat is het wat Gods kerk in het vooruitzicht heeft. Want, wanneer hier in de Openbaringen gezegd wordt: *de zee was niet meer*, dan ziet dat in 't bijzonder op het leven van Gods volk hier op aarde. Immers tot hun vertroosting en tot hun sterkte en verkwikking is het dierbaar Woord van God

geschreven. En dat het eenmaal plaats zal hebben, mijn geliefden, daarvoor staat God Zelf in.

De zee was niet meer. Wij kunnen dat met ons verstand niet bevatten. Wij kunnen God niet begrijpen of bevatten. Het is een onbegrijpelijk en ondoorgrondelijk Wezen. Een God, Die groot is van Raad, en machtig van Daad. Hij, Die spreekt en het is er, Die maar gebiedt en het staat er. Die de dingen, roept, die niet zijn, alsof ze waren. Het is een God, Die de wereld beheerst, maar ook heerst over de opgeblazenheid der zee.

De zee was niet meer. Wat zal het dan eenmaal zijn, mijn hoorders, als alle afstanden en onrusten, als alle smart en ellende voor eeuwig zal zijn weggenomen!

De zee zal niet meer zijn, staat er en dat zal een betekenis hebben. Ze is van betekenis voor dat volk van God. Heel het leven van die kerk wordt bij een zee vergeleken. In Matthéüs 6, staat dat Christus slaapt op het scheepje, waar Zijn discipelen zich in bevinden en een grote storm hen overvalt. Zij hebben tegen Hem gezegd: *Meester, gaat het U niet aan, dat wij vergaan?* Want Christus sliep in het achterschip. Waaraan ontbrak het de discipelen? Aan geloof, aan de oefening van het geloof. Want zodra het geloof in de oefening komt, is er een verlaten op God en op Zijn beloften. En geloof, dat zij nooit zullen zinken of verdrinken. Het gehele leven van Gods kerk is gelijk aan een zee, inwendig, maar ook uitwendig. Leest maar, hoe het overdrachtelijk en eigenlijk is voorgesteld in Psalm 68. Daar zegt de Heere: "Ik zal ze wederbrengen uit Basan, uit de diepte der zee." Het gaat daar over de terugbrenging van Zijn volk, wat in de grond van de zaak kwijt is. Dat is in het eerste begin van hun geestelijk leven, maar ook in het verdere van hun doorleven.

Denkt in de eerste plaats aan het ogenblik, dat God Zijn volk uit de wereld haalt en zij in het net van het Evangelie gevangen werden, als een vis. Wat zij ook spartelen en welke pogingen zij in het werk stellen, om er uit te komen, het gelukt niet. Gods Geest werkt onwederstandelijk in de harten van de uitverkorenen. Er wordt een haak in hun neus gelegd en zij werden bewerkt om voor God in het stof te bukken, om met smeking en gewezen Zijn aangezicht te zoeken. Dat is zo gedurig in het leven van Gods volk. Wat een zeeën zijn er, waar dat volk zich op bevindt! Welke beroeringen hebben er plaats in het leven van dat volk

Denkt nu ook aan de beloften die God aan Zijn volk heeft geschonken in Jesaja 43:2. "Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen." En wat de sterkte wordt van dat volk van God? Om innerlijk te mogen beleven en omhelzen, dat de Heere boven de watervloed is gezeten, naar Psalm 29:10. Dat de Heere geweldiger is, dan het bruisen der wateren, Psalm 94:4. Er komt voor het volk van God, als de hemel ze door de Jordaan gaat leiden, een tijd, dat ze in de golven en baren van de zee terecht komen. *Al Uw golven en baren zijn over mij heengegaan.* Wat is het doel van al die golven en baren? Om bij dat volk in hun leven alles weg te spoelen wat van hen is. Want dat volk moet zichzelf kwijt, hun bekering kwijt, hun ervaringen en bevinding. Wat een zware strijd in het leven van Gods bekommerd en bedrukt volk! Zij ervaren, wat de Heere Jezus heeft betuigd: "Die zijn leven zal willen behouden, zal het verliezen." Nu zijn wij mensen die het willen behouden, wij doen alles om onszelf op de been te houden, om onszelf te handhaven en om buiten het recht van God, met God verzoend en bevredigd te worden. Maar nu zet God ze in de zee en in de golven van Gods toorn en gramschap. Denk maar aan het voorbeeld van Jona, die naar Ninevé moest gaan, maar een andere weg ging. Waar is hij terecht gekomen? In de zee immers? Hij is er zelf niet ingesprongen, maar ze hebben hem overboord geworpen. En daar is Jona het kwijt geworden.

O, mijn hoorders, wat een strijd om naar de hel te gaan. Dat kan alleen maar, als God er ons toe verwaardigt, en Hij ons komt in te winnen, dat wij het onderschrijven, dat het

voor eeuwig af gedaan is. En toch, als dat volk op die zee komt, verdrinken zij niet. Gods onveranderlijke en eeuwige beloften ondersteunen het (Psalm 68).

*U zullen als op Mozes' bee,
Wanneer uw pad loopt door de zee,
Geen golven overstromen.*

2. Zoals die verdwijning gegrond ligt in het werk van Christus.

En waarom niet? Omdat de grondslag van die kerk Christus is, die gezegende Middelaar in de zeeën van Gods toorn en in de zee van Gods gramschap is afgedaald. Hoort het Hem Zelf zeggen in Psalm 69: "De wateren zijn gekomen tot aan de ziel, en Ik ben gezonken in een grondeloze modder, waarin men niet staan kan." De Leeuw uit Juda's stam is aan de morgen van de derde dag uit de golven der zee te voorschijn gekomen, als die grote Overwinnaar. Want Hij heeft aan het Goddelijk recht genoeg gedaan en de vloek der Wet weggedragen, Gods toorn gestild, Gods gramschap geblust en een eeuwige gerechtigheid voor Zijn kerk aangebracht. Hij heeft in beginsel voor al Zijn volk een eeuwige heerlijkheid bereid, de grondslag gelegd van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde; voor de vervulling van dat woord.

En de zee was niet meer, staat er. Dat geldt voor het volk van God, dat door Gods recht zou worden verteerd of verdeld, maar dat op grond van de volmaakte gerechtigheid van Christus vrij voor God wordt gesteld, zonder schuld en zonder zonden. Die verwaardigd worden om teruggebracht te worden in die gemeenschap, waaruit zij gevallen zijn. Zij ontvangen in dit leven de eerstelingen des Geestes en het vooruitzicht op de zaligheid, die voor hen bereid is voor de grondlegging der wereld. Dat volk krijgt zijn oefening en zijn strijd in dit leven, ook vooral nadat God hun ziel gered heeft en de tranen van hun ogen gedroogd heeft, nadat Hij dat volk teruggebracht heeft in Zijn gemeenschap. Denk maar aan Jacob, laat ik dat ene voorbeeld maar nemen. Aan Pniël is zijn ziel gered. Daar heeft hij de God van Abraham en Izak tot zijn deel gekregen. Kon Jacob nu in rust en vrede daarheen gaan? Om zo straks voor God in Sion te verschijnen? O, wat een slingeren en beroeringen, welk een kokende zee is het geworden in zijn leven! O, wat een leven vol onrust, vol van strijd en van moeiten. Nauwelijks is zijn ziel gered, of Dina wordt verkracht en Sichem uitgemoord, Wat heeft Jacob toen gezegd? Zij zullen mij zeker doden. Dan ligt hij daar met zijn rechtvaardigmaking. Daar zijn wel eens mensen, die het vasthouden tot hun dood. Maar wat is het een dor leven, vast te zitten op onze rechtvaardigmaking. Jacob heeft er niet lang uit kunnen leven, wat is hij geschud en geslingerd, welke zeeën heeft hij leren kennen. Dan moet hij Rachel gaan begraven, en als Rachel begraven is, dan wordt Jozef verkocht door zijn broeders. Dan zegt hij in zijn droefenis, als hij van kinderen beroofd is: *Gij zult mijn grauwe haren met droefenis ten grave doen nederdalen*, Gen 42: 38.

Als hij na zoveel jaren Jozef omhelzen mag, en voor Farao staat en deze hem vraagt: *hoeveel zijn de dagen der jaren uws levens?* Dan zegt Jacob: "Weinig en kwaad zijn de dagen der jaren mijns levens geweest." Gen. 47:5. Onrust, beroeringen, kwellingen en ellende. Het is voor Gods volk een zee waar het zo donker op zijn kan, vanwege de onttrekkingen van Gods Geest en van de verbergingen van Gods aangezicht. We kennen op de wereld de *Zwarte Zee*, maar Gods volk moet veel op die Zwarte zee dobberen en op de Oceaan, waar ze in geen dagen land aanschouwen. In Handelingen 27 staat geschreven: *En ze wensten dat het dag werd*. Daar heeft Gods volk kennis aan, want het is menigmaal donker en benauwd op de levenszee. God is voor Zijn volk geen dorre woestijn, noch een land van uiterste donkerheid. Maar welk een strijd, moeite en onrust, moeten zij doorleven vanwege de zonden. Paulus moest maar zeggen: "Ik, ellendig

mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?" Soms horen ze van een ander, door welke diepte het gaat, en zeggen: 'O God, wat zal straks mijn einde zijn? Zal straks dat scheepje op de rotsen nog te pletter slaan?'

Daar zijn wat beroeringen voor het volk van God en daar is wat strijd en banden in het leven van Zijn gunstgenoten. Zeker, wanneer het geloof geoeffend wordt is het in die ogenblikken anders. Als zij dat land in het gezicht krijgen, en verwaardigd worden, dat Christus aan boord is, dat Hij de stuurman is, dan hebben zij niets te vrezen. Dan is het precies zoals men vroeger met de nachtboot meegingen. We zijn er wel eens een keer mee meegevaren en we sliepen gerust. En waarom? Omdat wij dat schip niet moesten besturen, doch er was een kapitein, die het voor zijn rekening had genomen. Als ik op Christus mag zien en mag zeggen: *Gij zijt mijn Koning van ouder tijd*; als mijn oog eens zien mag op die eeuwige Christus, - op Hem, Die toch is de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Die daar gezeten is aan de rechterhand Zijns Vaders, Die in Zijn eeuwige voorbeding mijn ziel heeft overgenomen, en die voorbode eist de zaligheid, ook van mijn persoon, - en door genade Hem mag omhelzen in mijn leven, o, in welke stormen en orkanen, wij dan ook mogen komen, welke golven zich dan ook mogen verheffen, dan zingt het geloof in Psalm 46: 2:

*Laat vrij het schuimend zeenat bruisen,
D' Ontroerde wateren hevig ruisen, enz.*

Toepassing

En nu, mijn hoorders, wat zal het persoonlijk een stuk voor Johannes geweest zijn, dat God hem daar toonde tot vertroosting van zijn ziel. *En de zee was niet meer*. De scheiding (van de gemeente) die de herder op Padmos heeft moeten doorleven werd ingeleefd en moest daar tussen de rotsen worden uitgeleefd. Die scheiding zag de apostel welhaast weggenomen: *De zee was niet meer*.

Christus heeft hier op aarde een afwisselend leven gehad, als Hoofd van Zijn kerk. Want ge leest immers, dat Hij geweest heeft aan het graf van Lazarus en voor de poorten van Jeruzalem. In Matthéüs 11:25, was hij verheugd om het welbehagen van Zijn Vader. Die afwisselingen heeft Christus gekend. Die kennen Gods kinderen ook in de strijd, die er plaats moet hebben in hun leven.

Mijn hoorders, daar zie ik Johannes staan, niet alleen als een kind van God, maar ook als een zielenherder, op wiens ziel de nood van de kerk was gebonden. Hij moest afscheid nemen van Eféze, waar hij 3 jaar gearbeid had, en aan welke gemeente hij met zo nauwe banden gebonden was. Ze hebben geweest en aan zijn hals gelegen, omdat zij zijn aangezicht niet meer zouden zien. Johannes heeft ook die scheiding van de kudde te Eféze doorleefd wat u dat ook van Paulus leest in Handelingen 20. *En de zee was niet meer*.

Maar boven dat alles, mijn hoorders, wat zijn er voor Gods knechten en voor Gods volk vele bestrijdingen tussen God en hun ziel. Want ze moeten veel meer in het donker wandelen dan in het licht. Ook voor hen geldt het, wat Christus gezegd heeft, *dat zij door veel verdrukkingen zullen ingaan in het koninkrijk der hemelen*.

Straks zal er een tijd komen, dat zij Hem zien zullen, gelijk Hij is. Zij zullen Hem in zijn volle heerlijkheid aanschouwen. En daar is geen oog meer dat schreit, geen hart meer dat vreest, geen vloek meer die verdoemt.

Straks zal de zee er niet meer zijn en de scheiding er niet meer wezen. Dat is toch het leven van Gods Kerk, in de gemeenschap met God en in de vereniging met elkaar. Daar kunnen zij alleen maar leven. En als zij die gemeenschap moeten missen dan zwerven zij maar over de wereld, als een vreemdeling. Wat is er dan in hun hart anders dan ellende,

dan verwoesting en veroordeling? Want zij zijn dan als een voortgedreven zee, die niet rusten kan, als een eenzame mus op het dak.

Maar straks zal de zee er niet meer zijn. O, wat zijn er ogenblikken in hun leven, dat zij met heimwee er naar verlangen, en dat zij zeggen: *Wanneer komt toch die dag, dat ik toch bij U zal wezen; en zien Uw aanschijn geprezen?* Die scheiding van de dadelijke gemeenschap van God moeten zij doorleven. En dat baart veel meer smart dan dat wij hier van elkaar af moeten. Die scheiding is erger dan de dood. De meeste tijd is de zonde de oorzaak. Doch dat zal ook wel eenmaal opgelost worden.

Daar geen scheiding meer, geen zwerven, meer over de wereld, maar dan zullen wij altijd bij de Heere zijn. En dan die eeuwige rust, die dat volk daar zal genieten! Daar houdt de drijver op en daar zal de knecht vrij zijn van zijn heer. Daar zal geen kommer of ongerustheid meer hun hart vervullen, maar daar is het voor eeuwig opgelost.

En de zee was niet meer. En hebben wij daar nu kennis aan, mijn geliefden? Hebben wij daar ooit betrekking op gekregen? O, als wij onbekeerd moeten sterven, en een onverzoend God zullen moeten ontmoeten, in welke kokende zee van Gods gramschap en toorn zullen wij geworpen worden! "Want de goddelozen zegt mijn God, hebben geen vrede." O, als een voortgedreven zullen ze zijn, en dat zal zo blijven, als het straks eeuwigheid wordt. Met onze uitwendige belijdenis en oppervlakkige godsdienst, zullen wij ook niet kunnen sterven. Het zal tekort zijn voor de eeuwigheid. Want, tenzij hij wederom geboren wordt, hij kan het koninkrijk van God niet zien. Er zal tussen de wieg en het graf een wonder moeten gebeuren in ons leven. Een wonder Gods, mijn hoorders, dat wij als een vijand met God zijn verzoend en als een goddeloze zijn gerechtvaardigd. Dat er een tijd en ure in uw leven kwam, dat het werd: 'Ik werd afgesneden van voor Uw ogen.' Een tijd, dat wij weenden, een tijd, dat wij verloren gingen, een tijd, dat Gods recht ons afsneed en de hoop ons gans ontviel. En niemand meer zorgde voor mijn ziel. En dan uit die diepte, evenals Jona opgehaald te worden en dan onze toevlucht te stellen op die Rotssteen, op Christus.

Och, het gaat naar het einde. God mocht op uw hart nog eens drukken en binden, de noodzakelijkheid om het te leren kennen, terwijl u nog op de weg zijt, en God ons nog niet heeft weggenomen van voor Zijn aangezicht.

O, jong en oud, klein en groot, dat er toch eens een breken was met de zonden, een verlaten van de wereld en dat u voor God uw knieën leerde buigen. Dat zal wat zijn straks voor het oordeel te moeten verschijnen en niet te kunnen. De stenen en de gebouwen, de stem van Gods knechten, zullen u vergezellen. Niemand kan zeggen, dat hij het nooit heeft gehoord, en dat het niet op uw ziel werd gebonden. Maar u bent ervan overreed tot in het diepst van uw ziel, dat God vrij is van uw bloed. O, dat u thans nog bedenken mocht, wat tot uw eeuwige vrede is dienende. De weg en het middel ter zaligheid wordt nog verkondigd en daar onbekeerd onder te blijven, daar onder te verharderen, dat zal wat uitmaken. O, mijn hoorders, ik kan het niet uitdrukken, hoe zwaar het zal zijn!

Maar aan de andere zijde. Wat zal het groot zijn, om het onderwerp te mogen zijn van hetgeen Johannes op Padmos zag. Het is een tijd van verschrikkelijke zonden en verlating, ook onder ons. De gruwelen roepen om wraak van de Hemel; en dat in een tijd waarin God met Zijn oordelen op de wereld is. God komt richten. Ik vrees, dat er zo weinig van Nederland zal overblijven. De tijd kan wel aanbreken, dat alles een puinhoop zal worden. God zal de Zijnen redden.

O, jongens en meisjes, dat het je toch eens aangreep, in plaats van maar door te leven in de zonden. O, dat er nog eens roepers werden gevonden in het midden van ons.

Kinderen, die naar God gingen schreeuwen en roepen. O, nu krijgt je nog tijd, mijn geliefden, maar straks krijgen we geen tijd meer. Straks is het te laat. En als het dan voor eeuwig te laat zal zijn, o, dan zult je aan deze preekstoel en leraar terugdenken. Hoe ontzettend zwaar zal het zijn, als God komt. O, buig je voor God in 't stof, en zoekt Zijn aangezicht nog met smeking en geweën. Zoekt nog een plaats bij God te krijgen. Daar is bij Hem nog vergeving, opdat Hij gevreesd wordt.

De zee was niet meer. O, volk van God, laat het onze ziel bemoedigen, dat het ons hart vertrooste en onze ziel versterke, onder alle druk en kruis en moeite. Dat ons hart met verlangen er naar uitzag, naar die blijde dag der eeuwigheid, wanneer alle scheidingen zullen wegvallen, en geen onrust onze ziel meer zal beroeren. Om dan gebracht te worden, waar alles door de vrede zal bloeien en waar een eeuwige rust in het hart van dat volk zal zijn. Waar God Zijn volk zal verzamelen in dat Jeruzalem, in de troonzalen des Hemels, waar de straten zullen zijn van zuiver goud.

Daar staan de zangers aan de glazen zee. Dat is geen zee van op en neer, geen zee van beroering en onrust, doch daar is alles vlak en effen. Daar is ook geen klacht meer, daar hangen de harpen niet meer aan de wilgen, maar daar zijn de verheffingen Gods eeuwig in de kelen van Gods gunstgenoten. Daar is geen gedachtenis meer van hetgeen hier verontrust heeft, maar een eeuwig zingen van Gods goedertierenheden; een zingen van het lied van Mozes en van het Lam.

De Heere zegens en heilige Zijn Woord om Christus' wil. Amen

